

klmnop

België - Belgique
P.B.
8500 Kortrijk mail
3/5617

Kwartaaltijdschrift van Natuur.koepel vzw
jaargang 24 nummer 2
april, mei, juni 2014

natuur.koepel
zuid-west-vlaanderen vzw

I N H O U D

4 OPSTAPJES

5 BELEID

- De meeste bomen zijn bedrog
- Memorandum

9 SOL SUFFIT

10 MILIEU & BEDRIJVEN

- VDAB West-Vlaanderen wint KLIMOP.AWARD 2014
- E-pipe: niet-digitaal, wel vernieuwend

13 DE OLIJKE GEDACHTE

- Orewoet

14 UIT DE WERELD

- Drinkwater voor indianen

16 HET WITTE DOEK

- Wat is die 'nieuwe wildernis'?

18 FREAKS

- Elke dag vogelen

20 VOGELWERKGROEP

- Vogels in onze streek - voorjaar 2013

22 UIT DE KUNST

- De zee

25 TRAGE WEGEN

- Trage wegen

28 PLANTEN

- Deerlijkse bermen

30 IN BEELD

- Lente

33 PADDENSTOELEN

- Consolievormende zwammen

36 INSECTEN

- De mijnwerkers van het bladmoes

38 LANDSCHAP IN BEELD

- De Leievallei

40 OP STAP MET ELS

- Bellegembos heeft alles in huis

44 UIT DE VERENIGINGEN

- Natuurpunt Avelgem
- Natuurpunt De Vlasbek
- Natuurpunt Gaverstreke
- Natuurpunt Zwevegem
- Velt

54 TRANSITIEBEWEGING

- Vegetarisme

56 ACTIVITEITENKALENDER

59 COLOFON

✧ Even voorstellen

/BERNARD DECOCK//

WERKGROEP TRAGE WEGEN

Dertig jaar geleden al had de groene microbe Bernard goed te pakken. Hij werd voorzitter van de milieugroep Den Distel te Wevelgem, die naast het beheer van de spoorwegberm in Moorsele, vooral actief was tegen de vogelvangst en een luis in de pels trachtte te zijn bij het verlenen van milieuvergunningen. Bernard was tijdens een debat naar aanleiding van het versoepelen van de quota voor de vinkenvangst ooit de enige groene jongen in een zaal met 200 verhitte vinkeniers... Hij kon met Den Distel strengere milieueisen bij de bouw van een betoncentrale in Wevelgem verkrijgen, maar merkte dat de groene thema's niet hoog op de politieke agenda stonden. Bernard zegde de milieubeweging (tijdelijk) vaarwel om meer tijd aan politiek te spenderen - wat uiteindelijk

zijn ding niet bleek te zijn. Vandaag de dag is hij actief in de open-source-beweging - een noodzakelijk gegeven om tot een groene economie te kunnen komen. Als fervent wandelaar kwam Bernard in contact met de werkgroep Trage wegen van Natuurkoepel, waarvan hij nu actief bestuurslid is. Bernard wil de mensen warm maken voor de levendigheid en de veiligheid van groene trage wegen. Dit in tegenstelling tot de dodende wegen, uitgedacht door betonfeeën en asfaltprinsen, die onze leefwereld versmachten. Welkom terug Bernard!

Wie kent er de smeerwortel niet? We zien hem op veel plaatsen staan, maar dikwijls lopen we er achteloos aan voorbij. Toch is dit een belangrijke plant! Boven de grond trekken zijn paarse of roze bloemen veel insecten aan, onder de grond houden zijn wortels de bodem luchtig. En daarenboven is het een fotogenieke plant. Niet? foto © Jan Vanaverbeke

Natuurkoepel
facebook

Natuurkoepel
twitter

Terwijl de distel hier in Vlaanderen een verplicht te bestrijden plantensoort is, wordt die in Engeland en Schotland gebruikt als symboolsoort voor de hoogste onderscheiding.

Vanwaar die werelden van verschil? Distels geven prachtige bloemen en zijn voor heel wat nuttige insecten en vogels belangrijke voedselplanten. Sommige soorten zoals de “Kale Jonker” zijn gebonden aan zeldzame natte natuurtypes en dus echte kwaliteitsparameters. Terwijl men dit in de Angelsaksische landen weet en apprecieert, heeft “men” ons hier aangepraat dat we ze moeten vernietigen.

Ik wil met dit voorbeeld een krachtig pleidooi om meer kritisch te gaan denken over alles wat ons wordt aangeleerd en desnoods ook om sommige wetten aan de laars te lappen! Want heel wat reglementen worden tegenwoordig gemaakt vanuit verkeerde percepties of gestuurd door krachtige lobbygroepen met soms zeer dubieuze redenen. Vooraleer regels voor natuurbescherming tot stand komen moeten er meestal decennia

“NIEMAND RAAKT MIJ ONGESTRAFT!” IS HET MOTTO VAN DE “ORDE VAN DE DISTEL”.

voorbijgaan. Bescherming van de natuur en ons leefmilieu heeft daarom kritische denkers en durvers nodig. Hou je dus niet in en zit mee met ons aan tafel om te discussiëren en het beleid mee te helpen beïnvloeden.

De komende maanden zal er nauwelijks over iets anders dan de aankomende verkiezingen worden gepraat. Ook voor de natuur- en milieubeweging wordt dit een kantelmoment. Het is vrij duidelijk dat de politieke krachtsverhoudingen grondig gaan wijzigen. Iedereen kijkt naar de toekomstige rol die de N-VA zal spelen. We nemen hierbij bewust geen standpunt in aangezien we willen samenwerken met alle partijen die onze natuur en leefmilieu ernstig nemen. Maar ook na deze verkiezingen zal Vlaanderen nood hebben aan een beleid dat onze kwetsbare natuur wil beschermen en veilig doorgeven aan de toekomstige generaties, samen met een ge-

zond leefmilieu. De belangrijke rol die de vrijwilligerorganisaties daarin spelen, die dag in dag uit opkomen voor dit maatschappelijk kapitaal, verdient veel meer waardering en ondersteuning, nu en ook na 25 mei.

Helemaal gerust zijn we er echter niet in. Op te veel plaatsen zie ik de maatschappij evolueren naar meer individualisme, wordt concurrentie tegen alles en iedereen als dé norm voorop gesteld. Een warme en duurzame maatschappij lijkt soms steeds verderaf. Misschien ben ik een dromer als ik blijf hopen op echte verandering?

In afwachting biedt de komende lente houvast en inspiratie om terug te herbronnen, te genieten van het kwetsbare mooie. Onze vrijwilligers geven je heel wat kansen om die unieke ervaringen te delen. Gewoon meedoen is genoeg. Tot ergens buiten!

KRISTINA NAEYAERT
VOORZITTER
NATUUR.KOEPEL VZW

Op zoek naar bever en zwarte ooievaar

Natuur.koepel vzw gaat samen met de natuurstudiewerkgroepen uit Zuid-West-Vlaanderen een weekend op ontdekking in de vallei van de Ourthe in onze Ardennen. We zoeken er o.a. naar de sporen van de bever en speuren de lucht af naar de zwarte ooievaar. Moten en nachtvlinders worden op naam gebracht en we leren aan natuurstudie doen met behulp van de Apps op onze Ipad. De nadruk ligt in dit weekend vooral op natuurstudie en kennisuitwisseling. We zorgen uiteraard voor een portie gezelligheid op de langste dagen van het jaar. Iedereen met interesse is welkom.

Praktisch: We huurden een gîte met een capaciteit voor 24 personen. Als er meer inschrijvingen zijn huren we extra capaciteit in de buurt. Vlug inschrijven is dus de boodschap!

Kostprijs: 75 € /persoon voor het ganse weekend maaltijden inbegrepen. Kinderen 50€/ - 15 jaar.

We vertrekken op vrijdag 27 juni en blijven tot zondagavond 29 juni (evt. mogelijk tot maandag 30 juni). Inschrijven doe je door 75€/persoon over te schrijven op het rekeningnummer BE 45775575401189 van Natuur.koepel vzw. Graag ook een mailtje sturen naar info@natuurkoepel.be. Zo kunnen we jullie ook nog alle bijkomende info doorgeven en kijken we ook naar de mogelijkheden om kostendelend te rijden naar ginds.

© NIK DOOMS

**ACTIVITEIT
IN DE KIJKER**

MATTHIAS STRUBBE

Deze enthousiaste natuurliefhebber is voorzitter van jnm Kortrijk, dé beestige jeugdbeweging van onze regio. Hij zette dit jaar met succes een punt achter zijn studies als bio-ingenieur in natuur- en bosbeheer en zoekt naar een job in de natuur- of milieusector.

JONG GELEERD

Zo vroeg mogelijk de jeugd aanmoedigen mee een stap in de wonderse wereld van de natuur te wagen. Proberen een deeltje kennis over te dragen naar de jongere generatie. Op een leuke manier jonge gastjes bewust maken van de problemen in onze wereld. Enerzijds mijn grote drijfveer en anderzijds de waardemeter die bepaalt of we goed bezig zijn met de JNM. Het verheugt mij om steeds opnieuw te zien dat er bij onze leden enthousiasme is om te blijven bijleren over de natuur, maar nog meer om ook te merken dat ze al meer weten dan ik vroeger. Waar ik als kind enkel de vogel in de tuin zag en niet de wereld errond die hem voedde, zijn er nu al kids die weten waar het soms verkeerd gaat met ons milieu. Toch al een mooi begin voor de toekomst.

JAN VERGOTE

Jan Vergote - meester Jan van de Sam in Deerlijk, Jantje voor de maten - is één van initiatiefnemers van 'Groen Licht', een enthousiaste actiegroep die concreet werkt aan een groener Deerlijk.

GROEN LICHT!

Februari, net bekomen van een fantastisch vogelweekend, en van wat nieuwjaarsrecepties. Die van 'Groen Licht' houdt me het meest bezig.

'Groen licht' zijn "wij". 'Wij' zijn een zevental dertigers uit Deerlijk, heel verscheiden, maar verbonden door het groen van onze vingers en/of gedachten.

We ijveren en vechten voor een groener Deerlijk. Vorig jaar werden we een officiële werkgroep van Natuurpunt Ga-verstreke.

We proberen het weinige Deerlijkse groen te koesteren, te vrijwaren en te versterken. Tegen wind, stroomop en soms ferm tegendraads. Maar altijd enthousiast!

We zijn bezig met een aantal 'projecten', zoals wij ze noemen. Het begon indertijd met een boomgaard met geboorte-

bomen en een school die heel wat groener werd. Momenteel richten we onze pijlen op een groter en volgens kenners, een bijzonder charmant project in diezelfde Veemeersen. Dit kunnen we uiteraard niet alleen. With a little help from our friends: Natuurpunt, kinderboerderij Bokkeslot en een aantal sympathisanten en ja, ook wat natuurminnende landbouwers.

Omdat we geloven en zien hoezeer wij en onze kinderen ruimte, openheid en groen nodig hebben. Omdat we hier herleven, werken, genieten en tot rust komen. Omdat we die laatste lapjes groen op de Deerlijkse kaart groen moeten houden en willen delen met iedereen die ervan wil genieten. Daar kan toch niemand iets op tegen hebben? Toch? Kom gerust meegenieten op onze 'Open-Veemeersdag' op 31 mei!

De meeste bomen zijn bedrog

HANS VERMEERSCH
BELEIDSMEDEWERKER
NATUUR.KOEPEL.VZW

Iedereen die af en toe gaat wandelen heeft het ongetwijfeld al opgemerkt: West-Vlaanderen is een erg bosarme provincie. De cijfers schommelen afhankelijk van de bron, maar ongeveer 2,5 % van onze provincie zou bos zijn, terwijl dit voor Vlaanderen zo'n 10 % is. Ondanks de vooropgestelde 10.000 ha extra bos die in het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen zijn opgenomen, blijkt bosuitbreiding in de praktijk nog steeds zeer moeilijk. Hoge grondprijzen, planologische beperkingen en claims van andere grondgebruikers zorgen ervoor dat bosaanleg nog steeds niet evident is. Onze verbazing was dan ook groot toen Minister Joke Schauvliege eind vorig jaar met veel trots aankondigde dat er volgens de Boswijzer 2013 de laatste twee jaren in Vlaanderen maar liefst 8.262 ha (+ 4,7%) bos zou zijn bijgekomen. Voor West-Vlaanderen zou het gaan om een stijging van 595 ha (+ 5,6 ha). Dat betekent een jaarlijkse toename van bijna 300 ha of 420 ha UEFA-voetbalvelden* aan bos. In verschillende steden - zoals ook in Kortrijk - wordt hard gewerkt aan de uitbreiding van de stadsbossen, en hier en daar worden wel wat bomen aangeplant, maar dan nog is 300 ha jaarlijkse bosuitbreiding onrealistisch. Waar zijn al die bossen dan? Hoog tijd om de Boswijzer eens onder de loep te nemen.

Hoe werkt de Boswijzer?

De Boswijzer is een kaart van Vlaanderen die het huidig areaal aan 'bos' weergeeft. De eerste stap bij de opmaak van de kaart is het nemen van gedetailleerde digitale foto's vanuit een vliegtuig. Deze beelden worden ingekleurd in 3 categorieën: water, groen en niet groen en hieruit vloeit dan een 'groenkaart'. Nadien worden de beelden op deze kaart nogmaals in 2 categorieën onderverdeeld: laag groen (lager dan 3 meter) en hoog groen (hoger dan 3 meter). Het resultaat hiervan is een 'bomenkaart'. Om daarna het onderscheid te maken tussen wat bomen zijn en wat een bos is, worden drie voorwaarden gebruikt. Is de oppervlakte minstens een halve hectare? Is minstens de helft van de oppervlakte met bomen bedekt? Is de oppervlakte wel breed genoeg (om laanbomen uit te sluiten)? Pas als aan al deze voorwaarden is voldaan, wordt het gebied ingekleurd als bos.

Fouten in de Boswijzer

Veel wetenschappers zijn het erover eens dat de methode die de Boswijzer gebruikt hoogtechnologisch is en veel potentieel heeft, maar toch nog verder verfijnd dient te worden. Er zijn namelijk nogal wat kinderziekten.

Zo worden overhangende boomkruinen aan bosranden meegerekend als bos en door heel gedetailleerd te werken (op pixelniveau) worden ook heel wat andere kleine foutjes gemaakt. Wie de Boswijzer digitaal raadpleegt**, vindt zonder veel zoeken verschillende heel kleine 'bosjes' die duidelijk kleiner zijn dan een halve hectare en die ook vaak niet meer zijn dan een paar bomen, maar die het systeem wel meerekent. Als je al deze fouten

bij elkaar optelt, krijg je een zeer grote foutenmarge. Volgens Bart Muys, hoogleraar bos-ecologie en bosbeheer aan de KU Leuven, kan deze foutenmarge oplopen tot 10.000 ha. De zogezegde bosuitbreiding van 8.262 ha valt binnen deze marge, waardoor er in de praktijk wellicht amper bossen zijn bijgekomen of er zelfs ontbossing was.

↑ ↑ Oude Heerweg, Deerlijk - de bewoners van dit huis mogen zich gelukkig prijzen. De berk op de voortuin staat ingekleurd als bos.
↑ Lauwestraat, Aalbeke - de eerste twee bomen aan de rechterkant werden ingekleurd als bos.
© Google Earth

De parking van Leiedal mag er dan wel groen uitzien aan de buitenkant - een bos kun je het toch niet noemen. Nochtans is het dit volgens de Boswijzer wel.
© Google Earth

Bos is niet altijd bos

Bovendien is er het probleem van definiëring. In de Boswijzer zijn heel wat zogenaamde bossen opgenomen die volgens het Bosdecreet juridisch helemaal geen bos kunnen zijn omdat het bijvoorbeeld tuinen of brede dreven zijn. Er moet dus een duidelijke onderscheid gemaakt worden tussen de resultaten van de Boswijzer en de juridische term bos. Het is jammer dat een mooi instrument als de Boswijzer gebruikt wordt voor misleidende communicatie rond bosuitbreiding. Een groot deel van de bevolking krijgt zo het idee dat er heel wat

resultaten geboekt zijn terwijl zoveel verenigingen en instanties dagelijks keihard moeten werken aan iedere vierkant meter extra bos. Of zoals Vlaams Parlements lid Bart Martens het formuleerde: 'de meeste bomen zijn bedrog'.

Ook in onze regio vinden we een aantal frappante voorbeelden. Ontdek je zelf nog vreemde 'bossen' via de Boswijzer? Laat het ons weten via hans@natuurkoepel.be

* Om oppervlaktes voor het brede publiek beter voorstelbaar te maken, worden hectares dikwijls omgerekend naar voetbalvelden. Vaak wordt dan - ook in dit geval door het kabinet Schauvliege - de maatstaf 1/2 genomen (1 hectare = 2 voetbalvelden). Dit is natuurlijk niet correct. De afmetingen van voetbalvelden verschillen tussen competities en instanties, en kunnen sterk variëren. De enige maat die vastligt is dat van een UEFA voetbalveld en daar is de verhouding: 1 hectare = 1,4 voetbalvelden.
** Je kunt de boswijzer raadplegen door te surfen naar www.geopunt.be/ kaart > thema > natuur en milieu > bos > digitale boswijzer 2013

Bronnen

- Digitale boswijzer (www.geopunt.be/)
- De meeste bomen zijn bedrog (Tom Ysebaert) - 19/11/2013 - De Standaard
- Toelichting van Bart Muys - 19/11/2013 - commissie leefmilieu
- Spoorzoeker (Agentschap Natuur en Bos) - winter 2013

Memorandum

NATUUR.KOEPEL VZW - 2014

Op 25 mei 2014 kiezen we voor een nieuw Vlaams parlement. Vlaanderen blijft voor grote uitdagingen staan: een regio waar het goed leven, werken en ondernemen is, een gezond en veerkrachtig leefmilieu. Voor de natuur liggen er heel wat uitdagingen op de plank. Daarnaast zullen we de klimaatwijziging moeten indijken (klimaatmitigatie), maar er ons ook moeten aan aanpassen (klimaatadaptatie). Natuur.koepel vzw beschrijft in dit memorandum voor de Vlaamse verkiezingen van 25 mei 2014 concrete maatregelen voor meer natuur in Zuid-West-Vlaanderen. Dit met haalbare en meetbare doelen die win-winsituaties opleveren over de sectoren en beleidsdomeinen heen. Want elke euro die we investeren in de natuur verdient zichzelf vele malen terug.

Natuur.koepel vzw vraagt de nieuwe Vlaamse regering om de winsten van meer natuur dan ook te verzilveren en een geïntegreerd natuurbeleid te ontwikkelen dat over de verschillende beleidsdomeinen heen gaat.

Wij zijn ervan overtuigd dat Natuurpunt en haar regionale vertegenwoordigers zoals Natuur.koepel vzw krachtige partners voor de Vlaamse overheid zijn om die doelen te realiseren: dankzij onze vrijwilligers, sociale werkplaatsen en professionele medewerkers beschermen en ontwikkelen wij een groot deel van de Zuid-West-Vlaamse, en bij uitbreiding Vlaamse natuur, en stellen die open voor iedereen die wil genieten van rust en schoonheid.

Onze topprioriteiten zijn:

- 1. Meer en grotere natuurgebieden op wandelaafstand**
- 2. Natuur als klimaatbuffer**
- 3. Degelijk natuur- en ruimtelijke ordeningsbeleid**
- 4. Uitbouw van een regionaal netwerk van trage wegen**

1. Meer en grotere natuurgebieden op wandelaafstand

Feiten

- natuur brengt mensen tot rust
- natuur zet aan tot wandelen en fietsen
- natuur zuivert de lucht van fijn stof en dempt lawaai
- natuur maakt mensen gezond en gelukkig
- natuur zorgt voor gezonde gebieden voor bedreigde planten en dieren
- natuur zwengelt de lokale horeca en kleinhandel aan

Situatie in Zuid-West-Vlaanderen

- er zijn te weinig natuurgebieden in deze sterk verstedelijkte regio
- de bestaande natuurgebieden in de regio zijn zeer versnipperd
- de uitbreidingszone van het Bergelendomein in Wevelgem werd vastgelegd in 2008 maar wacht nog steeds op realisatie
- het ruimtelijk uitvoeringsplan (RUP) voor de uitbreiding Gavers in Harelbeke en Deerlijk is nog steeds niet opgemaakt
- door het lage aanbod recreatief groen is er te veel druk op de bestaande natuur- en groengebieden

Concrete voorstellen Natuurkoepel vzw

- er komt in de regio meer natuur bij (groeinorm van 2m²/inwoner/jaar naast het streefcijfer van 1m²/inwoner/jaar voor steden en gemeenten)
- elke inwoner heeft een natuurgebied op minder dan 2 km van haar of zijn deur
- de uitbreiding van het Bergelendomein en de Gavers wordt gerealiseerd en er komen meer zones van effectief natuurbeheer
- ondersteuning aan steden en gemeenten bij de selectie van gronden die voor bebossing in aanmerking komen
- meer ruimte en middelen vrijmaken voor de ontwikkeling van kwalitatief recreatief groen en stadsbossen

2. Natuur als klimaatbuffer

Feiten

- natuur beschermt huizen en bedrijven tegen overstromingen
- natuur in de stad zorgt voor een afkoelend effect
- natuur als klimaatbuffer vermijdt dure herstelkosten
- natuur als klimaatbuffer zorgt voor aangesloten gebieden voor bedreigde dieren en planten

Situatie in Zuid-West-Vlaanderen

- het project Rivierherstelplan Leie, dat al verschillende jaren loopt en goedgekeurd werd door de Vlaamse regering, wordt in vraag gesteld door landbouworganisaties
- onvoldoende ruimte voor natte natuur in beekvalleien zorgt regelmatig voor overstromingen in de regio
- de hoge verhardingsgraad in de regio vormt een bijkomend risico voor overstromingen
- natuur en bos in de regio zijn nog te weinig verankerd binnen de steden en gemeenten

Concrete voorstellen Natuurkoepel vzw

- actieve steun aan het project Rivierherstel Leie en ondersteuning van de hoogst mogelijke ambitie naar natuurrealisatie
- meer ruimte voor natte natuur en uitbouw van natuurrijke overstromingsgebieden
- bij de ontwikkeling van nieuwe projecten steeds zorgen voor voldoende opslagcapaciteit voor water dankzij inrichting van waterlopen, groene infiltratiezones,...
- effectief werk maken van groene corridors binnen het verstedelijkt gebied - hiertoe worden actief gronden aangekocht en als groene gebieden gerealiseerd
- particulieren en landeigenaars stimuleren om tuinen en landerijen ecologisch in te richten

↑ Natuurpunt zorgt voor meer en grotere natuurgebieden op wandelaafstand
© Kristina Naeyaert

✓ Scheldemeersen - natuur als klimaatbuffer
© Kristina Naeyaert

3. Degelijk natuur- en ruimtelijke ordeningsbeleid

Feiten

- een degelijk beleid is een belangrijk instrument om effectief natuur te realiseren
- een degelijk beleid geeft garanties waar natuur zal gerealiseerd worden
- een degelijk beleid stimuleert de aankoop van bijkomende natuur

Situatie in Zuid-West-Vlaanderen

- natuurbestemmingen op het gewestplan worden niet of nauwelijks gerealiseerd op het terrein
- het ruimtelijke ordeningsbeleid van afgelopen jaren resulteert in een zeer versnipperde regio met een sterk gedegradeerd buitengebied
- lopende projecten als Groene Sporen vertrekken vanuit goede bedoelingen, maar realiseren tot nu toe nauwelijks echte natuur
- de hoge grondprijzen in de regio maken het voor Natuurpunt zeer moeilijk om extra gronden voor natuurgebied aan te kopen

Concrete voorstellen Natuurkoepel vzw

- effectieve realisatie van natuurbestemmingen op het gewestplan
- ondersteuning en begeleiding van steden en gemeenten voor een aanvullend aankoopbeleid
- een engagement op het vlak van ruimtelijke ordening om naar een kwaliteitsvol landschap en buitengebied te streven
- ondersteuning van het aankoopbeleid van Natuurpunt voor realisatie van N- en P- gebieden
- opstart en ondersteuning van een Regionaal Landschap in Zuid-West-Vlaanderen dat effectieve natuurprojecten in de regio kan uitvoeren

4. Uitbouw van een regionaal netwerk van Trage Wegen

Feiten

- trage wegen vormen een verkeersveilig alternatief
- trage wegen zijn belangrijk voor stille recreatie en landschapsbeleving in de regio
- trage wegen brengen bezoekers van de regio langs bezienswaardigheden, locaties voor horeca-toerisme en lokale horeca
- trage wegen vormen als ecologische verbinding een migratieroute voor planten en dieren en dragen als cultuurhistorisch erfgoed bij tot de opwaardering van de streekidentiteit

Situatie in Zuid-West-Vlaanderen

- ondanks wettelijke bescherming van trage wegen worden er nog steeds trage wegen in de regio onrechtmatig afgesloten, ondergeploegd,...
- slechts weinig steden en gemeenten in de regio hebben een inventaris van hun trage wegen
- veel steden en gemeenten hebben geen trage wegenbeleid en/of doen te weinig inspanningen om het trage wegenet te behouden en te herstellen

Concrete voorstellen Natuurkoepel vzw

- de trage wegen thematiek efficiënter opnemen binnen het beleidsonderdeel mobiliteit en zo komen tot optimale gemeentegrensoverschrijdende benadering van de materie
- financiële ondersteuning van steden en gemeenten bij het opmaken en onderhouden van een volledige inventaris van alle trage wegen; niet alleen de wegen uit de Atlas der Buurtwegen, maar ook feitelijke trage wegen
- financiële ondersteuning van steden en gemeenten bij de uitwerking van een trage wegenbeleid dat in samenwerking met de regionale werkgroep trage wegen streeft naar een dicht en kwaliteitsvol trage wegenet
- financiële ondersteuning van steden en gemeenten bij de bekendmaking van trage wegen door de organisatie van de 'Dag van de Trage Weg'
- de provincie begeleiden bij het uitwerken van een provinciale visie die streeft naar behoud en uitbreiding van het areaal aan trage wegen
- oprichting van een trage wegenfonds dat de heraanleg en het onderhoud van trage wegen financieel ondersteunt

Dit memorandum bevat regionale actiepunten voor Zuid-West-Vlaanderen en is een selectie uit het memorandum van Natuurpunt.

Het volledige memorandum kun je bekijken op: http://www.natuurkoepel.be/docs/memorandum_natuurpunt2014.pdf

© Kristina Naeyaert

KRISTINA NAEYAERT
VOORZITTER
NATUUR.KOEPEL VZW

← Projectvoorbereiding met de partners van Broederlijk Delen in Senegal
© Kristina Naeyaert

Sol Suffit project wordt aparte vzw

Sol Suffit swingt de pan uit

Ons klimaatproject “Sol Suffit” loopt inmiddels 7 jaar. We werken daarbij aan het concept van “geïntegreerd koken in ontwikkelingslanden”. Hiermee verrichten we toch echt pionierswerk rond een groot en zwaar onderschat probleem: de nefaste invloed die het gebruik van hout als brandstof in grote delen van de wereld op mens en natuur heeft.

Nog even herhalen: geïntegreerd koken betekent energiezuinig koken door slim combineren van koken met de zon of met energiebesparende houtovens en gebruik van isolatiemanden. Na jaren werken en uittesten hebben we nu een vernieuwde solar cooker ontwikkeld die beantwoordt aan onze vooropgestelde criteria: eenvoudig in gebruik en opstelling, veilig, gemaakt uit duurzaam materiaal en verkrijgbaar aan een aanvaardbare prijs. Deze nieuwe solar cooker zal vanaf mei verkrijgbaar zijn.

Maar het echte werk begint nu pas: de introductie van deze ideeën op grotere schaal zal nog vele jaren werk vragen. We zullen hiervoor veel hulp nodig hebben en we willen daarbij zoveel mogelijk geïnteresseerde partijen betrekken. We kijken daarbij ook verder dan het werkingsgebied van Natuur.koepel.

De logische volgende stap is daarom het project Sol Suffit om te vormen tot een zelfstandige Vlaamse vzw. Uiteraard blijft Natuur.koepel sterk vertegenwoor-

digd in die nieuwe vzw en lopen onze bestaande projecten in Senegal en Mauretanië gewoon door via de nieuwe vzw.

Meer dan vroeger gaan we inzetten op de introductie van isolatiemanden. Deze kunnen gemakkelijk lokaal worden gemaakt en kunnen met elke kooktechniek gecombineerd worden. Gerechten blijven warm en moeten niet meer extra opgewarmd worden. En men kan de gerechten laten nagaren in de isolatiemand. Hiermee werken we dus op 2 manieren energiebesparend. Deze techniek, hoe simpel ook, is nauwelijks gekend maar heeft een zeer groot potentieel.

We laten dit jaar nog zo’n 250 isolatiemanden maken en gaan die samen met zo’n 250 solarcookers in verschillende projecten introduceren. De gezinnen die in aanmerking komen worden zorgvuldig geselecteerd via organisaties als Tostan (Amerikaanse ngo) en Broederlijk Delen in Senegal waar we momenteel mee samenwerken.

SOL SUFFIT ZOEKT HELPENDE HANDEN!

De uitdagingen zijn groot en om alles in goede banen te brengen, zoekt de nieuwe vzw een hele reeks vrijwilligers gaande van een materiaalverantwoordelijke, tolken voor diverse talen, fundraisers, demo verantwoordelijken, marketeers, handige jongens (en meisjes) in sociale media, een webmaster, een boekhouder, een commercieel verantwoordelijke enz...

Misschien wil jij je ook wel inzetten in zo’n project? We garanderen je in ieder geval een boeiende materie en een venster op een ongekende wereld.

Contactpersoon: Kristina Naeyaert
056401979 of 0479/514317
kristina@natuurkoepel.be

Het Sol Suffitproject wordt gesteund door de provincie West-Vlaanderen, de gemeenten Wevelgem en Menen, Lionsclub Kortrijk, Natuurpunt afd. Gent, Natuurpunt De Vlasbek van Kuurne, bedrijfssponsoring door Bricsys en Alpro en ondersteuning via de projectrekening van de Koning Boudewijnstichting. Giften vanaf 40€ zijn fiscaal aftrekbaar – te storten op rekening 000-0000004-04 van KBS – met vermelding project L 82166 – Natuur.koepel vzw.

↑ Isolatiemand
© Kristina Naeyaert

MAARTEN TAVERNIER

■ VDAB West-Vlaanderen wint KLIMOP.AWARD 2014

Op zondag 26 januari werd voor de zesde keer de Klimop.Award uitgereikt. Met dit initiatief wil Natuur.Koepel Zuid-West-Vlaanderen jaarlijks een bedrijf, een organisatie of een projectontwikkelaar in de picture zetten die een vooruitstrevende rol speelt op vlak van natuur en/of milieu in de regio en zo de 'achterblijvers' inspireert.

Er werden al bedrijven, een landbouwer en een vzw gelauwerd als winnaar. Dit jaar kreeg voor het eerst een overheidsinstelling de spreekwoordelijke bloemen. De overheid zou eigenlijk het goede voorbeeld moeten geven op vlak van milieu, want biodiversiteit en leefmilieu zijn van maatschappelijk groot belang. We weten allemaal dat dit in de praktijk spijtig genoeg niet zó vanzelfsprekend is.

Vandaar dat Natuur.koepel een organisatie in de kijker zet die volgens ons wel een voorbeeld kan zijn voor anderen: de VDAB West-Vlaanderen.

In de eerste plaats omwille van de inspanningen die algemeen gebeuren om de milieu-impact van de activiteiten zoveel mogelijk te beperken. De VDAB was de eerste Vlaamse Overheidsinstelling die de ISO 14001-norm haalde, een Europese standaard voor milieumanagement.

De milieubeleidsverklaring van de VDAB blijft geen dode letter, maar leidt tot concrete resultaten. Hoewel het gebouwenpark tussen 2004 en 2012 met 5% steeg, konden zowel het elektriciteits- als aardgasverbruik met 14% teruggedrongen worden, het waterverbruik met 17%. Het papierverbruik werd met maar liefst 35% ingeperkt, o.a. door het met 1500 printers minder te doen. 22 daken werden ook van zonnepanelen voorzien en bij de site in Wondelgem staat een windmolen. Voor wat niet zelf geproduceerd wordt, wordt groene stroom

aangekocht. Het aantal werknemers die gebruik maakt van de fiets of openbaar vervoer voor het woon-werkverkeer is groeiend, het aantal kilometerdienstverplaatsingen met de wagen daalt. Onder het MVO-label (Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen) wordt gekozen voor fair trade koffie, wordt een project in Kenia gesteund en wordt meegewerkt aan verschillende campagnes voor goede doelen. Voor diverse producten worden milieuvriendelijke alternatieven gebruikt, bijvoorbeeld biologisch afbreekbare olie voor de kettingzagen.

Dit laatste voorbeeld brengt ons naadloos bij de tweede reden waarom VDAB de Klimop.award verdient. De VDAB draagt ook zijn steentje bij voor natuurbeheer in de regio Zuid-West-Vlaanderen. De cursisten natuurbeheer en hun begeleider waren op zoek naar interessante opdrachten om bijvoorbeeld met een kettingzaag te leren werken en kwamen al gauw bij beheerwerken in de natuur terecht. Op die manier ontstond er een project met een driedubbele win-factor. Voor de toekomstige groenarbeiders is dit heel boeiend, zinvol en aangenaam werk. De kwaliteit van de natuur wint erbij. En voor de vrijwilligers van Natuurpunt betekent dit een heel welgekomen steun voor het vele werk dat er in de natuur te doen is. Voorlopig is VDAB West-Vlaanderen hierin nog een voorloper, maar we hopen natuurlijk dat dit inspirerend werkt en andere instanties hun voorbeeld overnemen.

De Klimop.Award nam dit jaar de vorm aan van een beeld van de hand van Rosa Waekens, kunstenares en echtgenote van Jacqui Stragier van de Buizerd. Uit haar oeuvre werd een (wereld)bol gekozen waar een groep mensen op staat. Kan er een mooier symbool zijn voor een mensgerichte organisatie als de VDAB die ook het milieu hoog in het vaandel draagt?

© Herman Nachtergaele

E-pipe: niet digitaal, wel vernieuwend

Onze zoektocht naar bedrijven die iets betekenen voor milieu in onze regio leidt mij deze keer naar E-pipe in Bissegem, een onderdeel van Ongenaë, een installatiebedrijf voor sanitair en verwarming.

De hoofdactiviteit van E-pipe is het renoveren van waterleidingen zonder kap- en breekwerk. Interessante milieuaspecten daarbij zijn het tegengaan van waterverlies door kleine lekken en het feit dat de bestaande leidingen daarbij behouden worden. Alles uitbreken en vervangen door nieuw materiaal wordt met dit procédé vermeden. Evenals de herstellingswerken achteraf.

Hoe werkt de techniek?

Danny Ongenaë: Als we een stuk buis of een heel leidingnet behandelen, dan koppelen we alle aansluitingspunten af en zetten we daar onze machines op. Eerst wordt de leiding gedroogd, daarna gezandstraald en ten slotte komt er een laagje epoxy op de binnenkant van de leiding. Het resultaat is een lekvrij watersysteem waar zich geen waterverlies of corrosie meer voordoet of zich geen materiaal meer vastzet. Het is een Amerikaans systeem waarvoor wij de licentie hebben voor de Benelux. Hetzelfde principe wordt ook toegepast bij rioleringen en waterafvoersystemen, maar dan wordt er een "liner" of soort kous, doordrenkt met epoxy, op de binnenwand van de buis aangebracht en krijg je als het ware een leiding in een leiding. In tegenstelling tot afvoeren, krijgen waterleidingen enkel een dunne film epoxy zodat de binnendiameter van

de buis niet vernauwt. De buizen moeten dus wel nog stevig genoeg zijn om de waterdruk aan te kunnen, daarom is de druktest die we vooraf uitvoeren heel belangrijk. Maar als dat het geval is, dan zijn onze klanten weer gerust voor heel wat jaren: wij geven 25 jaar garantie op het resultaat. En het is waarschijnlijk ook duidelijk dat dit heel wat minder tijd in beslag neemt, voor minder hinder zorgt en goedkoper is dan leidingen te moeten uitbreken.

Welke mensen komen bij jullie terecht, want de techniek is wellicht niet zo bekend?

Danny Ongenaë: De aanleiding waarvoor wij bij onze klanten komen zijn meestal lekken, vochtige muren, te weinig waterdruk of roest water. Bij lekken kunnen we eventueel lokaal ingrijpen, bij roestvorming of drukproblemen gaat het meestal over corrosie van het hele leidingennet

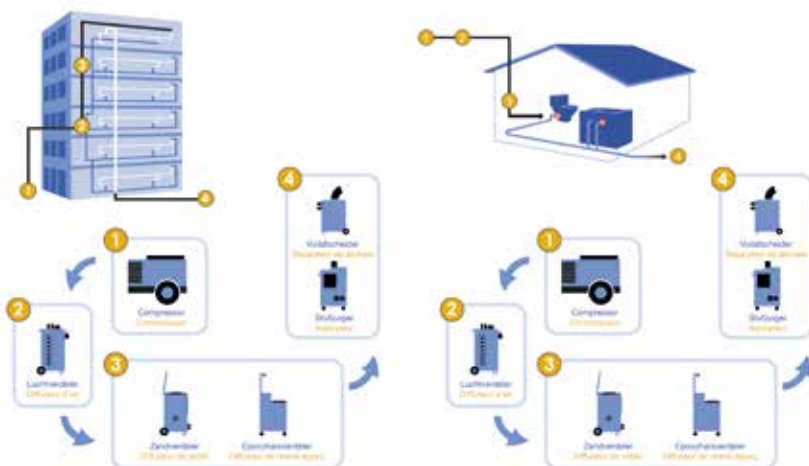
en moeten we het volledige netwerk behandelen. De techniek kan ook een oplossing vormen voor oude loden leidingen, die niet zo goed zijn voor de gezondheid. Zowel particulieren als bedrijven doen een beroep op onze diensten. Zij contacteren ons rechtstreeks of werden doorgestuurd door hun verzekeringsmaatschappij of installateur. Het feit dat we een zustermaatschappij zijn van Ongenaë biedt ook heel wat voordelen. Zo hebben we voor alle scenario's een oplossing in huis.

Dat E-pipe en Ongenaë bedrijven zijn die actief naar vernieuwing zoeken, blijkt ook uit een andere activiteit die nu opstart, via de nieuwe nevenfirma TechniQ.

Als we spreken over milieu, dan zijn er naar energieprestatie van woningen nog heel wat uitdagingen. Met de nieuwe verplichtingen en controles voor stookketels, worden heel veel oude installaties afgekeurd omdat ze wettelijk niet in orde zijn. Niet iedereen heeft het geld beschikbaar voor een nieuwe zuinige ketel. Daarom bieden wij ook een leasingsysteem op afbetaling aan. Voor een bedrag tussen 120 en 150 euro (afhankelijk van de aflossingstermijn) plaatsen wij een hoogrendement condensatieketel tot 70 kW bij particulieren thuis en onderhouden die met een all-in onderhoudscontract. Op die manier maken we een zuinige verwarmingsinstallatie voor iedereen toegankelijk. De ambitie is om de mensen op die manier aan te zetten om steeds verder te werken aan een energiezuinige woning: na de nieuwe ketel ook een zonneboiler, betere isolatie, ... telkens een stap vooruit.

Laat ons hopen dat veel klanten dezelfde redenering volgen!

← e-pipe zaakvoerder
↓ e-pipe leiding voor behandeling
↓ ↓ na behandeling

drukta.

partner in print

Zin in een opleiding bos- of natuurbeheer in jouw buurt?

Werken met de zeis

In één dag krijg je deze eeuwenoude techniek onder de knie.
Je leert ook het zeisblad wetten en de onderdelen correct afstellen.

Donderdag 15 mei 2014 in De Panne

Boomslepen met trekpaarden: tweedaagse workshop

Je leert er de basistechnieken van het mennen op kordeel en het boomslepen met trekpaarden.
Onder leiding van Jurgen Talpe i.s.m. de professionele boomslepers Marc en Florentin Guillaume.

Zaterdag 14 en zondag 15 juni 2014 in Komen

surf naar www.inverde.be voor ons
volledig cursusaanbod in jouw buurt
of vraag onze opleidingskrant.

inverde
forum voor groenexpertise

Orewoet

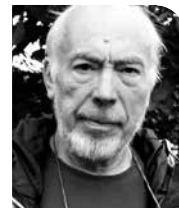
Nergens is de natuur zo actief als op een postindustriële plek. Waar honderd jaar lang bedrijvigheid alle leven buiten hield, haast de natuur zich nu om de verloren tijd in te halen. A la recherche du temps perdu.

Het zaadje kon niet wachten tot de rails waren opgeruimd. Zo is het boompje geboren in een beschut hoekje. Het deed erg zijn best om groot te worden. Tot er iets begon te knellen. Net op de teerste plek, de overgang tussen wortel en stam. En de boom met verbijstering vaststelt dat hij in een wurgijzer geboren is. Toch is doorgroeien zijn enige antwoord, al wordt zijn voet nog zo misvormd. Een haas in een strop trekt de lus ook steeds harder aan en verhangt zo zichzelf. Uit mijn kinderjaren doemt het beeld op van een bunzing, gekneld in een vangijzer. Door woest wringen en sleuren had hij zichzelf voor driekwart gevild, de mooie bontmantelpels verscheurd tot een bloederig kluwen. Maar vooral zijn ogen en muil waren schrikwekkend, vol razernij, pijn en onbegrip.

Natuur kan niet anders dan doorgaan. Het is een stuwing die van binnen uit komt. In de middeleeuwen hadden ze er een woord voor. 'Orewoet', zo noemde Hadewijch haar brandend verlangen naar de minne, de liefde. In het haast niet te vertalen woord huist de spanning tussen hoop en wanhoop, verlangen en onmacht. Oerwoede, een toestand van toorn en hartstocht, van zwakheid en moed, ellende en verrukking.

Drijf noemt men soms de vogeltrek, gedreven zijn ze, de vogels, ze kunnen niet anders. Orewoet is de stuwende kracht, de aandrift naar bestaan en overleven. Een eeuwig doorgaan in weerspannige harmonie. Het is ook de kracht om zich te bewijzen, om uit te stijgen boven de middelmaat. Zo in de paardans van

de fuut, de kleuren van de dagpauwoog, de gloed van de glimworm, de volmaaktheid van een ei. Of, zoals in de fabel van Jonathan Livingston Zeemeeuw, de vogel die niet langer in de kudde wilde vliegen, maar zichzelf wou overstijgen, zijn vliegen werd kunst, ballet, dansen in de wind.

FRANS DEJONGHE

Ooit viel er een zaadje op het dak van een tempel, ergens verloren in de wouden van Cambodja. Het kreeg op tijd een waterdruppel, zijn worteltjes vonden een gaatje met wat voeding. Het boompje is blijven leven, wanhopig zoekend naar houvast. Zijn wortelstel omhelst nu de hele tempel. Elke dag verga- pen honderden toeristen zich aan het wonder van de Angkor Wat Tree, dat werelderfgoed geworden is. Wat is er gebeurd in al die tijd? Niets. Of toch dit: de mensen hebben hem met rust gelaten.

De vier elementen, water, aarde, vuur en lucht, worden gescheiden door Haat, maar de god van de Liefde verbindt ze met elkaar. En daaruit komt het leven voort, zo meende Empedokles, een Griekse filosoof in de oudheid. De Angkor Wat Tree is een symbool van wat symbiose betekent: "samenleving", letterlijk. We kunnen er iets van leren.

Onze boom tussen de sporen, zal hij zich dood groeien? Hij laat in elk geval de moed niet zakken. Hij vecht niet, hij omarmt het ijzer.

Kom, we laten hem gerust, hij kan het nog ver brengen.

←angkor-wat-tree

YANN FERYN

WAT IS ER QUA NATUUR TE BELEVEN BUITEN DE GRENZEN VAN ZUID-WEST-VLAANDEREN? ERG VEEL! MET DEZE RUBRIEK WILLEN WE ONZE HORIZON WAT VERLEGGEN. EN HOE KUNNEN WE DAT BETER DOEN DAN EVEN MEE TE REIZEN MET STREEKGEMOTEN DIE ER GEWEEST ZIJN?

Wie ook een mooie natuurreis maakte of iemand kent die een aangrijpend buitenlands natuurverhaal kwijt wil, kan dit mailen aan yann@natuurkoepel.be.

Foto's ©Henk Derveaux

■ Drinkwater voor indianen

Galibi (Suriname), november 2013. Henk Derveaux (Zwevegem) is vrijwilliger bij Natuurpunt Zwevegem. Hij is werkzaam als elektricien-dispatcher bij De Watergroep (de waterleiding) op de site in Stasegem. Daar helpt hij Zuid-West-Vlaanderen aan drinkwater. Van 13 tot 28 november 2013 trok Henk met 4 collega-technici naar Galibi in Suriname om er het dorp te voorzien van ... drinkwater.

Klimop Vijftien dagen werken tijdens de vakantie?

Henk Dit was niet mijn vakantie. Ik werkte mee aan een ontwikkelingsproject van De Watergroep. In het kustdorpje Galibi leven zo'n 1.000 indianen en zwarte mensen. Die gemeenschap is enkel per boot bereikbaar. Het is hier niet vanzelfsprekend om het hele jaar door toegang tot veilig en voldoende drinkwater te garanderen. De lokale bevolking was al bijna 30 jaar op zoek naar een stabiele oplossing.

Klimop En daar hebben jullie een mouw aan gepast?

Henk Een deel van de mouw toch. Het jaar voordien hadden collega's van me hier al een waterproductiecentrum gebouwd met een capaciteit van 20 m³ per uur, dat in verbinding werd gebracht met een nieuw distributienet. Plaatselijke technici bouwden er een stalen toren van 20 meter hoog. Onze taak bestond erin de waterkuip en de stijgleidingen te bouwen en een noodgenerator aan te schakelen op het volledige systeem.

Klimop Puik werk.

Henk Ja, maar er is nog werk voor de boeg, hoor. Ik zag de plaatselijke bewoners met blik, plastic, glas en allerlei afval het bos ingaan om het er te gaan storten. Afvalverwerking is een volgend project voor deze dorpsgemeenschap. De Gemeente Koksijde, die met Galibi is verbonden, geeft steun aan dergelijke projecten daar.

Dorp langs een oerwoudstroom

Klimop Ondertussen tijd gehad om wat natuur te ontdekken?

Henk Toch wel wat. We landden in de hoofdstad Paramaribo. Sinds vorig jaar ligt daar nu een geasfalteerde baan naar het oosten. Hier rij je het grootste deel van het traject door het oerwoud. Tachtig procent van de Surinaamse oppervlakte is trouwens bedekt met tropisch regenwoud.

Klimop Kan je vanaf de baan al wat zien?

Henk Ja, de typische oerwoudbegroeiing, palmen en zo, maar in het bos kijken zat er niet in. Het is er heel dicht begroeid. Toen we echter aan de

Marowijnrivier kwamen, was het lekkerbekken: mangroves langs de rivier, dichte bossen tot dicht tegen het water en hier en daar swamp, moerassige slikken langs het water.

Klimop Wat moeten we ons bij Galibi voorstellen?

Henk Het is een kleine vissersgemeenschap, omringd door oerwoud. Achter het dorp heeft het Wereldnatuurfonds (WWF) een project lopen om ecotoerisme te stimuleren. Ze legden een wandelpad aan van twee kilometer, door het oerwoud en langs een plaatselijk moerasgebied. Het geeft de mensen een extra inkomen en dat zorgt ervoor dat ze respect behouden voor de natuur rond hun dorp.

Klimop Ben je ook gaan varen op de Marowijnrivier?

Henk Uiteraard. Naar het dorp loopt immers geen rijweg. Alles moet over het water getransporteerd worden. Het is er meer dan een uur varen naar het dichtstbij gelegen volgende dorp, Albina, waar dan wel weer een weg is.

Klimop Tijdens zo'n uurtje varen noteer je toch mooie waarnemingen?

Henk Ja, vooral de ara's zijn spectaculair. Ze scheren de toppen van de hoge bomen, meestal in paren. Rode Ibissen zijn er ook te zien. Ze worden bruin geboren en worden rood na het eten van garnalen. In het water zelf leven zeldzame rivierdolfijnen.

Klimop Het water moet er dan wel helder zijn?

Henk Tjah, het is toch nogal bruin hoor. De rivier is hier drie kilometer breed. Er passeert een groot debiet water én modder, afkomstig van erosie stroomopwaarts.

Klimop Wellicht veroorzaakt door ontbossing. Heb je dat kunnen zien daar?

Henk Eigenlijk niet. Op de plaats waar wij verbleven, viel dat heel erg mee. Enkel rond het dorp branden ze wel soms wat bos af, bijvoorbeeld als ze er een hut willen bij zetten. Langs de hoofdweg dicht bij Paramaribo zie je het soms wel. Daar kappen ze om plaats te maken voor grote woonwijken.

Lederschildpadden

Klimop Terug naar het water, heb je gevaren tot aan de zee?

Henk Natuurlijk. De Atlantische Oceaan licht amper een kilometer van het dorp verwijderd. Precies op de plaats waar de Marowijn in zee uitmondt, komen zes of zeven keer per jaar tientallen wijfjes Lederschildpadden, de grootste zeeschildpadden ter wereld, aan land om er telkens elk een 100-tal eieren te leggen. Ik las dat amper één of twee procent van de jonge diertjes het overleven. Als ze niet geroofd worden door mensen dan nog. In die regio komen

“ IK BEGREEP DAT EEN DORPELING IN DE GEVANGENIS ZAT VOOR HET ROVEN VAN SCHILDPADDENEIEREN ”

trouwens nog drie soorten eieren leggen: de Soepschildpad, de Warana en de Karetschildpad.

Klimop Kun je die schildpadden aan land zien komen?

Henk Ja hoor. Het WWF leidde dorpeelingen op tot natuurgids. Zij begeleiden toeristen en weten wanneer de schildpadden te zien zijn. De groep verbergt zich dan, want de dieren zijn wel schuw als ze aan land komen. Eens de schildpadden beginnen te leggen, vluchten ze niet meer. Dan komen ze in een soort trance. Wist je dat de beesten tranen wenen, terwijl ze eieren leggen? Niemand kan dat verklaren.

Klimop Zijn de Lederschildpadden beschermd?

Henk Vroeger kwamen dorpsbewoners de lekkere eieren uitgraven, nu is dat gelukkig verboden. Als je ernaar vraagt bij de inwoners, glimlachen ze ontwijkend. Ik heb begrepen dat een dorpeeling hiervoor in de gevangenis zat. Ik sprak met een 15-jarige jongeman die liet blijken dat hij de eieren ooit wel gegeten had. Ze worden dus toch nog wel geroofd, maar dan op een kleinere schaal dan vroeger. Toen konden de dorpeelingen hier veel geld van maken. Tegenwoordig probeert de WWF een

alternatief te bieden met het ecotoerisme. Dorpeelingen vervoeren toeristen, in het dorp kan men kamers huren, je kunt er wat inkopen doen of een pintje drinken.

Klimop Lekker?

Henk Zeker. Parbo-bier wordt er geserveerd in literflessen. Een pint drinken is daar altijd een sociaal gebeuren. De fles wordt er steeds met meerdere gedeeld. Gezellig buiten op een terras. Ofwel drink je het tijdens het eten van een scharrelkip, of pingo, een soort bosvarkentje dat wordt klaargemaakt op vuurtjes met hout of kokosnotenschalen. Vis is er ook altijd te eten, uiteraard. De kleine visjes verwerken ze tot vissoep. Verder aten we er mango's en cassavewortels waarvan ze brood, chips of zelfs drank maken. Verspreid over het dorp, groeien er ananassen.

Klimop Dit klinkt nog aantrekkelijker dan Koksijde.

TIPS

- Reizen naar Galibi kun je doen met organisaties à la Djoser. Vanuit Paramaribo zijn er excursies naar het gebied, meestal twee- of driedaagse trips. De verplaatsing duurt een 5-tal uur. Voor de schildpaddenexcursies moet het donker zijn. Overdag kunnen er bezoeken gebracht worden aan het strand en de swamp met een 2 km lang wandelpad waar je een goed overzicht krijgt van wat leeft en groeit in de regio.
- Een vertaalboek is niet nodig. Surinamers leren AN op school. Nederlands is er de officiële taal.

Internet

- Reisbureau: www.djoser.be
www.surinameholidays.nl/galibi
- Project: www.dewatergroep.be/suriname
- Dorp: [http://nl.wikipedia.org/wiki/Galibi_\(dorp\)](http://nl.wikipedia.org/wiki/Galibi_(dorp))
<http://asmays-tips-voor-trips.plazilla.com/suriname-galibi-en-het-indianendorp-christiaankondre>
- Schildpadden: <http://asmays-dierenrijk.plazilla.com/suriname-galibi-en-de-zeeschildpad>

Mailadres van de reiziger: henk.derveaux@telenet.be

DIETER ANSEEUW

■ Wat is die 'nieuwe wildernis'?

→ Landschap met Konikpaarden
©Ruben Smit
↓ Heckrunderen
©Ruben Smit

Intussen hebben wellicht velen onder jullie al de film 'De nieuwe wildernis' gezien. Indien je nog niet bent gaan kijken, zeker doen (voor locaties zie onderaan deze pagina)! De filmmakers brengen het verhaal van een aantal bewoners uit de Oostvaardersplassen die elk op één of andere manier van elkaar afhankelijk zijn in hun overleving. De film is in de eerste plaats een ode aan de esthetische schoonheid van de natuur. Het artistiek karakter en de soms adembenemend mooie beelden waren wellicht ook de belangrijkste leidraad van dit project, waardoor de film geen uitgesproken boodschap met zich meedraagt. De film brengt evenwel een interessante vorm van natuurbeheer onder de aandacht: spontane 'wilde' natuur waarbij de mens niet ingrijpt. Dit beheertype staat tegenover de klassieke aanpak waarbij vooraf duidelijk wordt vastgelegd wat je doelen zijn naar vegetatie opbouw en soorten en vervolgens door beheerwerken (maaien, plaggen, enz.) gestreefd wordt om de

doelen te behalen. Als ecooloog en docent vind ik het een gemiste kans om de kijker te informeren en sensibiliseren over het delicate karakter van het beheer in de Oostvaardersplassen, waarvan menig voorstander meent dat dit de natuur ten top is. Het 'experiment' in de Oostvaardersplassen biedt ons nochtans enkele interessante ecologische inzichten rond het functioneren van een (onvolledig) ecosysteem, het belang van biodiversiteit en het concept 'natuurlijk evenwicht'.

De Oostvaardersplassen zijn een relatief jong natuurgebied van bijna 6000 hectare. Het gebied ontstond nadat eind jaren 1960 een stuk IJsselmeer werd ingepolderd voor landbouw en industrie. Een groot areaal tussen Almere en Lelystad raakte niet ingevuld en trok al snel typische moerassoorten aan. Begrazing door grauwe ganzen, brandganzen en kolganzen voorkwam dat de waterplassen dichtgroeiden met riet. Midden de jaren 80 werden enkele tientallen Heckrunderen en Konikpaarden geïntroduceerd om, als aanvulling op de ganzen, het jaar rond betreding en begrazing te voorzien op de drogere gedeelten. In 1992 werden er ook edelherten aan toegevoegd. Zij doen zich eerder aan de houtige opslag tegoed. Door deze verschillende manieren van begrazing ontstaat variatie en daardoor kunnen veel meer soorten planten en dieren een geschikt leefgebied vinden. Dit komt de soortendiversiteit ten goede.

De populaties grote herbivoren zijn sinds hun introductie exponentieel gegroeid en hun aantallen flirten intussen met de draagkracht van het gebied: circa 1100 Konikpaarden, ca 3250 edelherten en rond de 350 Heckrunderen. Nergens in Europa vind je zo'n grote, vrij levende kuddes paarden en

runderen. Dat dergelijke wilde natuur opnieuw aanwezig is in onze dichtbevolkte Lage Landen klinkt misschien als een droom voor elke ecooloog, toch hebben we hier te maken met een onvolledig ecosysteem. Toppredatoren zoals wolf, beer of lynx ontbreken in de Oostvaardersplassen. Jonge en oude verzwakte grote grazers vallen niet ten prooi aan deze carnivoren, maar kijken een langzame (honger)dood tegemoet. Een wintersterfte van 25-30% is niet abnormaal. Door de groeiende kritiek hierop werd in 2010 gestart met een 'Vroeg Reactief Beheer' programma. Wanneer boswachters een dier aantreffen waarvan ze inschatten dat het weinig kans heeft om te overleven, dan wordt zo'n dier afgeschoten. Jaarlijks worden tussen de 750 en 1400 grote grazers afgeschoten. De kadavers worden echter niet verwijderd om de natuurlijke processen zo weinig mogelijk te verstoren.

Toch is het herintroduceren van de toppredatoren momenteel geen optie. Niet alleen zou dit een hevige tegenreactie uitlokken bij het brede publiek (kijk maar naar de vos), vraag is ook of de beschikbare oppervlakte zou volstaan. Wolf en lynx hebben een leefgebied van wel 100 km² nodig. De Oostvaardersplassen tellen slechts 60 km² waarvan ruim de helft ingenomen is door moeras en water.

En de geringe grootte van het gebied speelt ook de grote grazers parten. De gevolgen van de begrazings(over)druk laten zich al voelen. De uitgestrekte rietzones en structuurrijke ruigtezones zijn haast allemaal veranderd in kortgegrasde graslanden, en ook de meeste wilgen- en vlierstruwelen zijn ondertussen dood en in kort grasland omgezet. In de winter worden de bomen immers geschild

door de hongerige paarden en herten. Dit heeft verregaande gevolgen gehad voor de hele fauna en flora die net aan deze vegetaties is gebonden: het aantal broedvogelsoorten is teruggevallen van ruim 90 in 1997 naar minder dan 60. Populaties van blauwborst, rietzanger, sprinkhaanzanger, ... maar ook veldleeuwerik, nachtegaal en grasmus zijn gekelderd. Dit stemt niet overeen met de initiële doelstelling van de introductie van grote grazers: het creëren van een gevarieerd en structuurrijk landschap om de biodiversiteit te verhogen.

Alhoewel de ontwikkeling van de Oostvaardersplassen lijkt te bevestigen dat 'ongerepte' zelfregulerende natuur (= natuur zonder enige tussenkomst van de mens) in onze dichtbevolkte contreien een heikele zaak is, zweren de beheerders bij hun aanpak. Daarbij laten ze, volgens mij, twee belangrijke elementen buiten beschouwing. Enerzijds is er het reeds aangehaalde aspect dat de spontane processen in het gebied ontwricht zijn door het ontbreken van belangrijke sleutelorganismen in het ecosysteem, zoals onder meer grote carnivoren (wolf, beer, lynx, ...). Een tweede element dat mogelijk nog belangrijk is, zijn de beperkte migratie mogelijkheden voor de grote grazers. Migratie maakt intrinsiek deel uit van een natuurlijk ecosysteem met grote grazers. Als het eten op is, trekken de kudde verder naar een andere voedselplaats. In de Oostvaardersplassen houdt een drie meter hoge omheining de dieren geblokkeerd binnen een zone van 10 km op 6 km. Dit staat ver van een 'natuurlijk' ecosysteem.

De film 'De nieuwe wildernis' tracht een positieve boodschap te brengen in tijden waarin er over natuur haast alleen maar negatieve berichtgeving is. Het is goed dat Natuurpunt hieraan meewerkt. Toch ben ik ervan overtuigd dat het positief beeld dat in de film wordt opgehangen, moet samengaan met sensibilisering en het aangaan van een debat. Beleidsmakers mogen niet gesterkt worden in hun idee dat 'ongerepte' natuur maakbaar is en best mogelijk blijft op een klein lapje grond.

Vertoningen

Meer info en data van vertoningen vind je op www.natuurpunt.be/denieuwewildernis

Literatuur

- Cornelissen P (2011). Vegetatie, grote herbivoren en ganzen in de Oostvaardersplassen. Monitoringrapport. Staatsbosbeheer, 47 pp.
- Cornelissen P (2012). Vegetatie, grote herbivoren, vogels en recreatie in de Oostvaardersplassen. Monitoringrapport. Staatsbosbeheer, 82 pp.
- Cornelissen P (2013). Vegetatie, grote herbivoren, vogels en recreatie in de Oostvaardersplassen. Monitoringrapport. Staatsbosbeheer, 66 pp.
- Staatsbosbeheer Dossier Oostvaardersplassen <http://www.staatsbosbeheer.nl/Nieuws%20en%20achtergronden/The-mas/Oostvaardersplassen.aspx>

EMMANUEL DESMET

Elke dag vogelen!

INTERVIEW MET EDDY SCHEINPFLUG,
DIEHARD-VOGELKIJKER

Op 24 februari van dit voorjaar werden op waarnemingen.be 63 541 Kraanvogels ingevoerd die terug naar hun broedgebieden in Noord-Europa trokken. Dat is veel, massaal veel. En wat meer is: de sterke zuidenwind blies honderden slierten van deze sierlijke trekvogels over Vlaanderen, tot zelfs over onze regio. Een dag later sta ik met Eddy Scheinpflug op de Marionetten voor een interview. Eddy is namelijk een diehard-vogelkijker. Als hij thuis is, moet hij met de verrekijker naar buiten. Steevast. Alleen... gisteren was hij niet thuis.

Eddy turend door de telescoop op trektelpost de Geitenberg

Klimop Dat is balen als een stekker zeker?

Eddy That's life! Weet je, als ik thuis was geweest, dan was er een groep van 100 Kraanvogels zowat over mijn huis gevlogen.

Klimop Aanvankelijk hadden wij hier gisteren op de middag afgesproken. Dan hadden wij nu staan dansen op het Kraanvogelfeest.

Eddy Ja, maar dat is de ironie van het vogels kijken: je kunt elke dag buiten staan en toch die ene vette spetter missen.

Klimop Je hebt ondertussen wel hard je best gedaan om toch maar niks te missen vorig jaar.

Eddy Klopt, ik denk dat ik elke dag vogels ben gaan kijken, met uitzondering van die paar beurzen in het buitenland en onze gezinsvakantie. Op een dag word je daar hard voor beloofd. Vorig jaar bv. kwam de kers op

de taart helemaal op het einde van het trektelseizoen. Ik stond van september tot half november quasi elke dag op de trektelpost en dan, op het moment dat je het niet meer verwacht, is hij daar: een Zeearend. Dat is het fantastische aan vogels kijken: you never know what you're going to get! Sommige soorten zul je misschien wel nooit zien ondanks al dat getuur, terwijl een ander die zomaar in de schoot geworpen krijgt. Weet je dat het 40 jaar duurde voor ik mijn eerste Baardmannetje zag? Ik ben nochtans opgegroeid aan het Lac de Neuchâtel in Zwitserland waar die soort af en toe gezien werd in de winter, maar ik kon ze nooit vinden. En dan kom ik in het vogelarme Zuid-West-Vlaanderen en pats: bij mijn eerste bezoek aan het Keibeek-bekken zit een Baardmannetje op amper twee meter van mij in het riet.

Klimop Mag ik daaruit afleiden dat het vogelkijken je van jongsaf aan bezighoudt?

Eddy O ja, zeker. Ik herinner me nog hoe ik met de duurverdiende centjes van mijn studentenjob in een bakkerij mijn eerste vogelgids en verrekijker ging kopen. Ik bouwde zelf een kijkhutje op het water om de vogels beter te kunnen observeren. Maar niet alleen vogels boeiden me mateloos, maar ook veel andere dingen in de natuur

zoals vissen en slangen. Weet je dat ik ooit de grootste collectie ratelslangen van Europa had? Maar die moest ik achterlaten toen ik Zwitserland verliet.

Klimop Maar je kwam niet meteen naar België, maar maakte een ommetje via de States.

Eddy Ik ging werken in San Francisco voor een groot bedrijf. De natuur was er fantastisch. Na 6,5 jaar verhuisden we naar Marke, het contrast kon allicht niet groter zijn. De regen en het vlakke, monotone landschap maakten me depressief. In vergelijking met San Francisco zijn hier geen referentiepunten in het landschap. Telkens als ik ging fietsen, reed ik hopeloos verloren. Voor ik het wist, zat ik in Frankrijk. In mijn tuin zag ik constant hummingbirds (kolibries) rondvliegen. Ik zag het helemaal niet meer zitten om naar vogels te kijken. Ik heb mijn verrekijker acht jaar niet aangeraakt. Bovendien had ik het veel te druk met mijn nieuwe job. Ik wou in mijn leven iets van mezelf op de markt brengen, iets unieks dat klanten een goed gevoel gaf als ze het alleen nog maar vastpakten omdat het met de hand was gemaakt. Dus begon ik van "scratch": ik kocht me een paar machines en begon in mijn kelder een nieuw soort vliegvishengels te maken.

Klimop Dat had je vroeger nog gedaan veronderstel ik?

Eddy Neen, nog nooit. Ik zocht een gat in de markt en ik dacht dat ik er één gevonden had. Na één jaar had ik een prototype uitgewerkt en reisde ik heel Europa af om mijn materiaal te laten uittesten op visserscompetities en -beurzen. En het was bingo.

Klimop Hoe ben je dan uiteindelijk weer bij je oude liefde, het vogelkijken, geraakt?

Eddy Via internet. In de States werd ik op de hoogte gehouden van zeldzame vogels via Rare Bird Alert en alhoewel ik hier niet meer actief vogels keek, bleef ik de waarnemingen van zeldzame vogels volgen op waarnemingen.be. Zo zag ik op een dag dat er op de Geitenberg een Velduil zat en ik dacht: zo dichtbij, daar moet ik toch eens naar gaan kijken. Zo leerde ik de trektellers op de Geitenberg kennen en de microbe van het birden, die zolang een winterslaap had gehouden, barstte weer in alle hevigheid los. Ik had nog nooit getrekteld in mijn leven, ik kende dat woord zelfs niet: 'trektelpost'. Ik heb het opgezocht, maar er bestaat zelfs geen vertaling voor. Het is moeilijk uit te leggen aan mensen die het niet kennen, maar zo'n trektelpost werkt als een magneet: je wil er constant naartoe, de beste vogelkijkers van de regio staan er en je weet: als ik er niet ben, dan passeert er iets bijzonders. Bovendien is het een toffe bende daar op de Geitenberg. "It makes me feel good" als ik er ben.

Klimop Ik heb het eens gecheckt: je stond elke dag van het najaar 2013 op de telpost als het geen pijpenstelen regende.

Eddy Klopt. Als ik iets doe, dan doe ik het extreem. Het is altijd alles of niets bij mij. Mijn vrouw Nikki weet dat. Toen ze hoorde dat ik me volop op mijn jaarlijst ging storten (nvdr. zoveel mogelijk vogelsoorten zien in de regio op één jaar), zei ze: "Ok, doe maar, één jaar alles op vogelkijken." Ze heeft er nooit over 'gezaagd' dat ik weer niet thuis was.

Klimop Voor één jaar? Je staat ondertussen toch wel weer netjes helemaal bovenaan in de jaarlijst van 2014.

Eddy Ja, maar ik ga niet meer elke dag naar de vogels kijken. Een groot verschil met vorig jaar.

Klimop Hoezo? Je komt toch dagelijks naar de Marionetten?

Eddy Ja, maar dat is om de hond uit te laten. Ik kan toch moeilijk mijn ogen dicht houden.

Klimop Wandelen met de hond in de ene hand en de paraboolshotel in de andere hand? Ik zag op waarnemingen.be mooie geluidsopnames van Goudvinken die je op de Marionetten maakte.

Eddy Een beetje vogelkijken mag toch nog. Weet je, dat is "the next step forward". Tot voor een paar jaar was iedere serieuze vogelkijker geëquipeerd met een verrekijker en een telescoop. Een paar jaar geleden kwam daar een digitaal fototoestel met superzoom bij toen de prijs van die toestellen binnen handbereik van de modale vogelkijker kwam en de digitale zooms steeds dichterbij die van die reflexcamera's kwamen. Een fantastische vooruitgang: gedaan met soorten claimen en discussiëren. De foto brengt – meestal – uitsluitend en is een ontegensprekelijk bewijs. Toen ik besliste om voor de jaarlijst te gaan, heb ik me meteen voorgenomen om van zoveel mogelijk zeldzame soorten een bewijsfoto te nemen. Ik vind dat de enige correcte instelling van een vogelkijker: "what you see, is what you get."

En dan is er sinds vorig jaar een nieuw technisch snufje bijgekomen: de geluidsopname. Op dat gebied lopen we jaren achter op de Nederlanders: die hebben op al hun telposten geluidsrecorders staan zodat ze uit de kleinste "piep" vaak kunnen afleiden om welke soort het gaat.

Klimop Leg misschien eens uit hoe dat werkt.

Eddy Iedere vogel heeft naast zijn zang ook unieke roepjes. Zo'n toestel registreert die roepjes en maakt er een sonogram van. Hierop kun je minieme verschillen zien die je soms zelf niet hoort. Dit is een hele stap vooruit om moeilijke soorten te determineren waarvan de roepjes erg op elkaar lijken. Ik probeer van elke soort

“YOU NEVER KNOW WHAT YOU'RE GOING TO GET!”

in onze regio sonogrammen te maken. Het heeft ook iets zo'n sonogram: ik kan gewoon genieten van ernaar te kijken en het te ontleden. Steeds meer trektellers schaffen zich een geluidsrecorder aan. Ik ben benieuwd wat we er dit najaar op de Geitenberg zullen uithalen dank zij deze apparaten.

Klimop Je bent niet de enige. Wat ik me afvroeg: je bent zo vaak in het veld aan het vogelen en je hebt toch een bloeiende éénmanszaak. Waar haal je de tijd?

Eddy Ik leid vanaf mijn 13de aan insomnia en ik heb van die kwaal een deugd gemaakt. Zo begin ik soms 's morgen om 3u.30 al te werken zodat ik om 7u. al op de Geitenberg sta. Als de vogeltrek na de middag plat valt, werk ik weer verder. Dat is het fantastische voordeel aan je eigen baas zijn. Onze kids zijn tieners, dus die hebben ook geen babysit meer nodig.

Klimop En dan nu weer aan het werk?

Eddy No way! Naar de Schelde. Wie weet komt er nog een achterbleven Kraanvogel overgevlogen. Eén is genoeg.

Klimop Zei de man die niet meedoet aan het jaarlijste.

Eddy Tja, het is sterker dan mezelf...

Eddy op de marionetten met paraboolshotel

THIJS CALU

BETEKENIS AFKORTINGEN: EX. = EXEMPLAAR; KP = KOPPEL; M. = MANNETJE; W. = WIJFJE; JUV. = JUVENIEL OF JONG; NO = TREK NAAR NOORD-OOST; ZW = TREK NAAR ZUIDWEST; TP = TER PLAATSE. DE LIGGING VAN DE TOPONIEMEN KAN PRECIES NAGEKEKEN WORDEN OP **WWW.VWGZWV.WAARNEMINGEN.BE.**

↗ Bonte vliegenvanger aan de Gavers - 14-04-2013
©Francis Pattyn"

↘ Fluit op de Gavers - 28-04-2013
© Yves Hoebeke

Vogels in onze streek

VOORJAAR 2013

De highlights van een seizoen vogels kijken in Zuid-West-Vlaanderen.

Dit artikel is een korte samenvatting van wat tijdens een seizoen werd gezien in onze streek. Het gaat hier enkel om zeldzaamheden of uitzonderlijke aantallen. De tekst heeft niet de ambitie volledig te zijn. Wie de volledige overzichten wil zien, kan terecht op ons eigen regioscherm van waarnemingen.be: **www.vwgzwv.waarnemingen.be**. Zet gerust ook jouw waarnemingen op die website. Zowel opmerkelijke gegevens als waarnemingen van algemene soorten zijn er welkom, van Aalscholver tot Zwarte Mees.

Krooneenden lieten zich in de Gavers zien op 18/02 (w.), 19/03 (m.&w.) en 12/04 (m.). Op 18/03 trokken 7 **Kleine zwanen** NO (Zwevegum) en op 05/04 werden 2 overvliegende ex. gezien te Bossuit.

Op 22/05 arriveerde een kp. **Woudaapjes** in hun broedgebied in De Gavers. Tussen 30/03 en 28/04 werden 5 NO overtrekkende **Purperreigers** gezien op verschillende plaatsen. Slechts 2 **Lepelaars** werden gemeld dit voorjaar (De Gavers, NO op 19/04). Tot 28/04 verbleven 2 **Roerdampen** in De Gavers. Tot 11/04 trokken verschillende **Kraanvogels** over onze regio (max. 15 ex. op 19/03 over Zwevegum en de Gavers). Op 21/03 zat een **Kleine zilverreiger** aan het sas in Ooigem.

Van 04/04 tot en met 28/05 werden 12 overtrekkende **Zwarte wouwen** genoteerd boven onze regio. De **Rode**

wouwen zijn er traditioneel iets vroeger bij, met 15 overtrekkende exemplaren tussen 11/02 en 01/05. Op 05/05 werd een **Visarend** opgemerkt ter hoogte van het kanaal in Zwevegum. Tussen 28/03 en 07/04 werden 3 **Haviken** gezien (Bossuitbos en 2 ex. NO te Avelgem).

Op 22/05 zaten 2 **Steenlopers** voor de kijkhut in De Gavers. In Ledegem – Oosthove werd op 12/05 een pleisterende **Drie-teenstrandloper** gevonden, net als de Steenlopers een zeldzame verschijning in het binnenland.

Tussen 09/03 en 15/05 werden 5 **Zilverplevieren** opgemerkt, zowel pleisterend als overtrekkend. 09/03 bleek een topdag voor **Kluten**: toen werden op een 5-tal verschillende locaties in

de regio groepen tot max. 35 ex. waargenomen (Wevelgem/Ledegem – Heulebeekmeersen Oost). Nog tot en met 11/05 werden sporadisch Kluten op trek gezien. Een 5-tal **Bosruiters** werden genoteerd tussen 03 en 08/05, zowel pleisterend als op trek (Avelgem, Kortrijk, Wielsbeke (richting Noord) en Ledegem). Op 09 en 10/03 werden grote groepen foeragerende **Bonte strandlopers** gezien op verschillende plaatsen (Ledegem, Kerkhove, Avelgem, Moen). De grootste groep bestond uit 20 ex. (Moen, 09/03). Tussen 09/03 tot 12/05 werden een 15-tal **Bontbekplevieren** genoteerd (te Ledegem en een mooie groep van 9 ex. te Spiere). Op 02/05 werd een **Temmincks strandloper** gezien in Ledegem-Oosthove. In totaal werden tussen 10/03 en 28/04 een 10-tal **Zwarte ruiters** geobserveerd op verschillende plaatsen. De grootste groep (5 ex.) werd op 23 maart in Avelgem gezien. Van 16/02 tot 21/04 werden soms grote aantallen foeragerende en overtrekkende **Grutto's** opgetekend, met een max. van 504 in Avelgem op 09/03. Vanaf

11/03 kon men ze zelfs in de sneeuw bewonderen, een uniek schouwspel in de regio! Verschillende ex. van de IJslandse ondersoort (**IJslandse grutto**) lieten zich bewonderen (max. 4 ex. op 17/03 in Ledegem).

Zwarte sterns werden vrij talrijk opgemerkt vanaf 22/04 (max. 13 ex. in Gullegem Bergelen (16/05) en 20 ex. op de Gaverplas (12/05)). Op 08/06 kreeg de Gaverplas bezoek van een **Dwergstern** en op 11/04, 13/04 en 26/04 werden er tot max. 2 **Noordse sterns** opgeschreven. Van 02/02 tot 18/05 werden verschillende **Dwergmeeuwen** genoteerd (max. 34 ex. NO over de Gavers).

Op 28-29/04 liet een **Fluiter** zich mooi zien in De Gavers. Op 30/04 werd eveneens een ex. opgemerkt in het Beuken-

hofpark (Vichte). Van 08/04 tot 30/04 werden her en der **Beflijsters** gezien (max. 7 ex. op 13/04, Gavers). Van 11/04 tot 30/04 brachten een 3-tal **Nachtegalen** hun prachtige gezang ten berde op verschillende plaatsen in Kortrijk. Een **Duinpieper** trok op 28/04 NO (Rollegem). Van 08/04 tot 22/04 verbleef een **Buidelmees** in de Gavers. Op 21/04 liet een **Cetti's zanger** zich opmerken (Keibeekbekken Kortrijk). Dé spetters van dit voorjaar waren ongetwijfeld de verschillende (?) **Alpengierzwaluwen** (een ex. op 11/04 in de Gavers en op 14/04 bij de KULAK. Mogelijk hing datzelfde ex. iets later die dag in Marke rond de kerktoeren). Op 14/04 werd een m. **Bonte vliegenvanger** opgemerkt in de Gavers. Op 11/04 zat een **Europese kanarie** in een tuin te Wevelgem. Tot 11/04 werden regelmatig **Goudvinken** waargenomen in de Gavers en de Marionetten (max. 3 ex. op 30/03). Overtrekkende **Geelgorzen** werden genoteerd op 21/03 (Anzegem), 02/04 (Marionetten) en 08/04 (Kooigem). Op 10/03 vloog een **Grauwe gors** op langs de Oude Spoorweg in

St-Denijs. Op 09/05 werd een zingend ex. opgemerkt in Spiere.

waarnemers: zie www.wegzww.waarnemingen.be

↖ Alpengierzwaluw boven de Gaverplas - 11-04-2013
© Francis Pattyn

↑ Kemphanen, Grutto's, Pijlstaarten en Stormmeeuw in Ledegem - 26-03-2013
© Bernard Dekimpe"

DOE MEE MET DEZE WERKGROEP

//ZONDAG 27 APRIL // DAGEXCURSIE BRESKENS EN ZEEUWSVLAANDEREN

Meestal een vaste waarde in onze kalender: eerst naar de telpost in Breskens en naargelang de trekkelintensiteit zakken we vroeger of later af naar de vele interessante vogelgebieden in Zeeuws-Vlaanderen. Topexcursie waar we enkele jaren terug meer dan 130 soorten konden waarnemen op 1 dag!

Afspraak om 6u aan Parking Kasteelpark 't Hoge Doorniksesteenweg, Kortrijk

Info Christoph Wintein (0498/74 46 60 of wintein.christoph@skynet.be)

//Oproep geïnteresseerden voor opstart regionale bijenwerkgroep

Naar aanleiding van de film 'More than Honey' hebben enkele vrijwilligers het idee opgevat om iets te doen rond bijen in de regio. Het is jullie allen bekend dat het ook met deze beestjes, zoals met vele anderen, slecht gesteld is. Ofwel zullen we de bloemen zelf moeten gaan bestuiven ofwel laten we het - natuurlijk zoals het hoort - door de bijen zelf doen. Om hieraan een bijdrage te leveren wil Natuur.koepel vzw een groep mensen met interesse voor wilde- en honing-bijen samenbrengen. Hierbij dienen we onszelf en de natuur. Dit is dus een win-win operatie.

Er is natuurlijk een zwerm onbekenden in dit verhaal en dat zijn jullie, de geïnteresseerden die samen met een aantal ervaren imkers willen meewerken aan dit project. Om jullie in onze kast te krijgen beloven we een stekende hobby. We werken samen met een bijengilde die hierin al voldoende ervaring heeft. We denken aan mensen van de Kasteel bie of de Vlasbie, beiden uit onze regio. Indien mogelijk zal in september een bijencursus gevolgd kunnen worden.

Geïnteresseerd? Mensen die geïnteresseerd zijn om mee te werken of op de hoogte willen blijven van activiteiten geven best een seintje op info@natuurkoepel.be

MATTHIAS DEPOORTER

■ De zee

“25 april 1994” schrijf ik neer in Lars Jonssons *Vogels van Europa, Noord-Afrika en het Midden-Oosten*, net na aanschaf van deze baanbrekende determinatiegids. Twintig jaar later verneem ik dat Jonsson (1952), geboren in Stockholm, een voorliefde koestert voor de Eidereend. Het is een soort die mij doet mijmeren.

Lars Jonsson på Waldemarsudde
© Wikimedia Commons

Augustus 1990. Ik ben 10 jaar en reis met mijn moeder en een van haar vriendinnen naar Texel, het grootste van de Nederlandse Waddeneilanden. Vogels kijken is sinds een tijdje mijn grote passie. Ik sjouw een loodzware verrekijker en een beduidende Bruun's vogelkijkijds (wat een niveauverschil in vergelijking met het werk van Lars Jonsson!) mee - beide zijn eigendom van mijn pa. Vooraf hoop ik devoot dat ik heel wat nieuwe vogelsoorten in mijn precieus schriftje met waarnemingen zal kunnen aankruisen. En zo geschiedde. Zonder ervaren vogelkijker in de buurt trek ik mijn eigen plan. In een weide, overgoten met het gloeiende zonlicht van een augustusavond, spot ik enkele foeragerende steltlopers met lange rechte snavel en goudkleurige, gespikkelde borst. Opwindend maakt zich van mij meester terwijl ik voor het eerst grutto's observeer. Op een andere dag ontdek ik een weide vol scholeksters: een bont allegaartje van druktemakers. Heerlijke vogels, en ook op dat moment voor mij een noviteit.

Een in mijn herinneringen aftands overzetbootje brengt ons tuffend naar het naburige Vlieland. Een afzichtelijke vrachtwagen voert ons daarna *in bulk* over een desolate zandplaat – het militaire oefendomein De Vliehors – naar de bewoonde wereld. Ooit had Vlieland twee dorpen: Oost- en West-Vlieland. West-Vlieland was in de loop van de achttiende eeuw onherroepelijk de prooi van de verraderlijke Noordzee. Het bleek een dorp van vissers, koopvaarders en walvisvaarders te zijn. In 1714 slokten de golven de kerk op. Vervolgens herbouwde men de kerk, maar in 1727 stortte ook die nieuwe constructie in. Toen de bewoners twee jaar later het gehavende dorpje voorgoed verlieten, hield West-Vlieland op te bestaan: de zee neemt. Pure vanitas: aan alles komt een einde.

Op een middag in Vlieland laten we onze fiets liggen en verkennen het strand. Op een golfbreker word ik opgehouden door een grote groep bruine, anoniem ogende eenden. De vogels zijn fors

gebouwd, maken knorrend en met veel tegenzin plaats voor de passanten. Opvallend detail is de wigvormige snavel die in de kop doorloopt. Voor het eerst maak ik kennis met de fameuze Eidereend. De stoere Eider is onverschrokken: stormweer deert deze zee-eend niet. Het adulte mannetje in zomerkleed is een contrasterende schoonheid: zwarte kap, romig witte en inktzwarte delen, lichtroze borst; ligt hoog en fier op het water. Het blijkt een van de geliefkoosde vogels van Lars Jonsson te zijn. Ze brengen hem inspiratie. Ik stel me voor dat iemand als Jonsson perfect zou aarden op het afgeschermd Vlieland.

Aanwijzingen dat oude meesters op excursie gingen om vogels naar het leven te schetsen zijn bijzonder zeldzaam. De beste natuurschilders maakten gebruik van opgezette dieren, mindere goden deden een beroep op modeltekeningen en citaten uit andermans werk. Of ze maakten gebruik van middeleeuwse bestia, moraliserende verhandelingen over dieren en hun eigenschappen, vergezeld van schetsen die weinig natuurgetrouw waren. Vogels bestuderen in het veld kost veel tijd en moeite en is dus een geldverslindende onderneming. In de werken van Jan Brueghel de Oude (1568-1625) zien we dezelfde dierengroepen vele malen terugkeren. De Roze Pelikaan van Melchior d'Hondecoeter (1636-1695) maakte zijn opwachting in verschillende van diens en zelfs andermans schilderijen. Een succesvolle voorstelling was genoeg om een heel oeuvre te stofferen.

De hedendaagse vogelillustrator doet een beroep op de meest geavanceerde fotografische apparatuur. Jonsson kijkt voortdurend door een telescoop en legt zijn impressies al schetsend neer. In de vroegste natuurwetenschappelijke encyclopedieën waren zelden accurate afbeeldingen te vinden, maar ook als we een vergelijking maken tussen het illustratiemateriaal in determinatiegidsen uit de jaren 1950 en nu, blijkt dat vogelillustratoren nog opmerkelijk veel vooruitgang geboekt hebben.

Lars Jonsson legt vogels, die van nature vluchtig zijn, op papier of doek vast. Of hij zich nu toelegt op grafiek, aquarel of olieverfschilderkunst, zijn vogels en landschappen trillen altijd van het leven: het vibrerende en volatiele licht. Of de textuur van het zachte dons van de Eider. Maar ook vogels en hun omgeving waarmee ze onlosmakelijk verbonden zijn. Hoe zee, zand, plassen op het strand, roestende Reuzensterren en hun weerspiegeling in het water in elkaar vloeien tot het coloriet van een noordelijke zee: leigrijs, parelmoer, smaragd en schuimend wit. Op een foto zien we Jonsson in de weer met een monumentaal doek: Eiders trekken over zee. Wat is dit anders dan vluchtigheid materialiseren; en dat op briljante en expressieve wijze? De zee neemt, maar geeft ook. Eiderenden zullen lang nadat wij het tijdelijke voor het eeuwige hebben verwisseld, wind en water blijven trotseren.

ACTIVITEIT IN DE KIJKER

//KRUIDENWANDELING NATUURPUNT KREKEL-ANZEGEM

Op **zondag 18 mei** kunnen een 20-tal leden van Natuurpunt Krekel Anzegem een kruidenwandeling meemaken, gegidst door Caroline De Cant. Caroline zal ons langs rustige wegen in de omgeving leiden en wijzen op allerlei kruiden in de graskanten.

Op voorhand valt niet te voorspellen wat we zullen aantreffen. Dat is telkenjare anders, afhankelijk van het weer en of er al dan niet gemaaid werd.

Het is ook voor Caroline steeds opnieuw een verrassing: sommige kruiden verdwijnen, andere verplaatsen zich. Nu en dan ontdekt ze nog iets nieuws. Dat houdt haar kennis als herboriste 'op peil' en zo blijft het voor haar zelf ook steeds weer boeiend om rondleidingen te geven.

En dat Caroline dit met hart en ziel doet, blijkt uit de afsluiter van haar wandeling.

Ze ontvangt de wandelaars bij haar thuis, gunt hen een blik in haar kruidentuin en vergast hen tot slot met een (kruiden-) drankje en hapje.

Praktisch: Inschrijven (0494 08 12 84) voor 10 mei is noodzakelijk. € 1 deelnameprijs. Afspraak om 14u. aan het Vital Moreelsplein

Feel Good Cleaning

Onze producten zijn niet alleen uiterst doeltreffend, ze bevatten ook geen schadelijke stoffen. We dragen dus zorg voor je huis én je gezin en dat doen we natuurlijk ook voor de volgende generaties. Zo kan je pas echt genieten met je gezin van een schoon en gezond huis. Meer weten? Surf naar www.ecover.com.

/EcoverBelgium

ECOVER

Trage wegen

9 FEITEN OVER TRAGE WEGEN

Blijf gezond, neem op tijd een wegeltje

Luchtmetingen langs de wegen hebben aangetoond dat de lucht op trage wegen gezonder is. Daar zit er onder andere veel minder fijn stof in de lucht. Bovendien is wandelen gezond. Elke stap telt. Een gezonde geest in een gezond lichaam, voetwegjes zijn er ideaal voor.

Ontdek onbekende hoekjes

Velen kennen onze streek alleen nog maar vanuit de auto. Nochtans zijn er nog tal van verrassende hoekjes, waar je met de auto niet komt. Ze hebben een rijke geschiedenis en vaak een rijke natuur. Voetwegjes brengen je op deze onbekende plekjes, waar je een einde-van-de-wereld-gevoel krijgt. Beléef het landschap in plaats van het te zien vanuit de auto. De rust van voetwegen, da's vakantie.

Goede dag

Als je langs een wegeltje iemand ontmoet zeg je automatisch goede dag. Je leert zo mensen kennen. Het sociaal weefsel wordt er door versterkt. En met de familie door het landschap zwerven verstevigt de familiebanden.

Nuttig

Sturen we met een gerust gemoed onze kinderen langs door auto's verzadigde wegen naar school? Een netwerk van trage wegen kan een interessant alternatief zijn om kinderen veilig naar school te laten gaan en mensen naar hun werk.

Erfgoed

Ons voetwegenstelsel is eeuwenoud. Liefdevol bijhouden van de sporen uit het verleden is het kenmerk van een beschaving op peil. Tussen de dorpen ligt van oudsher een netwerk van voetverbindingen, vaak de kortste weg tussen twee punten. Ze zijn zo oud als de bewoning. Ze hebben dikwijls mooie namen. Hier de Tiegemwegel in Anzegem.

Wettelijk

Deze oude wegen staan opgetekend op de atlas der buurtwegen. Die heeft nog steeds kracht van wet. De gemeenten hebben de plicht deze wegen te onderhouden. Helaas doen de meeste gemeenten alsof die atlas niet meer bestaat. Ze laten toe dat die wegels ingepalmd worden en onbegaanbaar gemaakt. We kennen allemaal de wegeltjes verhard met tegels ('stapsteentjes') en willen dat ze bewaard blijven. Maar er zijn nog veel meer wegen die we niet meer zien, maar die op de atlas der buurtwegen opgetekend zijn en dus officieel nog bestaan.

Feitelijke trage wegen

Naast wegen in de atlas der buurtwegen opgetekend, zijn er nog tal van 'feitelijke buurtwegen', dat zijn wegen die door jarenlang gebruik verworven zijn. Ook wegen waar de gemeente ooit 'instandhoudingswerken' uitgevoerd heeft in de vorm van verharding, of ander onderhoud, zijn officieel en openbaar. Evenals alle wegen waar de postbode of de vuilniskar langs komt of waar openbare nutsleidingen langs zijn.

Private wegen

Vaak liggen die wegen op private grond. De grond is van de eigenaar, maar hij moet wel doorgang verlenen. Eigendomsrecht en publiek doorgangsrecht zijn twee verschillende zaken. Een bordje 'Private weg' wil dus meestal zeggen dat je wél door mag.

Teleurgang

Door het gebrek aan belangstelling nemen particulieren het recht in eigen hand en sluiten onrechtmatig zomaar voetwegels af. De grote diefstal is nu bezig. Het is een vicieuze cirkel: door verwaarlozing worden wegels niet meer gebruikt, door onbruik neemt de verwaarlozing toe. Zo verarmt het netwerk van trage wegen voortdurend en is iedereen steeds meer op autogebruik aangewezen.

Op de foto het 'Donkerstraetjen' in Otegem.

7 DIRECTE WENSEN

- Trage wegen zijn een volwaardig beleidsonderdeel van mobiliteit, zowel in de bebouwde kom als naar andere wijken en gemeenten.
- Openbare gebouwen moeten via trage wegen bereikbaar zijn. Nu wordt vooral aandacht besteed aan parking en toegang per auto.
- Gemeenten moeten een inventaris opmaken van alle trage wegen, dus de wegen die op de atlas der buurtwegen staan, maar ook de feitelijke, door gebruik of instandhoudingswerken verworven trage wegen. Deze inventaris moet actueel gehouden worden.
- Deze inventaris moet dan actueel gemaakt worden. De toegankelijkheid van deze trage wegen moet gewaarborgd zijn. Onder meer door een ondubbelzinnige aanduiding van doorgangsrecht.
- Trage wegen worden aanvaard als een essentieel onderdeel voor toerisme en vrijetijdsbesteding.
- Elke gemeente beschikt over een vast budget voor onderhoud van trage wegen.
- Trage wegen worden opgenomen en zijn een wezenlijk onderdeel in alle regionale plannen. Op regionaal vlak wordt op korte tijd een dicht netwerk van trage wegen uitgewerkt.

Nieuw wandelnetwerk

Westtoer werkt aan een nieuw wandelnetwerk 'Land van Streuvels' rondom Tiegem, Ingoogem en Anzegem. Deze streek is inderdaad een van de mooiste van Zuid-West-Vlaanderen. Het initiatief is dan ook toe te juichen.

Toch dreigt ook dit netwerk alweer veel te 'braaf' te worden. Het streefdoel is dat in het netwerk minstens vijftig procent trage wegen opgenomen is. Het voorontwerp komt daar helaas lang niet aan. Het wandelen zal dus weeral teveel langs door autoverkeer verstoorde wegen moeten gebeuren. De charme bestaat er nochtans net in dat je bij het wandelen op plaatsen komt die niet met de auto bereikbaar zijn.

Om het wandelnetwerk echt aantrekkelijk te maken moet er gezocht worden naar oude voetwegen, ook al zijn ze niet meer zichtbaar op het terrein. De atlas der buurtwegen bevat een schat aan wandelmogelijkheden die fantastische toeristische troeven biedt, maar jammer genoeg ongebruikt blijft.

Oproep voor juridisch advies

Op het meldpunt van de Werkgroep Trage Wegen ontvingen we al tientallen meldingen van afgesloten of verdwenen trage wegen. Elke melding wordt onderzocht en mogelijkheden of alternatieven worden uitgewerkt en besproken met gemeentebesturen. Wetgeving is hierbij nooit veraf want vaak gaat het om complexe dossiers met een juridisch technische voorgeschiedenis. Om de Werkgroep Trage Wegen op juridisch vlak bij te staan zijn we nog op zoek naar een jurist die ons vrijwillig zou willen adviseren. Zij of hij zou af en toe gevraagd worden om juridisch advies te verlenen over bepaalde trage-wegen dossiers. Geïnteresseerd? Neem contact op met tragewegen@natuurkoepel.be

//KRUIDENACTIE NATUURPUNT DE BUIZERD

Zoals elk jaar organiseert Natuurpunt De Buizerd een kruidenactie met vaste planten, 1-jarigen, 2-jarigen, pot- en perkplanten alsook terrasplanten. Er is keuze uit een assortiment van meer dan 300 soorten en de opbrengst van dit alles gaat naar het natuurreservaat Mandelhoek te Ingelmunster. Bestellen kan tot 4 mei!

Meer info
<http://www.debuizerd.be/kruiden.htm>

ACTIVITEIT IN DE KIJKER

PIET MISSIAEN

■ Deerlijkse wegbermen

In 2013 inventariseerde de plantenwerkgroep Zuid-West-Vlaanderen 6 wegbermen op het grondgebied van de gemeente Deerlijk. Elke berm werd tweemaal bestudeerd, eenmaal voor de eerste maaibeurt (15 juni) en eenmaal voor de tweede maaibeurt (15 september). Gemiddeld noteerden we 96 planten/berm, een totaal van 209. Dit is ongeveer het equivalent van een interessant natuurgebied, wat bewijst dat wegbermen als lintvormige kleine landschapselementen ook belangrijk zijn. We stelden in 4 van de 6 bermen serieuze verstoring van de berm vast. O.a. het te vroeg maaien is nefast voor alle laatbloeiers en dit zijn dikwijls de interessantste planten voor de biodiversiteit ook het laten liggen van maaisel geeft verstoring, het verrijkt de bodem met verruiging als gevolg. Verder vinden sommige landbouwers dat ze de bermen gewoon aan hun akker kunnen toevoegen of spuiten ze het “onkruid” dood. Redenen genoeg voor de gemeente Deerlijk om het bermbeheer nauwkeuriger op te volgen!

Hieronder vind je enkele bijzondere planten die in de Deerlijkse wegbermen werden opgemerkt.

1. Grote bevernel (Pimpinella major)

Deze forse schermbloemige houdt van vochtig grasland op een bemeste bodem in de schaduw. Zijn bladeren zijn veervormig samengesteld. De holle stengel is gegroefd.

2. Bleek cypergras (Cyperus eragrostis)

Onder de Cypergrassenfamilie zijn de zeggesoorten het meest bekend. Bleek cypergras heeft net zoals zeggen een 3-kantige stengel, maar heeft geen urntje – een zakvormig omhulsel – rond de vrucht. We vinden hem op natte terreinen.

3. Gevlekte rupsklaver (Medicago arabica)

De naam volstaat om op twee bijzondere elementen te letten: de bladeren en de vruchten. Op de bladeren vinden we bruinrode vlekken. De vruchten zijn peulen, die bij vlinderbloemigen vaak langwerpig zijn (erwten, bonen). Niet zo bij deze soort: de peulen zijn als rupsen in spiralen opgerold en bezet met doornen. Zo blijven ze gemakkelijk in de vacht van dieren hangen en kunnen ze zich op grote afstand verspreiden.

4. Hoge fijnstraal (Conyza sumatrensis)

Er zijn composieten met alleen lintbloemen (b.v. Paardenbloem), alleen buisbloemen (b.v. Schijfkamille) of een combinatie van beiden (b.v. Madeliefje). Hoge fijnstraal behoort tot deze laatste groep. De lintbloemen zijn echter niet uitgespreid, maar zitten in een compact hoofdje tegen de buisbloemen geperst. Let op het dicht behaarde, grijsgroene omwindsel.

5. Veerdelig tandzaad (*Bidens tripartita*)

Deze composiet van vochtige plaatsen bezit alleen buisbloemen. De hoofdjes worden omringd door een dubbele rij omwindselbladen, de binnenste bruinachtig en de buitenste groen. Het eerste deel van de naam slaat op de diep ingesneden veervormige bladeren. Het tweede deel houdt verband met de vrucht, die twee naalden bezit. De weerhaken hierop verzekeren een betere verspreiding.

6. Stijve klaverzuring (*Oxalis europaea*)

Op het eerste gezicht lijken de drieledige bladeren op die van klaver, maar wanneer de nacht valt klappen de blaadjes naar omlaag. Het gaat dus om een aparte familie. Zowel stengels als vruchstelen zijn opgericht, vandaar het eerste deel van zijn naam.

7. Muurpeper (*Sedum acre*)

In wegbermen komen soms droge en zandige plaatsen voor. Daar voelt Muurpeper zich goed. Deze vetplant bezit vlezig, naar peper smakende bladeren, die hem tegen uitdroging moeten beschermen.

8. Rietzwenkgras (*Festuca arundinacea*)

Grassen zijn een moeilijke familie wegens de vereenvoudigde bloemen (zonder kroon noch kelk). Bij determinatie letten we dus op andere kenmerken. De top van de bladschede bij Rietzwenkgras is bezet met oortjes. Het tongetje – het vliesje tussen bladschijf en bladschede – is kort. Het is een overblijvend gras dat in stevige pollen groeit. We vinden het op voedselrijke en vochtige grond, waar het tot 2 m hoog wordt.

Foto's 4,5,6,7
© Bioweb

DOE MEE MET DEZE WERKGROEP

VRIJDAG 25 APRIL // PLANTENINVENTARISATIE VAN LEIEKANT MARKE DEEL I

We noteren alle planten aan de hand van een streeplijst, van de banaalste tot de zeldzaamste. Een vergrootglas en een flora zijn goed bruikbaar. Met gids Piet Missiaen.

Afspraak om 14.30u aan het Kokuitplein, Marke

ZATERDAG 24 MEI // BEZOEK DUNE DU PERROQUET BRAY-DUNES (F) EN WESTHOEK DE PANNE

Tijdens deze daguitstap met kostendelend vervoer bekijken we de unieke vegetatie rond de Frans-Belgische grens in de dune du Perroquet en de Westhoek. We hebben tevens aandacht voor de ontstaansgeschiedenis van het landschap. Met gids Dirk Dubois.

Afspraak om 8u aan parking Rietput Bissegem of 9.15u aan parking bezoekerscentrum De Nachtegaal, Olmendreef 2, De Panne

ZONDAG 1 JUNI // WANDELING OP DE PAUVRE LEUTE IN MARKE

Een diversiteit aan bloeiende planten in verschillende biotopen wacht ons op, met als hoogtepunt de wastines van de Keizersberg. Met gids Frieda Flo.

Afspraak om 14.30u aan de tunnel onder de E403 in de Preshoekstraat; fietsers: knooppunt 22; openbaar vervoer: lijn 81 halte "Ter Kelders"

ZATERDAG 21 JUNI // LANDSCHAPSWANDELING IN DE MEIKESBOSSEN IN DENTERGEM MET AANDACHT VOOR DE ZOMERBLOEIERS

Het Meikesbos is het "stadsrandbos" van Tielt, een recent maar gevarieerd natuurgebied, beheerd door ANB. Er zijn open weilanden, spontaan bos, oud eikenbos, poelen en een zaadboomgaard. Met gids Geert Ranson.

Afspraak om 14.30u aan d'oude koe-stal, Tieltsseweg 45, 8720 Dentergem

ZONDAG 6 JULI // PLANTENINVENTARISATIE VAN LEIEKANT MARKE DEEL 2

We noteren alle planten aan de hand van een streeplijst, van de banaalste tot de zeldzaamste. Een vergrootglas en een flora zijn goed bruikbaar. Met gids Piet Missiaen.

Afspraak om 14.30u aan het Kokuitplein, Marke

Info over deze activiteiten bij Piet Missiaen (056 20 51 77 of pietmissiaen@pandora.be)

“In beeld” gooit het voor de volgende jaargang over een andere boeg: we zetten in elk nummer niet meer één natuurfotograaf uit onze regio in de schijnwerpers, maar we selecteren een paar uitzonderlijke beelden per seizoen die in onze regio genomen zijn. Geniet mee van hoe mooi natuur (ook) bij ons kan zijn...

Bruine kikkers (Bergelen) - Mario Manhaeve

Veel vroeger op het jaar dan zijn neef de Groene kikker, trekt de Bruine kikker naar zijn paaiplaats. Qua keuzemogelijkheden kun je hem allerm minst kieskeurig noemen: een ondiepe plas volstaat. Dat kan een vijver of een poeltje zijn, maar ook een overstromd grasland of zelfs een karrenspoor voldoen voor deze kikkersoort. De eitjes vormen klompen die opzwellen in het water en omvangrijke proporties kunnen aannemen. Een poeltje, zoals dit aan de Bergelenput, kan rond eind maart meer weg hebben van een grote pot gelei dan van een waterpartij.

Oranjetipje en Pinksterbloem (Ooigem) – Jan Vanaverbeke

Oranjetipjes zijn mijn favoriete vlinders. Voor mij kondigen ze de lente aan, nog meer dan de eerste zwaluwen! Zoals het echter dikwijls gaat met bestjes die niet echt zeldzaam zijn, had ik er nog geen goede foto van. Op een mooie lentedag trok ik vroeg in de ochtend naar naar de natte weides aan Ooigembos. Die staan vol met pinksterbloemen, dat gebiedje is echt een bolwerk van het oranjetipje. Ik moest eerst wat zoeken, want de bestjes zaten nog verscholen. Maar het eerste oranjetipje dat ik vond, bleek meteen een fotomodel!

Koekoek in wilg (De Gavers) - Francis Pattyn

Eén zwaluw maakt de lente niet, maar één Koekoek wel. Deze vogelsoort overwintert in Afrika ten zuiden van de evenaar en is pas in de tweede helft van april terug in het land. Als we de eerste Koekoek horen, is de natuur al overal uit haar voegen aan het barsten. Hem horen is een pak makkelijker dan er eentje te zien krijgen. Het is een kwestie van een goeie stek uit te kiezen: Koekoeken houden van een zitplaatsje aan de rand van een gevarieerd halfopen landschap van waaruit ze een goed overzicht hebben op de omgeving. Wie dus, met veel geduld, eind april in de kijkhut van de Gavers postvat, krijgt er vroeg of laat eentje te zien.

Zagen zoals de wereldkampioenen

STIHL

VIKING

beleef de Gavers

Woensdag 9 april van 14.00 tot 16.30

Natuurspelen

Ooit gehoord van bosmikado, konijnenkeutelspel of de bostwister? Nog meer van dergelijke natuurspelen leren de kinderen op een leuke manier over het leven in het bos of het territorium van konijnen.

Waar: Bezoekerscentrum PSNC De Gavers
Org./info: Provinciedienst NME PSNC De Gavers i.s.m. Stad Harelbeke
Prijs: €3
Inschrijven: verplicht (max. 10 deelnemers)
Wie: kinderen tussen 10-12 jaar

Woensdag 16 april van 14.00 tot 16.30

Workshop: De natuur in het vizier

De kinderen gaan in de natuur op zoek naar verschillende kleuren, vormen en maken zo hun eigen compositie.

Waar: Bezoekerscentrum PSNC De Gavers
Prijs: €5
Wie: kinderen van 10 tot 14 jaar
Inschrijven: verplicht (max. 10 deelnemers)

Zondag 4 mei om 5.30

Elke vogel zingt zoals hij gebekt is

De vogels fluiten erop los. Het broedseizoen is volop aan de gang en bijna alle (trek)vogels zijn terug uit het zuiden. Word wakker in de Gavers met het gefluit van de vroege vogels tijdens een heus ochtendconcert. Praat gerust wat na tijdens een stevig ontbijt of stel jouw

mogelijke vragen aan de gids en raadpleeg interessante lectuur.

Waar? Bezoekerscentrum PSNC De Gavers
Org./info: Provinciedienst NME (PSNC De Gavers) i.s.m. Natuurwerkgroep De Gavers
Prijs: €3 (inclusief ontbijt)
Inschrijven: verplicht voor 3 mei! Max 70 deelnemers.

Woensdag 11 juni om 19.30

Afval in de Gavers

Afval is een probleem in het provinciedomein. Zowel in en rond de plas is zwerfvuil alom aanwezig. Tast het echter ook de waterkwaliteit aan? Wat vinden de duikers zoal in het water? Hoeveel afval wordt er hier jaarlijks weggevoerd? Op deze vragen krijg je een antwoord tijdens een interessante lezing.

Waar: Bezoekerscentrum PSNC De Gavers
Org./info: provinciedienst NME PSNC De Gavers
Prijs: €3 (drankje inbegrepen)
Inschrijven: verplicht! Maximum 80 deelnemers

Zondag 22 juni om 9.30

Duik eens in de pool

In de pool krielt het van kleine watermonstertjes. Zoek mee naar kleine, onopvallende en kleurrijke waterdiertjes en probeer ze op naam te brengen. Aansluitend kan er nagepraat worden tijdens een duurzaam aperitief.

Waar: Bezoekerscentrum PSNC De Gavers
Org./info: Provinciedienst NME i.s.m. Natuurpunt Gaverstreke
Prijs: €4 (aperitief en hapjes inbegrepen)
Inschrijven: verplicht! Maximum 50 deelnemers

Zondag 29 juni om 13.00

Fietsen van put naar put

De vijver in Bergelen en de plas van de Gavers is

op dezelfde manier ontstaan, nl. door het uitgraven van zand ter ophoging van autosnelwegen. Rondom beide plassen ontwikkelden zich volwaardige provinciedomeinen. Op deze dag kan er gefietst worden van Bergelen naar De Gavers of omgekeerd tijdens een 40km lange fietstocht. Onderweg wordt er 2 maal gestopt en is er animatie voorzien. Een van de stopplaatsen is Transfo Zwevegem waar op dezelfde dag Transfo-outdoor plaatsvindt met gratis kicks voor jong en oud.

Waar: startpunt Gavers (parking Eikenstraat) of startpunt Bergelen (Wevelgem)
Org./info: provinciedienst NME (PSNC De Gavers) i.s.m. Streeksteunpunt Zuid-West-Vlaanderen
Prijs: €6
Wie: Gezinnen (met kinderen)
Inschrijven: vooraf inschrijven wenselijk

inschrijvingen en info
 Provinciaal Sport- en Natuurcentrum De Gavers
 Eikenstraat 131, 8530 Harelbeke
 gavers@west-vlaanderen.be
 T 056 23 40 10
 www.west-vlaanderen.be/gavers

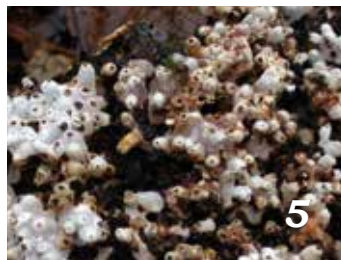

 west-vlaanderen
 de gedreven provincie

CHRISTINE HANSSENS

Consolevormende zwammen

De winterperiode is bijzonder geschikt om eens te letten op consolevormende zwammen. Veel consoles zijn immers hard en stevig. Met het verdwijnen van de bladeren worden ze ook beter zichtbaar.

Net als de andere soorten paddenstoelen hebben ook zij een voorkeur voor bepaalde "plekjes". Veel van deze zwammen behoren tot de parasieten: ze leven dus ten koste van levende bomen of struiken; andere, de saprophyten doen het met dood materiaal.

Best gekend is wel het **Gewoon**

elfenbankje, (*Trametes versicolor*) (fig.1) dat meestal een half-cirkelvormige console (diameter 5 cm) vormt. Op hun fluwelig oppervlak zijn verschillende gekleurde kringen te zien, van bleek tot donkerbruin en zelfs zwart. Hun bleke onderzijde zit vol kleine poriën, langs waar de witte sporen verspreid worden.

Waaierkorstzwammen

(*Stereum rugosum*) (fig.2) zijn wat bleker en ongeveer even groot, maar op hun onderzijde zijn geen poriën te bespeuren. Om ze te herkennen volstaat het eens te wrijven op hun wittige onderrand, die hierdoor intens geel kleurt.

De vorm en kleur van de consolevormende zwammen is meestal prachtig, en dit spreekt tot de verbeelding. Zo komt het dat sommigen geneigd zijn alle consoles "elfenbankjes" te heten.

Een forsere soort, de **Berkenzwam** (*Piptoporus betulinus*) (fig.3), groeit, zoals haar naam laat vermoeden steeds op Berk. Ze start er als parasiet, meestal op de stam van recht staande volwassen Berken en eindigt

als saprofyt. Berkenzwammen vormen bleekbruine, tamelijk dikke schijven, met bijzonder zacht oppervlak. Hun rand is wat naar beneden gebogen.. Op de wittige onderzijde zijn talloze héél fijne poriën te zien. Interessant om weten is dat Otzi, de Gletscherman, een van de best gekende menselijke fossielen uit de Oertijd, een brokje "Berkenzwam" bij zich had. Sommigen vermoeden dat dit moest dienen om vuur te bewaren, dus als "tondel". Dit is gedroogd en tot pluus geklopt zwamweefsel, dat lange tijd kan smeulen. Berkenzwammen kunnen eveneens dienen bij de bereiding van een zeer bittere thee, met gunstige invloed op de spijsvertering.

De Platte tonderzwam

(*Ganoderma applanatum*) (fig.4) vormt donker bruine schijven met hobbelig oppervlak. Oude exemplaren, met 0,5 m diameter behoren tot onze grootste soorten. Let eens op het feit dat zijn bruine sporen bij rijpheid de ganse omgeving "bruin poederen". Heel speciaal is ook dat bepaalde insecten hun eitjes deponeren onderaan deze consoles zodat er tepelvormige structuren ontstaan "tepelgallen" (fig.5).

Nauw verwant hiermee is de **Echte tonderzwam** (*Fomes fomentarius*) (fig.6) die witte sporen vormt. Echte tonderzwammen vormen ieder jaar een laagje "buisjes" bij , zodat ze op den duur niet enkel groot

Wij helpen bedrijven die in orde willen zijn met de milieuwetgeving.

De passie voor natuur vertaalt zich in diverse opdrachten uit de natuursector.

- ▶ natuurinrichtingsplannen
- ▶ natuurvisienota's voor landschapsinrichting
- ▶ passende beoordelingen voor werken met natuurimpact
- ▶ ontwerp streekeigen groenschermen, natuureducatieve borden en teksten
- ▶ erkend MER-deskundige fauna & flora

Desselgemstraat 75 | 8540 Deerlijk
T. 056 724679 | F. 056 726486
jan@ferynjan.be | www.ferynjan.be

*Tuinier met
de natuur mee.*

Naturen®

EFFICIËNT VAN NATURE

Wist je dat de egel één van de actiefste opruimers in je tuin is?

Van valavond tot 's morgens vroeg trekt hij op smultocht tussen je planten, op zoek naar lekkere hapjes als slakken, rupsen, kevers en wormen. Dit gratis tuinhulpje voelt zich op z'n best in een biologische tuin. **Kies bewust, voor zijn welzijn én die van je tuin, voor Naturen.** Naturen omvat maar liefst 50 producten op basis van natuurlijke ingrediënten, goedgekeurd voor de biologische tuin.

Want Naturen is efficiënt van nature, precies zoals die andere stekelige tuinhulp!

www.naturen.be

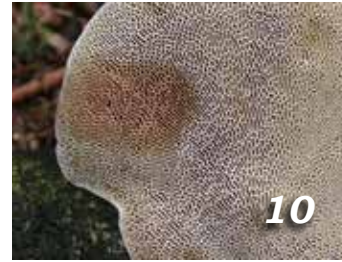
VERVAEKE FIBRE NV
flax for the industry since 1892

Kortrijksestraat 68
B-8520 Kuurne
Tel. 056 71 20 55
E-mail: flax@pandora.be

**MASTERS
OF
LINEN**

1892-2012
120 Years of Continuity through Quality

worden maar tegelijk zeer dik. Beide voorgaande soorten zijn regelmatig te vinden op oude Beuken.

Consoles kunnen kleurig zijn en hierbij denk ik aan de **Zwavelzwam** (*Laetiporus sulfureus*) (fig. 7), die prachtig geel is, en bij ons vooral tijdens het voorjaar op Wilg groeit. Deze zwam vormt er regelmatig verschillende schijven boven mekaar, zodat hij niet enkel door kleur maar ook omwille van zijn dikte opvalt.

Bijzonder prachtig, intens oranje-rood maar zeer zeldzaam is de **Vermiljoenhoutzwam** (*Pycnoporus cinnabarinus*) (fig. 8). De diameter van de volwassen exemplaren is ongeveer 5 cm. We moeten hem vooral zoeken op Berk, Beuk of Kerselaar en, een zeldzame keer, op naalddhout. Voor enige jaren vonden we hem in het Gaverdomein op de stam van Inlandse kers.

Op Wilg vinden we regelmatig middelgrote consoles (8-12 cm diameter) van de **Roodporiehoutzwam** (*Daedaleopsis confragosa*) (fig. 9). De crème-kleurige poriën van de jonge exemplaren worden roodachtig (fig. 10) wanneer je er wat op wrijft. Niettegenstaande ze er stevig uitzien zijn deze consoles

toch 1 jarig. Wie hun evolutie opvolgt zal merken dat ze tegen het einde van de lente gewoon afvallen, maar ondertussen komen de jonge exemplaren te voorschijn. Duidelijk zeldzamer is de **Roodplaatzwam** (*Daedaleopsis laeticolor*). Deze soort, die bijzonder goed op de vorige lijkt, bezit plaatjes. Ze verkiest eveneens de Wilg als gastheer.

Vooral op stomp van onlangs afgezaagde bomen vinden we regelmatig middelgrote consoles met viltig oppervlak. Ze lijken enigszins op kleine dessertbordjes en heten **Witte bultzwam** (*Trametes gibbosa*) (fig. 11). Ze zijn goed te herkennen omwille van het feit dat, vooral hun centrum groen is. Dit is een gevolg van een weelderige “algengroei”. Het lijkt de zwam te zijn waar algen het meest van houden. Waarom heten ze Witte “bultzwam”? Wel de bult of “knobbel”, is vooral te zien bij zeer jonge exemplaren. Dan zijn ze gewoon “knobbels”, net bulten.

De grootste consoles worden gevormd door de **Reuzenzwam** (*Meripilus giganteus*) (fig. 12), die vooral op de voet van oude Beuken voorkomt.

Een prachtig console-vormend zwammetje, dat net als de Waai-erkorstzwam een 5 cm breed is, en een gladde onderzijde bezit (dus geen poriën noch plaatjes) heet **Paarse korstzwam** (*Chondrostereum purpureum*) (fig. 13). Wie ze vindt zal zien dat ze met hun oppervlak, grotendeels vastgehecht zijn op allerhande houtresten vandaar de naam “korstzwam”.

Praktisch alle hier beschreven soorten zijn goed te vinden. Veel succes bij je speuren ernaar!

Foto's © Christine Hanssens

DOE MEE MET DEZE WERKGROEP

WOENSDAG 16 APRIL // MICROSCOPIE VAN PADDENSTOELEN

We werken met de microscoop en zien wat niet meer zichtbaar is met het oog. Ook wie nog nooit aanwezig was krijgt er de nodige informatie.

WOENSDAG 21 MEI // MICROSCOPIE VAN PADDENSTOELEN

Onze microscopen laten toe interessante delen van de paddenstoelen 20x, 200x en zelfs 1.000x te vergroten. Het is zeer belangrijk de paddenstoelen ook op die manier te bekijken.

WOENSDAG 18 JUNI // MICROSCOPIE VAN PADDENSTOELEN

We bekijken enige paddenstoelen van het seizoen. Alle interessante waarnemingen worden door Luc “op scherm” gebracht om gezamenlijk te bekijken en te bespreken. Ook wie nog nooit aanwezig was is welkom!

Afspraak: telkens om 13.30u in NEC De Steenoven, Schaapsdreef 29, Kortrijk
Info over deze activiteiten bij Christine Hanssens (056/21 23 13 of christine.hanssens@gmail.com)

■ De mijnwerkers van het bladmoes

→ *Stigmella hemargyrella*
(zilverbandbeukenmineermot)
Durbuy - RN ancienne briquetterie de Rome (pro. Lux.)
25-08-2012
© Steve Wullaert

↘ Steve Wullaert aan het werk

Onder de vleugels van de Vlaamse Vereniging voor Entomologie (V.V.E.) werd een viertal jaar geleden een werkgroep opgericht die zich specialiseerde in de bladminerende lepidoptera van ons land. Het begin was moeilijk omdat voor dit onderzoek zowel een goeie plantenkennis als kennis van de biologie van die kleine motjes nodig is. Door heel veel literatuur te lezen en veldonderzoek te doen kregen we vlug een hoop ervaring! Verschillende natuurgebieden doorheen België werden geïnventariseerd, massa's gegevens werden verzameld en er werd gestart met een website om al onze gegevens en fotomateriaal te laten zien aan de geïnteresseerden. Het opbouwen van die site heeft veel bloed, zweet en tranen gekost. Maar na 3 jaar werk was het eindelijk zover! www.bladmineerders.be kwam online eind februari 2013, en wordt nog steeds aangevuld.

De website geeft uitleg bij elke soort over het ei, rups, mijn, cocon, pop, opmerkingen, waardplanten, verspreiding algemeen, verspreiding België en levenscyclus. Bij een hele hoop soorten zijn reeds foto's bijgevoegd maar er zijn er natuurlijk nog heel wat waar we geen foto's van hebben. Sommige soorten zijn dan ook zeer moeilijk te vinden.

Op de nieuwe website worden alle soorten onderverdeeld aan de hand van de manier waarop ze mineren. Meer uitleg over alle soorten mineerders is te vinden op de website.

Wat zijn bladmineerders?

Een blad van een boom bvb. bestaat uit verschillende lagen. De meeste rupsen eten het blad volledig op maar sommige doen dat niet en leven tussen de twee bladhelften. Daar eten de rupsen het bladmoes weg en laten op die manier een soort van gang achter waar de rups is gepasseerd. Die achtergebleven gangetjes zijn voor sommige soorten zeer typisch. Zo zijn er op beuk twee soorten *Stigmella* die minerend kunnen worden waargenomen. *Stigmella tityrella* en *Stigmella hemargyrella* (zie fig. 1 & 2). Bij de eerste soort wordt het eitje dicht tegen de hoofdnerf aangelegd en mineert de rups in de richting van de bladrand. En bij de tweede soort wordt het eitje aan de bladrand afgelegd en mineert de rups in de richting van de hoofdnerf. Zo gemakkelijk kan het soms zijn! Maar dat is niet altijd zo... Er zijn in België 500 soorten vlinders die minerende activiteiten vertonen en daarvan is een groot deel uiteindelijk wel op naam te brengen maar er zijn er ook heel wat waar het een stuk moeilijker is of waar men de uitgeweekte motjes moet genitaliseren om tot de juiste soort te komen.

Van de meeste minerende soorten zijn de motjes niet groter dan 1cm. Dus als vlinder worden de meeste nooit gelokt met licht, stroop of andere methodes. De enige manier om deze vlinders waar te nemen is door de mijnen te gaan zoeken. Zo vindt men op allerlei soorten planten mijnen, zelfs op kroos kan een mineerder worden aangetroffen. Een andere soort die iedereen wel kent is de paardenkastanjemineermot (*Cameraria ohridella*) (Fig. 1). Deze soort kan op sommige momenten met miljoenen rupsen tegelijk de bladeren uitmineren (Fig. 2). Dan verbruist in de zomer de paardenkastanje volledig en verliest soms zelfs zijn bladeren.

Er zijn buiten de minerende vlinders ook nog andere groepen waarin minerende soorten in voorkomen. Zoals de vliegen (Diptera), kevers (Coleoptera) en zelfs bij de vliesvleugeligen (Hymenoptera) specifiek bij de bladwespen. Op www.bladmineerders.be wordt alleen dieper ingegaan op de minerende Lepidoptera. Voor de andere soorten wordt verwezen naar de Nederlandse site www.bladmineerders.nl waar ook alle andere soorten worden besproken.

Excursies en vangstmethodes

Wij gaan met onze werkgroep niet alleen de minerende beestjes onder de loep nemen maar ook alle andere vlindertjes krijgen onze aandacht. Nadat wij overdag het gebied op mineerders en andere motjes hebben gecontroleerd, gaan wij 's avonds de lampen uitzetten om nachtvlinders te lokken. Die opstellingen worden van stroom voorzien door een stroomgenerator waarop we verschillende lampen kunnen aansluiten.

De motjes worden in het duister gelokt door het uv-licht van de lamp en komen naar het laken. Er zijn ook nog andere manieren om vlinders te lokken. Met smeer bvb.

Smeer is een substantie die wordt samengesteld met allerlei suikerrijke stroop. Zoals perenstroop, confituur, honing. Dit wordt allemaal in een pot gedaan samen met water en suiker. Alles wordt opgekookt tot een dikke brij. Daarbij wordt nog een half bruin biertje gegoten en dan mag je het laten afkoelen. Die dikke brij smeer je op de bomen het best waar nog een beetje mos aanhangt. Dan blijft de substantie langer op de boom hangen.

Je kan het nog makkelijker doen door in de Aldi een goedkope fles wijn te halen en die in een plantenverstuiver te gieten, daarbij doe je wat suiker (maar niet te veel anders wil het niet meer sproeien) en dat laat je een paar uur staan. Daarmee kun je op ooghoogte de bomen besproeien en op die manier vlinders lokken. Het enige verschil tussen de twee is dat je met de wijn de dag erna terug moet bijsmeren.

Het best smeer je in de vooravond om de geur van de smeer de kans te geven zich te verspreiden. Deze methode is het effectiefst in het voorjaar en in de nazomer.

Dan zijn er ook nog wijntouwen (fig. 2) die we gebruiken om vlinders te lokken, dit zijn touwen die we in een bakje leggen waar we dan 1kg suiker bijdoen en daarover een fles rode wijn uitkieperen. De touwen nemen de wijn en suiker op en de gedrenkte touwen hang je dan op ooghoogte in de takken van de bomen.

Ook effectief maar dan meer in de herfst zijn de fruitafels (fig. 2). Een plank op 50cm van de grond met rotte appels, peren en bananen erop! Dat zijn de beste fruitsoorten om vlinders te lokken. Snij in augustus/september enkele bananen, appels en peren in stukken en leg ze op de tafel. In de schemering komen reeds de eerste vlinders op de tafels. Na zonsondergang kunnen er tijdens sommige nachten 10tallen vlinders op de tafels zitten.

Wij maken met onze werkgroep steeds een uitgebreid verslag van onze excursies en geven die door aan de verantwoordelijken van het geïnventariseerde gebied.

Steve Wullaert

Vaartstraat 18, 8710 Wielsbeke

0495-578-345, sw.demijnen@gmail.com

Vlaamse Vereniging voor Entomologie, Secretaris Bladmijnen-werkgroep.

www.bladmineerders.be

Nederlandse Entomologische Vereniging, Secretaris Sectie Snellen

← bosbesuilen drinkend van de smeer

✓ Vangstopstelling met een 250w lamp in het midden van het laken.

↓ ✓ Verschillende nachtvlinders op de fruitafels – Wielsbeke (W-Vl.) 20-08-2007
© Steve Wullaert

↓ *Allophyes oxyacanthae* op wijntouw - Durbuy ~ oude briquetterie de Rome (Lux.) 20-10-2012
© Steve Wullaert

ERWIN DECOENE

■ De Leievallei

Welkom bij het tweede 'Landschap in beeld'.

We zijn neergestreken op een uitkijkpunt waar we een zicht hebben op de Leievallei tussen Lauwe en Marke met Wevelgem op de achtergrond. Deze keer hadden we prachtig weer. Wie al eens de E403 volgde van de verkeerswisselaar in Aalbeke richting Brugge passeert ons uitzichtpunt. De E403 loopt vanaf Aalbeke eerst over een brede berm en snijdt dan door de heuvelrug tussen de Markebeek en de Leie. Vervolgens steekt de snelweg de Leie over en passeert hij onder het vliegveld van Wevelgem.

Foto's 1 en 2 zijn genomen aan de rand van een hooiland gelegen tussen de Pontestraat in Marke en de E403 ter hoogte van de kruising van de E403 en de spoorlijn Kortrijk-Moeskroen. Deze keer konden we de foto's niet digitaal aan elkaar rijgen tot één lint vanwege de begroeiing op de voorgrond en de afstand tussen de twee uitzichtpunten (een kleine 100 m). Het uitzicht in de foto's is aanzienlijk minder diep vergeleken bij de foto in de vorige Klimop. Dat is deels te wijten aan de hoogte van onze uitzichtpunten (± 30 m TAW) en deels aan de dichte begroeiing in foto 1 en aan de massa gebouwen in foto 2.

Het beeld op foto 1 reikt ongeveer 3 km ver. Op de voorgrond zie je links de aanzet van de spoorbrug over de E403 terwijl de snelweg van linksonder naar midden rechts loopt en verdwijnt in de houtkanten er langs.

Voorbij de snelweg zien we een winters akkerlandschap dat doorsneden wordt door een rij hoge populieren langs de Knok-

beek. In het centrum van de foto lopen de akkers achter de rij populieren door tot aan de Leie (de donkere strook van links naar rechts). Uiterst links bemerken we een donkere massa bomen achter de rij populieren. Dat is de begroeiing rond de visvijvers van het Biezenveld in Lauwe. De akker met de restanten van tunnelserres net voorbij de E403 is de zelfpluktuin van bioorderij 't Goed ter Heule <http://www.tgoederheule.be>

Aan de overkant van de Leie zien we een smalle strook weiland en vervolgens de bebouwing en de St. Hilariuskerk in Wevelgem op een 3 km van ons zichtpunt. De weilanden aan de overkant van de Leie en de St. Hilariuskerk liggen respectievelijk op een hoogte van ± 15 m en ± 20 m boven zeeniveau.

Het is geen toeval dat we de autosnelweg en de spoorlijn samen op deze foto aantreffen. De spoorlijn komt uit Kortrijk en moet een stuk stijgen om het gebied tussen Kortrijk, Moeskroen en Lille(Rijsel) te kunnen doorkruisen. De heuvelrij tussen de Leie en de Markebeek biedt het spoor de kans om betrekkelijk gemakkelijk de vereiste hoogte te bereiken. De spoorlijn loopt daarom parallel aan de Leievallei tot ze voorbij Lauwe kan afbuigen in de richting van

Moeskroen. Een bijkomend voordeel van dit tracé is dat het spoor zo ook de industrie in Marke en Lauwe kon bedienen.

De aanwezigheid van de E403 in foto 1 daarentegen is enerzijds te wijten aan het feit dat de heuvelrij hier niet zo hoog is en anderzijds aan het min of meer ontbreken van gebouwen langs dit tracé van de E403. Men moest dus minder grond afgraven en minder huizen afbreken door voor dit tracé te kiezen. Aan de overkant van de Leie moest men natuurlijk wel de tunnel onder het vliegveld van Wevelgem bouwen.

Wie foto 1 bekijkt, zal wel opmerken dat er aan de overkant van de Leie zo op het eerste gezicht helemaal geen gelijkaardige heuvel te zien is als degene waar we ons uitzichtpunt hebben. De eerste vergelijkbare heuvel aan de overkant van de Leie ligt nl. bijna 7 km verder t.h.v. Heulebos (zie foto 2). De brede vlakte (hoogte ± 20 m) tussen Heulebos en ons zichtpunt markeert de vallei van de Leie tijdens de ijstijden. Aan het eind van de laatste ijstijd is de ijstijdvallei van de Leie op betrekkelijk korte tijd gedeeltelijk gevuld met klei, zand en leem. Sindsdien – in het holoceen tijdvak – heeft de Leie een nieuwe zeer ondiepe, holocene vallei (hoogte $\pm 12,5$ m) uitgesle-

ten in die brede vlakte. Toevallig liggen tussen Lauwe en Marke de randen van de brede (7 km) ijstijdvallei en de latere ondiepe, holocene vallei dicht bij elkaar.

De Leie stroomt tussen Lauwe en Marke dan ook erg dicht bij de voet van de heuvels die de rand van de IJstijdvallei vormen. De bebouwing van Wevelgem ligt min of meer op de rand van de Holocene Leievallei.

Foto 2 toont een haast volgebouwd landschap. De voorgrond bestaat uit landbouwgebied dat doorsneden wordt door de spoorlijn en de begroeide spoorberm. Links in beeld zien we de verlichting langs de E403 opduiken tussen beboste bermen langs de snelweg. Rechts op de achtergrond bemerken we een vroegere kleiput en de Koramic. In het midden een rij huizen langs de Pontestraat. Het Prikkelpad loopt langs de vroegere kleiput en daalt langs de Pontestraat af – richting Leie – en leidt verder in de richting van 't Schrijverke.

Aan de overkant van de Leie zien we het bedrijventerrein Wevelgem-Zuid met o.a. de silo's van Alpro, de cementcentrale van Italcementi, enz... Wie inzoomt op de silo's van Alpro zal net boven het dak van de silo's de silhouetten van de windmolens langs de E403 in Oekene en langs het Mandelkanaal kunnen herkennen. Dit zijn de verste herkenbare structuren. In het

midden op de achtergrond zien we de watertoren bij Heulebos, verder naar rechts herkennen we de kerk van Bissegem.

Zoals al opgemerkt bij Foto 1 ligt de Leie hier vlak bij de voet van de heuvels. Dat verklaart waarom er in Lauwe en Marke diverse kleiputten zijn (geweest) en waarom er een keramische nijverheid is ontstaan. Immers de nabijheid van de Leie en later het spoor maakte transport gemakkelijk en goedkoop zodat men grondstoffen en eindproducten gemakkelijk kon aan- en afvoeren. Dat verklaart meteen waarom er geen grootschalige keramiekindustrie is ontstaan bijvoorbeeld ter hoogte van Heulebos. Dezelfde klei is namelijk te vinden onder Heulebos maar daar was uiteraard geen goedkope waterweg.

Goede verbindingen zijn ook vandaag nog doorslaggevend voor de vestiging van industrie. Het is dan ook geen verrassing dat Wevelgem-Zuid vlotjes volgebouwd raakt.

De aanwezigheid van klei in de heuvel verklaart waarom de vroegere kleiputten onder water staan en een watervogelbiotoop vormen boven op een heuvel.

De goede verbindingen op deze locatie spelen niet alleen voor de mens. Het verdwijnen van de oorspronkelijke industrie, kleigroeves, keramiek, enz... – en

Markers op Foto:

Foto 1

1. Knokbeek
2. Leie
3. Zelfpluktuin Goed ter Heule
4. Sint Hilariuskerk Wevelgem

Foto 2

1. Watertoren Heule
2. Windmolens Oekene – Mandelkanaal
3. Vroegere kleiput
4. Kerk Bissegem

de aanwezigheid van groenstroken langs de Leie, het spoor en de E403 leidt willens nillens tot het ontstaan van een parallelle groenstructuur waarlangs fauna en flora zich kunnen handhaven en verspreiden. De oude industriesites langs de Leie en het spoor krijgen een nieuwe bestemming en dat biedt kansen. De bermen en insnijdingen langs het spoor, de E403 en de oude kleiputten geven aanleiding tot grote verschillen in bodemsamenstelling, waterstand, belichting, begroeiing, enz... over korte afstanden. Zo hebben we hier ook een verkeersknooppunt voor de natuur. Enkel naar het noorden kunnen kleine dieren zich niet makkelijk verspreiden omdat ze de Leie niet zo gemakkelijk over raken.

ELS DEPREZ

In deze nieuwe rubriek focussen we op natuur die buiten de bevoegdheid van Natuurpunt valt. Bellegembos, het oudste en meest gerijpte bos van Groot-Kortrijk komt als eerste in de kijker.

Foto's ©Yann Feryn

■ Bellegembos heeft alles in huis

Bellegembos heeft een plaats apart in het groene hart van Yann Feryn: "Mijn witte broodsweken heb ik hier doorgebracht in de jaren '80. Ik woonde toen met Marianne in een chalet in "Tobergse" in het bos." De straatnaam Tobergse is afgeleid van *Tobaerts* of *den Oubert*, het Oud Hof van Bellegem, de hoeve die het Bellegemse bos in eigendom had.

We gaan kijken hoe het is met het Bellegemse bos. Aan de ingang in de Doornikserijksweg ter hoogte van de Beerbosstraat, bekijken we het grondplan op een uithangbord: "Deze strook van twee hectare groot heeft de Stad Kortrijk aangekocht toen Willy Spillebeen nog voorzitter was van het Stedelijk Groencomité. Ik was daar toen milieuambtenaar." Vanaf de straatkant zien we warempel nog een graft. "Een graft is een steile rand die ontstaan is doordat hier vroeger een houtkant stond. Erosie aan de voet van de graft en aanslibbing op de bovenkant deden de steilrand ontstaan. Nu houdt niks die rand nog vast. Stevig struikgewas of een houtwal zou de erosie hier kunnen verhinderen. Anders behoort die graft binnen een aantal jaren tot het verleden."

Vogelbos

Bellegembos ligt ten zuiden van de scheidingskam tussen het Leie- en Scheldebekken en vormde oorspronkelijk een aaneengesloten geheel met het Argendaalbos, nu gescheiden door een gerooid maïsveld, een strook ingepalmd door de landbouw. Het Argendaalbos is niet toegankelijk, het Bellegembos wel.

We nemen de kerkwegel en gaan het bos in. Na een paar stappen komen Yanns herinneringen bij *bosjes* boven: "Hier groeide boswederik. Daar vond ik de eerste stront ooit van een Zuid-West-Vlaamse vos. Ik heb die lang bewaard in een Milkana kaasdoosje op mijn bureau. Hoe je een vossenstront herkent? Aan de haarkrulletjes van de muizenresten op 't uiteinde... Hier zaten Goudhaantjes en broedde de Wielewaal. In de jaren 1980 broedden in die naaldbomen daar Ransuilen." Zo een bos moet dé gedroomde pleisterplaats geweest zijn voor een topvogelaar. Het is dan ook geen wonder dat hij ze allemaal wist zitten... de koppeltjes.

In 1983 inventariseerde bewoner Yann Feryn de vogels van het Bellegembos. Sommige soorten en de aantallen zijn na 30 jaar op zijn minst merkwaardig te noemen. Een samenvatting lees je hieronder. Het volledige artikel vind je in het "Veldornithologisch Jaarboek van Zuid-West-Vlaanderen – 1ste semester 1983", digitaal te bekijken op de website van Vogelwerkgroep Zuid-West-Vlaanderen

- Zanglijster** 5 à 8 koppels; 1 gedeeltelijk territorium
- Grote Lijster** 1 broedgeval + 2 gedeeltelijke territoria
- Grauwe Vliegenvanger** 3 à 5 territoria waaronder 1 à 2 gedeeltelijke
- Matkop** 2 koppels : 1 rond het moeras en 1 nabij deel van Stad Kortrijk
- Wielewaal** In het ganse complex Bellegembos-bostuinen min. 3 koppels. In Bellegembos zelf verdedigen 2 à 3 koppels hun territorium. Slechts 1 daarvan broedt zeker in het bos zelf.
- Vink** 5 territoria, waaronder 3 of 4 nesten in het bos zelf
- Fluiter** Veel doortrek en zang tot half mei. Een broedgeval is niet uitgesloten
- Groene Specht** Was toen nog een schaarse gast bij ons. Broedde waarschijnlijk in het nabijgelegen Argendaalbos en kwam in Bellegembos sporadisch voedsel zoeken.
- Boerenzwaluw** In de Argendaalhoeve broedden ca. 50 koppels. Het vochtige voorjaar verplichtte hen op een bepaald ogenblik hun prooien in het Bellegembos te gaan zoeken.
- Gekraagde Roodstaart** Op een bepaald moment tot 3 zangposten, ook interesse voor nestkasten. Mogelijk alle doortrekkers.
- Vuurgoudhaantje** Wellicht broedvogel in tuinencomplex.

Bos met geschiedenis

In het hoog gelegen deel van het bos komen de boshyacinten al boven. Binnenkort krioelt het hier ook van de bosviooltjes. Dit is nog een historisch bos, het oudste en meest *gerijpte* bos van Zuid-West-Vlaanderen. In de 18de eeuw was het nog 28 ha groot. Tijdens de koude winters van beide wereldoorlogen werd het leeggeplunderd en tijdens de tweede W.O. was hier een Schots regiment gelegerd.

Weduwe Gravin de Thibault de Boesinghe-Delva schonk haar twee zonen Jacques en Henri elk een deel van Belleghembos.

Vanaf 1956 begon Jacques de Crombrugghe de Loringhe zijn deel van het bos te verkavelen. De bescherming als onroerend erfgoed dateert van 23.07.1981 maar bos rooien en illegale bouwsels optrekken gingen lustig door, de regularisatie volgde vaak nadien in alle stilte. In 1986 vormden al 80 bouwpercelen *het Lijsterpark* binnen het vierkant van de Leuzestraat, Tobergse en Hermitage. Aanvankelijk waren de straatnamen vogelsoorten, daarna werden het plantennamen, nu zijn het plaatsnamen, een plaatje dat geen verdere uitleg behoeft...

In enkele decennia werd het bos dus gehalveerd. Het stuk van Henri (15 ha) bleef intact.

We volgen een spoor...

“Met Henri heb ik hier nog rondgelopen, het was ook een natuurliefhebber. Het bos is nooit geëxploiteerd geweest want echt kwaliteitshout groeit hier niet. Er is geen beheer en dat is ook niet nodig, een bos kan perfect zichzelf onderhouden. Het ligt vol

omgevalen bomen en dat is goed. Een natuurlijk bos die naam waardig, moet een aanzienlijk percentage dood hout bevatten.”

De éne zijn dood is de andere zijn brood, zo overleeft een bos. Schimmels zijn de onderhoudsploegen, alle insecten die leven op hout- en bladafval vormen de basis van de voedselketen en zijn gefundenes fressen voor vogels en alles wat een trapje hoger staat in de natuurlijke voedselpiramide. Het bos is op deze doordeweekse werkdag verlaten, met uitzondering van een loslopende hond en zijn baasje. Maar de wielafdrukken in de modderige paden verraden activiteit van een totaal andere orde. We hoeven slechts een spoor van lege petfles- en blikjes te volgen. “Een mountainbiker van een beetje niveau gooit zijn drankfles toch in de berm zoals de echte professionals, niet?”

Omgevalen bomen hebben de vervelende gewoonte om bospaden te versperren, een jogger pakt zo'n hindernis nog vlotjes, een mountainbiker echter ploegt een nieuw pad. In de Gavers ligt er nochtans een geknipt trainingsparcours voor deze sporters.

© Kristina Naeyaert

Bronnenbos

Nabij de Doornikserijksweg is de boshelling steil en heeft die precies de vorm van een amfitheater. De hoogteverschillen binnen het bos variëren van 30 tot 73 meter boven zeeniveau, binnen een afstand van nauwelijks 200 meter, al één goede reden waarom landbouw hier onmogelijk was en dit een bos gebleven is.

Kwelwater of grondwater is er hier in overvloed. Aan de oppervlakte vertoont het de typisch olieachtige glans die wijst op amoeben die foerageren op

VERCRUYSSSE

YOUR RELIABLE WOOD CONNECTION

Houthandel, platen, fineer, isolatie
Boomzagerij
Akoestische materialen

CU-COC-803341-AP

Zevenkaven 29, 8560 Gullegem
T 056 41 20 64 F 056 40 42 21
dan.vercruysse@houtvercruysse.be
www.houtvercruysse.be

CORTEWYLE
kamer & ontbijt

Claudine Vandendriessche & Wim Parmentier
Steenvoordestraat 3, 8978 Watou - tel: 057 38.88.40 - cortewyle.watou@skynet.be

Fietsen, poëzie, uitblazen
t Buikje gevuld, de Frontieren
En eens zoveel bieren:
Dit heet Watou.

In Watou staat een huis.
En in dat huis zijn kamers.
En in die kamers staan bedden.
Bedden voor Bed & Breakfasters

www.cortewylewatou.be

Mannavita

MANNAVITA biedt een totaalpakket aan van producten, zowel FOOD als NON FOOD voor de kritische en gezondheidsbewuste consument.

gecontroleerd biologische kwaliteit
suiker-en of glutenvrij dieet
moedertincturen
essentiële oliën
bloesemremedies
fyto-aromatische complexen

tonica
cosmetica
voedingssupplementen
lichaamsverzorging
gezondheidskledij
boeken

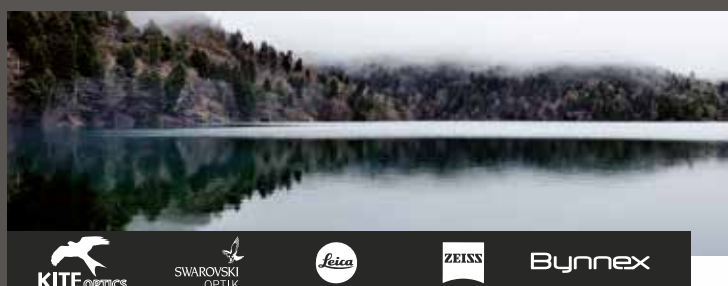
NATUURVOEDING & VOEDINGSSUPPLEMENTEN
Zuidstraat 10, 8560 Wevegem | tel.: 056 439 851 | e-mail: info@mannavita.be | www.mannavita.be

Tuinsappen Lombarts Calville
De geperste zaligheid

Luc Goossens, T&F 057 36 30 20
Slijpstraat 1, 8902 Voormezele (Ieper)
lombartscalville@tuinsappen.be
www.tuinsappen.be

• Wij verwerken uw appels of ander fruit tot een heerlijke vruchtensap (gepasteuriseerd)
• Verkoop van sappen op basis van appel
• Bedrijfsbezoeken

KITE OPTICS

SWAROVSKI OPTIK

Leica

ZEISS

Bynnex

LYNX HD8x30
10x30

KITE LYNX HD
DOOR NATUURPUNT VERKOZEN TOT
BESTE ALLROUND VERREKIJER
UITZONDERLIJKE LEDENKORTING!

Sights of Nature

Natuurpunt Optiekshop
Sights Of Nature
Pieter De Conincklaan 108
8200 Brugge
T 050 31 50 01
F 050 31 68 47
www.sightsofnature.be

In Brugge vindt u de enige speciaalzaak van de Benelux voor verrekijkers, telescopen en microscopen. Sights Of Nature is reeds 30 jaar een begrip in binnen- en buitenland. U ontdekt er het volledige gamma van topmerken zoals Swarovski Optik, Kite Optics, ... In de winkel staat men garant voor deskundig advies en de beste service. In het eigen atelier kan u terecht voor alle herstellingen van hedendaagse maar ook uw oude optische instrumenten.

Sights Of Nature is officieel partner van Natuurpunt en ook gekend als de Natuurpunt-Optiekshop. Leden genieten er niet enkel korting... Via elke aankoop schenken zij ook een grote bijdrage aan de werking van Natuurpunt!

EEN PAAR UUR STOKEN**VOOR 24 UUR WARMTE**

Met een Tulikivi ben je geen slaaf van je houtkachel. Deze echte massieve speksteenkachel blijft **24 uur** warm na slechts een paar uur stoken! Door de unieke verbrandingskwaliteit kan je zowel zacht hout, hard hout als pellets branden en je haalt er ook het maximum aan warmte uit. De heerlijke stralingswarmte bespaart echt op de brandstofkosten en ons milieu!

Een Tulikivi past zowel in een oudere woning als in een passiehuys. Kies uit meer dan 60 basismodellen en ontelbare opties, zoals een bakoven. Bij CV-kachels levert onze CV-service een gratis projectanalyse.

Echt waar? Jawel, voor documentatie en uw regionale verdeler surf naar **www.speksteenwarmte.be** of bezoek de nationale toonzaal: Dutry & Co, Jagershoek 10 - 8570 Vichte - Tel.: 056 77 60 90

de ijzerbacteriën die op hun beurt leven van het ijzerhoudend grondwater.

Op de flanken van de helling dagzoomt hier en daar een bronnetje. Er wordt gezegd dat er in totaal zeven bronnen zijn. Cijfer zeven, dat klinkt. Het is een getal dat je in de Bijbel vaak terugvindt, de zeven sacramenten, God schiep de aarde in zeven dagen... In ieder geval zijn er vooral 'veel' bronnetjes. We volgen mee de weg van het water naar beneden. De tweede reden waarom dit bos kon blijven.

We komen de zoete kers tegen, de voorloper van onze kerselaar, de dwars geribbelde schorsstructuur springt onmiddellijk in 't oog.

Zuiver water

Een pad voert hogerop naar een droger gedeelte van het bos, het stuk dat eigendom is van de Stad Kortrijk. Hier staat nog het bosje fijnsparren, roestplaats bij uitstek voor de Ransuil. Soms zaten hier meer dan tien slapende Ransuilen in betere tijden. Even kijken of er nog braakballen te vinden zijn? Noppes ...muizenholletjes zijn er wel bij de vleet.

Tussen beide bossen ligt het *Oud Hof van Bellegem*, nu in onberispelijk wit geveerd. "Het afvalwater van de boerderij en de beesten liep vroeger doodgewoon het bos binnen, de doodsteek voor plantensoorten die voedselarm bronwater nodig hebben. Met het Stedelijk Groencomité ben ik hier onmiddellijk op gesprongen. We hebben hier in 1986 een zuiveringselement met lavastenen

geplaatst zodat proper water naar een lozingspunt achter het bosmoeras geleid wordt met als resultaat dat in een mum van tijd de waterviolier weer het moeras inpalmde en de netels verdwenen."

Een verschijning waar je ook niet naast kan kijken is de haagbeuk. In onze verkavelingshaagjes hebben haagbeuken niet de kans om die stevige stam te ontwikkelen met zo'n merkwaardige schorsstructuur.

Topbiotoop

De bronbeekjes komen samen op het diepste punt van het bos. "Het is nog vroeg op het jaar maar straks is dit een geel en blauw moeras vol dotterbloemen, waterviolier, bittere veldkers. Dit is een uniek broekbosmoeras, een topbiotoop, beschermd door Europa", aldus Yann. "De bunzing kwam hier jagen op padden en bruine kikkers, ik vond hier heksenkruid, spekwortel, heel veel slanke sleutelbloem. Ha, de kleine maagdenpalm bloeit al en hier gevlekte aronskelk!"

De jacht waarbij jaarlijks vele honderden uitgehongerde fazanten uitgezet werden heeft veel doen verdwijnen. Waar is bijvoorbeeld de hazelworm gebleven, door veel mensen verkeerdelijk aanzien als een *min of meer onschuldige adder*?

Hoog tijd voor het verhoopte aha moment. Uit een bruine afvoerbuisk stroomt helder water. "In juli 1986 werkte ons systeem." Yann beleeft duidelijk nog deugd aan dit *wapenfeit* van het toenmalige Stedelijk Groencomité, dat blijkbaar na 28 jaar nog perfect functioneert.

We zijn op het punt gekomen waar al dat water een naam krijgt. Hier ontspringt de Bosbeek, zijbeek van de Grote Spierebeek die verder zal uitmonden in de Schelde.

Bosbewoners

De snelweg Brugge-Doornik bromt ondertussen onverstoord verder en we botsen ineens op het biotoop van de bosbewoner in het verkavelde deel van Bellegembos.

Yann, zelf gewezen maar steeds minder enthousiaste bosbewoner, kreeg destijds van de eigenaar zijn waarborg van 6.000 Bf nooit terugbetaald omdat hij zijn tuin bewust als bos beheerde. "Omdat je de tuin niet proper hield", beschuldigde de eigenaar hem.

Wat bezielt mensen om in de bosrand smetteloos wit geschilderde designwoningen te creëren? In korte tijd bedekt de vochtige adem van het bos het dak, ramen en muren met een vette groene algenlaag.

Zouden er ook champignons op al die kleerkasten groeien?

Foto's ©Yann Feryn

Avelgem

BART DE CLERCQ
DCBART@HOTMAIL.COM

→© Pierre Willems

↘ Kaalslag in Mottestraat
© Dirk Libbrecht

Striptease van het Avelgemse landschap

Oude knotwilg

Oude knotwilg aan de slootkant
vol met groene frisse loot,
levensdragend in zijn oudheid,
steeds geknot...doch nimmer dood.

Bruisend jong...ondanks de jaren,
steeds weer piekend naar omhoog,
om het leven te herwinnen...
dat niet voor de ingreep boog.

Zo in ouderdom nog jong zijn,
ondanks jaren...levenskracht!
om...

...

om?

...

om!

...

Februari, Mottestraat, Kerkhove - Avelgem.

Het landschap wordt verder uitgekleeft, gedwongen striptease!

Nog eens zeven parels van biodiversiteit minder.

Reeds de voorbije jaren verdwenen in de Mottestraat verschillende dergelijke natuurmonumenten, van tussen de huidige gekapte exemplaren, en iets verderop een hele rij.

Het gaat (ging) hier om een zeldzaam overgebleven stukje knotbomenlandschap in een vrij vochtige setting. Moeten we ons, samen met de natuur, troosten dat er nog een knotwilgenrij en enkele verspreide exemplaren op hetzelfde perceel en in de omgeving overblijven? Of zou die troost van korte duur zijn? Is de kans niet groot dat de kapwoede zich doorzet?

Gaat een gekende evolutie in de streek, al vele jaren aan de gang, gewoon verder?

De toekomst lijkt voorspelbaar, beter dan het weer, tenzij bestaande regels (zoals kapvergunning), afspraken, beleidsdoelstellingen worden gerespecteerd of afgedwongen. Consequentie met het opzet uit 1996 en 2010?

Even terug in de tijd dus.

1996

In het **GNOP**, gemeentelijk natuur ontwikkelingsplan, versie Avelgem, wordt het belang van de knotwilg ondermeer als volgt onderstreept: 'Door het periodiek knotten van de boom krijgt de knot na vele jaren een vermolmdde structuur. Er ontstaan holten die door allerlei dieren worden gebruikt als nestplaats: Steenuil, Gekraagde roodstaart, Hermelijn, Bunzing, Vleermuizen, Bijen,... Knotwilgen in rijen vervullen bovendien een verbindingselement tussen verschillende biotopen in een landschap.'

In het GNOP-Avelgem werd een subsidiebeleid voorzien en een 'actieve rol voor de gemeente bij het aanplanten of onderhouden van kleine landschapselementen.'

Het subsidiebeleid kwam er, maar is ondertussen afgeschaft.

Voor de rest verdween het GNOP-rapport zoals wellicht in menige andere gemeente onder het stof op de zolder van het gemeentehuis, tot de schepenen ons dit bezorgde naar aanleiding van het biodiversiteitscharter.

2010

Biodiversiteitscharters met hernieuwde afspraken voor natuurherstel worden ondertekend in de gehele regio, gemeente per gemeente, aangepast aan de plaatselijke situatie en noden, ook in Avelgem.

Kleine landschapselementen krijgen opnieuw aandacht:

Het charter legt de prioriteit bij de meest bedreigde en kwetsbare ecosystemen, met hun leefgebieden en soorten, waarvoor onmiddellijk beleidsmaatregelen en acties ter behoud en herstel nodig zijn.

... De gemeente werkt actief aan verweving van natuur in het agrarisch landschap via eigen initiatieven en subsidiëring bij aanleg en onderhoud van kleine landschapselementen: knotbomen, houtkanten, poelen, hoogstamboomgaarden, hagen.

Zoals gezegd, de subsidies voor kleine landschapselementen werden ondertussen afgeschaft. Alvast is dit geen positief signaal.

2012

Het kan ook anders. Enkele landschapsbedrijfsplannen werden de afgelopen jaren gerealiseerd in Avelgem. Vorig jaar stak uw dienaar hier verder nog de loftrampet over de geslaagde geboorteaanplant van 2012. Daarbij werden 19 winterlindes en een serieuze houtkant aangeplant op bermen in het buitengebied.

2013

Ook in 2013 zagen we enthousiast een dergelijke geboortepiantactie tegemoet. Dit blote landschap zou worden heraangetekend.

Echter, kort voor datum keerde de wind. Prompt waren houtkant met bijhorende bomen gaan vliegen, nog voor ze de grond hadden gezien. Een landbouwer en youtubebeelden van 'de bietenmachine van de toekomst' maakten bij de beleidsmakers zo'n indruk dat dit het aanplanten op deze gemeentelijke bermen blijkbaar onmogelijk maakte. Een geboorteaanplant 'light' ging door op een andere locatie, echter zonder samenwerking met Natuurpunt, wegens voor ons een te geringe ecologische meerwaarde. Alvast wordt in de schoot van de milieuraad nu een werkgroep opgericht die moet nadenken over een vijfjarenplan rond biodiversiteit en trage wegen.

Maar wat ondertussen met de gekapte knotwilgen van de Mottestraat? Voor ons moet het duidelijk zijn dat dit praktijken zijn uit vervlogen tijden. We rekenen erop dat ook het gemeentebestuur en toezichthouders overtuigd zijn van de waarde van

oude knotbomen voor landschap en natuur, en dat hier consequent wordt opgetreden. Op zijn minst is het heraanplanten hier op zijn plaats. De enkele decennia geduld, nodig voor herstel, hebben we er dan maar voor over.

Een Klimop verder weten we beslist wat meer.

Wij zitten alvast niet stil. Het weekend van 8 maart hebben we nog 330 m bomen en houtkant aangeplant.

↑ ↑ De wilgen van de Mottestraat in betere tijden
© Google Streetview

↑ Striptease van het landschap
© Bart De Clercq

✓ Kaalslag in Mottestraat
© Dirk Libbrecht

Warmtenet in Kuurne

BESPARING VAN 1250 TON CO2 PER JAAR!

In oktober 2013 ondertekende de gemeente Kuurne het Burgemeestersconvenant. Het Burgemeestersconvenant is een prachtig voorbeeld van wat "multi-level governance" wordt genoemd. Door dat convenant te ondertekenen, verbinden onderschrijven lokale overheden zich om zich in te spannen de EU-doelstellingen rond klimaat en energie te halen. Dat betekent concreet dat de gemeenten tegen 2020 minstens 20% minder CO2 zullen uitstoten.

In Kuurne zal dit onder meer gebeuren door de aanleg van een warmtenet. Op dit moment is dit een uniek gegeven in onze regio. Natuurpunt De Vlasbek is er trots op dat ze mee heeft helpen trekken aan de kar om dit project rond te krijgen. Echter: ere wie ere toekomt. De initiatiefnemer heet Tom Prinzie, bestuurder van Warmtenet Vlaanderen en rasechte Kuurnenaar. Wij gingen even op bezoek, met een paar vragen...

NP De Vlasbek: Tom, vertel eens: wat is dat nu precies, een warmtenet?

Tom: Eigenlijk kennen we het allemaal en velen hebben een warmtenetje in huis, namelijk een bron (gasketel), twee buizen met water en een afgiftelichaam/verbruiker die we als radiator kennen. Een warmtenet kan evenwel vele honderden kilometers lang zijn (er is slechts een beperkt verlies van nauwelijks 0,5°C per lopende kilometer). We kunnen zeggen dat een goed aangelegd warmtenet niet alleen super veilig is, maar ook heel energie-efficiënt. Zo zijn bijna alle dichtbevolkte gebieden in Scandinavië aangesloten op een warmtenet.

Als je woning aangesloten is op een warmtenet heb je natuurlijk geen brandstofleiding nodig (gas) en geen schouw. Je gebruikt dan wel een warmtemeter, die niet meer is dan een uitgebreide meter die we kennen van de drinkwatermaatschappij.

Een nadeel: bij een warmtenet is de grote kostprijs de aanleg van het net. Het zou onverstandig zijn om kilometers leiding aan

te leggen tussen een bron en een paar kleine verbruikers. Ruimtelijke planning zal heel belangrijk zijn in de ontwikkeling van warmtenetten in Vlaanderen, maar onze dichtbevolkte regio biedt zeker veel kansen. De Zweedse prof Sved Werner zei op het congres van Warmtenetwerk Vlaanderen dat als het hier niet lukt, dan lukt het nergens...

NP De Vlasbek: Wat betekent dat nu precies voor Kuurne? Hoe kwam het warmtenet tot stand en wat zal er gebeuren?

Ik leerde de techniek van warmtenetten kennen via mijn werkgever, Van Marcke nv. Ik fiets ook dagelijks langs de Leie, onder de schouw van de lokale afvalverbrander (IMOG in Harelbeke) door. In 2011 nam ik de telefoon en belde de technisch verantwoordelijke van IMOG op en ik vroeg wat men met de warmte van de oven doet? Men vertelde me dat een groot stuk gebruikt wordt voor elektriciteitsproductie maar dat er nog vele megawatts reserve ongebruikt is. Wetende dat je met 1 Megawatt ongeveer 200 woningen kan verwarmen, liet

de zaak me niet meer los.

Het was even zoeken naar een concreet project, tot ik hoorde van een ontwikkeling van een nieuwe wijk tussen Kuurne en Harelbeke (ter hoogte van de Leiehoek). Ik contacteerde de ontwikkelaars Dumobil en Paul Huyzentruyt en die waren onmiddellijk enthousiast. De kostprijs voor de aanleg van het warmtenet ligt echter tussen de 2 en 3 miljoen euro. Gelukkig, en onder druk van de energie-efficiëntierichtlijn EED sprong EANDIS financieel op de kar, en werd het project 3 jaar later concreet.

NP De Vlasbek: En wat is de winst nu voor ons klimaat? Kan je inschatten hoeveel CO2 er met dit warmtenet kan bespaard worden?

Tom: Voor het woonpark betekent dit ruim 500 gasketels minder. Er wordt 2,5 kg CO2 per m³ gas geproduceerd. Als de woningen goed geïsoleerd zijn, dan kan je uitgaan van een verbruik van 1000 m³ gas per jaar. In dit geval, zal er dus 2,5 kg CO2 per m³ gas x 1000m³ per woning per jaar x 500 woningen = 1250 TON CO2 per jaar bespaard worden!

Maar laten we ook niet vergeten dat de energie die zo geproduceerd wordt ook resulteert in een verminderde hoeveelheid fijn stof, omdat er niet moet worden gestookt in de aangesloten huizen! De kosten voor de eindgebruiker (de particuliere bewoner van het huis dus) zullen ook nooit de pan uitswingen. In het Vlaams Parlement werd een voorstel van Bart Martens en Michele Hostekint hieromtrent

↑ ↑ Rook en warmte gaan verloren
© Uwe Hermann

↑ Warmteleiding
© energiezuinigebedrijven-terreinen.nl

goedgekeurd en dat zorgt ervoor dat energie die geproduceerd wordt via een warmtenet nooit duurder kan zijn dan energie die op de traditionele manier geproduceerd wordt. Dus de bewoner woont in een wijk die geen uitstoot veroorzaakt en hij betaalt geen surplus voor zijn energie. Bovendien wordt die energie geproduceerd met onze afvalberg, zodat die ook nietodeloos de lucht in gaat.

NP De Vlasbek: *Hoe zal dat concreet gerealiseerd worden? De verbrandingsoven ligt aan de andere kant van de Leie, geeft dat niet te veel technische problemen?*

Tom: De ingenieurs van Eandis plannen een geïsoleerde buis van 300m lang. Die zal via een geleide boring schuin onder de Leie lopen. Ze heeft een binnendiameter van 30cm en een buitendiameter van 50cm. Dat is genoeg om 15 MegaWatt te transporteren. De nieuwbouwwijk zal een 2-tal MegaWatt vragen. In principe kunnen alle woningen (5500) van Kuurne hierdoor verwarmd worden. Dat is zelfs nog niet de volledige capaciteit van de verbrandingsoven...

Dergelijke boring is voor de specialisten slechts kinderspel. In Nederland boort men momenteel in Rotterdam buizen van ruim een meter over bijna 500m.

NP De Vlasbek: *Heb je echt een verbrandingsoven nodig om een warmtenet te realiseren? Kan er iets gebeuren met warmte die bijvoorbeeld op een industrieterrein wordt geproduceerd?*

Tom: Een groot voordeel aan een warmtenet is de uitwisselbaarheid van de bron. De overheid subsidieerde in het verleden individuele verwarming,

denk maar aan de gascondensketel. Maar binnen 15 à 20 jaar moet in die woning een nieuwe ketel, of liever nog, een energiezuiniger toestel geplaatst worden. Dit is niet evident en de toegekende subsidies gaan op die manier ook voor een deel verloren. Met een warmtenet hoef je niet in iedere woning na verloop van tijd een efficiëntere bron te plaatsen of het individuele toestel te onderhouden.

Als we het industrieterrein in Kuurne op een slimme manier kunnen vernieuwen, zodat we nieuwe bedrijven aantrekken die in hun productieproces warmte afblazen, kunnen deze gekoppeld worden aan bedrijven die deze restwarmte kunnen gebruiken. We kunnen ook eventueel de omliggende buurt van warmte voorzien. Dan hebben we verhaal waarbij we jobs verankeren in Kuurne en het milieu een grote dienst bewijzen. Een mooi voorbeeld uit Gent zijn de bedrijven STORA ENSO (papierproducent) en VOLVO Trucks die met elkaar zullen verbonden worden, dit zijn beide van oorsprong Scandinavische bedrijven die deze technologie goed kennen.

NP De Vlasbek: *Als ik het goed begrijp, kunnen warmtenetten ook elders in de regio worden aangelegd?*

Tom: Ja hoor! Een studie van het Antwerps Havenbedrijf toonde aan dat er enkel in de Antwerpse Haven ruim 1000 megaWatt capaciteit aan warmte boven de 80°C dagelijks de lucht in gaat. Daarmee kan men niet enkel de volledige stad verwarmen, maar zijn de grenzen van de provincie niet ver.

Je kan je de vraag stellen: waarom doet men dit dan niet? Wel, we hebben allemaal onze gasketel en misschien zijn velen

onder ons wat afwachtend. Daarom dat projecten op schaal van enkele honderden woningen in Kuurne belangrijk zijn.

NP De Vlasbek: *En nu maar hopen dat het pionierswerk in Kuurne elders in de regio navolging vindt. 1250 ton CO2 per jaar...de cijfers zijn zo indrukwekkend dat ze voor zichzelf spreken. Bedankt Tom, voor dit interview, en voor je trekkersrol in dit dossier!*

Werkgroep Trage Wegen Lendeledede opgestart

De lentezon en de bijhorende kriebels om op verkenning te gaan in de natuur. Ze zijn terug. En dat leek ons het ideale moment om de werkgroep Trage Wegen Lendeledede op te starten.

Lendeledede is een landelijke gemeente die over heel wat trage wegen beschikt. Deze worden dagdagelijks door wandelaars en fietsers gebruikt. Het zijn verbindingen naar school, het werk of handelszaken. Ze worden ook vaak recreatief gebruikt. En voor de lokale fauna en flora spelen ze soms een belangrijke rol.

Deze wegen willen we terug in beeld brengen. In eerste instantie willen we vooral werk maken van een grondige inventarisering. Daarom zijn we op zoek naar mensen die meer weten over de historie van de bestaande en verdwenen wegsels. We zoeken ook mensen die bereid zijn mee te helpen bij het veldwerk. Aan de hand van een inventarisatiefiche bekijken we dan de situatie ter plekke.

Heb je interesse? Vind je trage wegen in jouw buurt belangrijk en wens je je steentje bij te dragen? Neem dan contact op met de werkgroep. Iedereen is welkom. We plannen binnenkort een gezamenlijke inventarisering waarop jij misschien kunt aansluiten. Hopelijk tot dan.

Kurt Meerschaert

Contact

tragewegenlendeledede@outlook.com
of 051/699431

Eurowall® 21, dé nieuwe spouwisolatie van Recticel Insulation

Zo dun, en toch zo goed isolerend: dat was al het motto van Eurowall®.

De nieuwe spouwisolatie gaat nog een stap verder, met een isolatiewaarde die nog 10% beter is (λ_D : 0,021 W/mK). Zo bespaart u stevig op uw energiefactuur en bent u klaar voor de toekomst.

Ontdek onze nieuwe isolatieoplossingen op www.recticelinsulation.be

EUROWALL® 21
spouwisolatie, nu nóg beter

Gaverstreke

Groen Licht!

“Herstelgericht denken”, zegt je dat iets?

Binnen de visie van de herstelgerichte gedachte gaan mensen op zoek naar

hun eigen verantwoordelijkheid. Deze verbindende manier van elkaar benaderen vindt steeds meer zijn weg binnen diverse geledingen van onze maatschappij (justitie, onderwijs, gezinszorg...).

Wij, als ‘Groen Licht’, proberen ook onze verantwoordelijkheid op te nemen, samen met zovelen onder jullie. Soms lopen we misschien te hard van stapel en houden we daarbij te weinig rekening met de diverse actoren in het veld. Hoe dan ook willen wij in eerste instantie streven naar een groener Deerlijk.”

Ons verhaal kreeg vorm... ergens rond een kampvuur, of was het in een lokale kroeg?

Na een verhitte discussie over groen of het gebrek er aan, besloten we met een viertal vrienden, ‘jonge’ Deerlijknaars, om ons engagement in de praktijk om te zetten. Nu, na een viertal jaar, kunnen we onder de vleugels van Natuurpunt verder werk maken van onze grote bekommernis. Via deze weg willen we onze lopende projecten met jullie delen.

‘Driespark’

In het hartje van centrum Deerlijk ligt een, 2 ha groot, waardevol domein waar ons oog op viel. De voorbije jaren streefden we ernaar om deze unieke groene long toegankelijk te maken voor de Deerlijkse bevolking. Hiervoor moesten we verschillende partijen proberen samen te brengen. Na heel wat inspanningen, vergaderingen, infor-

mele overlegmomenten,... is de uitkomst nog steeds onduidelijk. Het Gemeenschapsonderwijs, eigenaar van het gebied, heeft reeds de afbraak van de oude bouwvallige klaslokalen bekostigd en de gemeente blijft alles van op een veilige afstand bekijken. Wij hopen nog steeds dat de gemeente zijn, ooit enthousiast uitgesproken verantwoordelijkheid opneemt.

Veemeersen

Toen we een lapje grond in de Veemeersen, in onze schoot geworpen kregen, toverden we dit met vrienden en sympathisanten om tot een prachtige boomgaard met oude rassen en heel wat hooiland. Het smaakte naar meer...

Achteraf bleek de boomgaard ingeplant in een ecologisch waardevol gebied. Het Veemeersgebied ligt tussen de Tapuitstraat (kinderboerderij Bokkeslot) en de spoorweg.

Binnen dit gebied proberen wij alle actoren (landbouwers, privé-eigenaars, het Bokkeslot en de gemeente) te overtuigen om samen dit gebied verder op te waarderen. In samenwerking met de kinderboerderij hebben we de poel uitgediept, een bijenstal gebouwd, oude afsluitingen verwijderd, een takkenwal opgetrokken, KLE's aangeplant,... Op de koop toe loopt er ook nog een historische buurtweg door dit gebied die we graag, in samenwerking met de gemeente, in ere willen herstellen. Zoals je ziet, zitten we nog boordevol plannen. Hiervoor nodigen we graag alle geïnteresseerden uit op onze ‘Open Veemeersdag’ op 31 mei 2014, vanaf 9u. We hopen je hier te mogen ontmoeten!

Wij hopen op groen licht: concrete realisaties op het terrein!

WIM, PIETER, DWIGHT, TINE, MARIO, KATRIJN, ALEX EN JAN

© Google Earth

© Jan Vergote

Zwevegem

Een buurttuin in Zwevegem

In de omgeving van het nieuwe Gemeentepunt, kreeg een restgrond een bestemming als buurttuin. Wie zelf zijn groenten wenst te kweken, maar niet over eigen

ruimte beschikt, kan hier een stukje grond huren. De plek is ideaal: in het centrum, vlot bereikbaar per fiets langs het Guldensporenpad (vroegere spoorweg) en in de nabijheid van scholen. De tuin kreeg de naam "Het Tuinspoor".

Naast individuele perceeltjes is er plaats voor kleinfruit of een bloemenweide. Er komt ook een

composteringshoek. Daar kan nog een bijenkast bij komen of een egelkast.

Tegen de vroegere spoorweg aan, nu fietspad, ligt een struikzone. Natuurpunt Zwevegem heeft het op zich genomen dit stukje als natuurgebied te beheren. Op een recente werkdag werden alvast enkele agressieve exoten verwijderd, een takkenwal en een wandelpad aangelegd.

Het Tuinspoor is een samenwerking van Velt, Afdeling Zwevegem, de Compostmeestervereniging Zwevegem, Natuurpunt Zwevegem en de Groep Ubuntu.

Meer info: <http://www.zwevegem.be/leefomgeving/milieu/buurttuin>

HOUTMAGAZIJN
Verdonckt

Bouwen of verbouwen? **Sterk in hout en meer...**

Ontdek ons ruim aanbod gecertificeerd hout
in constructiehout en tropisch hardhout.

PEFC®: Vuren, Grenen, Western Red Ceder, Douglas

FSC®: Padoek, Massaranduba, Tali, Afrormosia

Doorniksesteenweg 202 • 8580 Avelgem • Tel. 056 64 40 42
www.houtmagazijnverdonckt.be • www.outdoorwoodconcepts.be

DE NIEUWE SLC FAMILIE

BETAALBARE PERFECTIE*

8x42 - 10x42 - 8x56 - 10x56 - 15x56

Gratis cleaning set
t.w.v. 41.00 euro
bij aankoop van
SLC & EL kijker

SWAROVSKI
OPTIK

Optiek
Van
mme slaeghe

Reeds jarenlang dé specialist in
Vlaanderen voor optische
instrumenten, verrekijkers,
sterrenkijkers, telescopen en
microscopen

Uitstekend advies, kwalitatieve
producten aan concurrentiële prijzen
en een prima dienst na verkoop

Nederstraat 20, 9700 Oudenaarde
tel 055/311801
info@natuurkijkers.be
www.natuurkijkers.be

* Er is reeds een SLC beschikbaar vanaf 1445 euro

Zwaluwnesten

In het kader van het biodiversiteitcharter heeft de gemeente Zwevegem nestkasten voor zwaluwen en gierzwaluwen aangebracht. Natuurpunt Zwevegem verleende zijn medewerking.

Het OC Ter Strete in Sint-Denijs en de Transfo kregen elk vier gierzwaluwkasten. Aan de kinderboerderij Het Herreken en aan B&B De Deugdzonde in Sint-Denijs werden telkens tien kunstnesten voor huiszwaluwen opgehangen.

Iedereen in de bloemetjes op het ledenfeest

Na wat losse babbels bij de bubbls opende voorzitter Eddy officieel de jaarlijkse ledenvergadering. Speciaal heette hij burge-meester Marc Doutreluingne en eerste schepen Wim Monteyne welkom. Een primeur, het was de eerste keer in de geschiedenis van Natuurpunt Zwevegem dat we zo'n hoog gezelschap welkom mochten heten. Geert Christiaens gaf dan, in woord en beeld, een overzicht van het voorbije jaar. Het aantal gewerkte uren in de natuur was weer eens indrukwekkend. De aanwezige leden van de beheerploeg kregen terecht een decoratie in de vorm van een vogeltje. Het programma voor het nieuwe jaar bulkt van ambitie, om te werken en om uit te breiden, in leden-aantal en in oppervlakte. Bieke en haar vriend vulden intussen

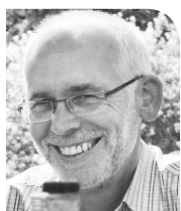
de glazen bij en deelden hapjes uit. Die hapjes worden, met dank aan onze keukenprinsessen, ieder jaar beter.

Het bestuur had uitgerekend dat Eddy dit jaar twintig jaar voorzitter is. Geholpen door een spirituele powerpointpresentatie, somde Els Pauwels zijn verdiensten in al die tijd op. Zij stelde voor Eddy op te nemen bij de "Big Five" van Natuurpunt in de regio. Zijn prestaties waren ruim voldoende, zo bleek, maar enkele strafpunten wogen zwaar door en zo kwam hij toch nog een procentje te kort. Dat werd evenwel ruimschoots geleverd door zijn eega Mirjam. Meer nog, de verdiensten van beiden waren zo hoog dat Eddy boven de Big Five uittoert en zelfs de titel van Natuurpunt-Messias

kreeg. Met een mandaat voor nog eens twintig jaar voorzitterschap. Voor zijn inzet voor trage wegen kreeg Eddy alvast een bordje voor een trage weg naar keuze, het Loosveldtstraatje.

Daar hadden we allemaal grote honger van gekregen. Gelukkig beheerst Eddy Hooghe de zeldzame combinatie van landbouwer-traiteur meesterlijk. Ons bord met hutsepot of spaghetti bolognaise smaakte heerlijk. We kregen nog een soes als dessert bovenop. Waarna koffie en koekjes.

En naar goede gewoonte werden we allen bij het heengaan in de bloemetjes gezet. Door iemand met een lange arm in de sierteeltsector.

MARTIN RAEPSAET

Visie op duurzaam voedsel

OPSTART VAN NIEUWE INITIATIEVEN IN DE REGIO KORTRIJK

Het belang van "de korte keten" in de voedselvoorziening werd eerder al uitvoerig toegelicht (zie Klimop juli 2013). Het gaat hierbij over lokaal geteelde groenten en fruit, met weinig of geen tussenschakels tussen producent en verbruiker, nauwer contact met de boer en een eerlijke prijs die ten goede komt van boer en consument. Ook in onze regio starten deze maand nieuwe korte-keten-initiatieven die maar kunnen functioneren als ze door velen gedragen worden: een biovoedingcoöperatieve en een CSA bedrijf.

Plukboerderij De Grenshoeve

Ruim 10 jaar geleden nam Luc het ouderlijke landbouwbedrijf over, een typisch familiaal gemengd bedrijf met varkens en akkerbouw. Onder druk "om

steeds meer vlees te produceren tegen steeds goedkopere prijs" met een risicovolle, zware investering, besloten Luc en zijn echtgenote An niet te willen stappen in de richting van grootschalige industriële landbouw, maar kozen bewust voor omschakeling naar bio-tuinbouw met lokale afzet.

Zij deden een aanvraag om 2.6 ha landbouwgrond om te schakelen naar bio. Voorbereidingen en enkele aanplantingen werden reeds gedaan om dit jaar 0.8 ha groenten en 0.4 ha kleinfruit te kunnen telen voor hun CSA bedrijf.

Hun doelstelling: duurzaam leven op het bioritme van de natuur, waarbij jong en oud, met respect voor het milieu, kunnen genieten van superverse groenten en klein fruit; een vleugje boerderijgebeuren in de mooie landelijke omgeving is een leuk extraatje.

An en Luc Goemaere met hun kinderen op het land
©An Van Wijmelbeke

Zij opteren voor de CSA-formule (Community Supported Agriculture), landbouw gedragen door een gemeenschap. Het is een vorm van korte keten voedselvoorziening met de bedoeling om vers en natuurlijk te eten op een duurzame manier, zonder nodeloos energieverlies door distributie en verpakking. Als CSA-lid: betaal je een oogstaandeel (= werkingskost bedrijf & loonkost boer) en kan je dan een plukseizoen lang, zelf op het veld, voor vers eigen (gezins)verbruik, komen oogsten.

Wat kan je als deelnemer verwachten: een ruim aanbod seizoensgroenten en kruiden, aardbeien van mei tot oktober. Voor het pas aangeplante kleinfruit, moeten we nog eventjes geduld hebben, maar je krijgt alvast enkele scharreleieren hiervoor in de plaats.

Praktisch:

1. **Je wordt CSA lid** voor 265 € per volwassene, en per kind 10 € x leeftijd. In principe teken je in voor het gehele gezin. Je schrijft in door het betalen van een voorschot van 65€/per volwassene en 5€/per kind, waarna het saldo binnen de eerstvolgende maanden volgt. Het oogsten kan op dagen naar keuze.
2. **of je kiest voor de veldkaart-formule:** dit is een soort mini-versie van CSA, waarbij je voor een bepaalde waarde (10, 20 of 50 €) een veldkaart koopt om dan vervolgens voor dat bedrag groenten te komen oogsten op het veld of mee te nemen uit de loods. Dit zal enkel mogelijk zijn op woensdagnamiddag en zaterdag.

Via de website of via email krijgen de deelnemers info wanneer welke groenten oogstklaar zijn. Op het veld zelf wordt met kleurvlaggetjes aangegeven waar geplukt kan worden. Oogstgereedschap, kruiwagens, pluk-mandjes zijn beschikbaar in de oogstuin.

Meer informatie:

- www.degrenshoeve.be
- An en Luc Goemaere, Beerbosstraat 1, 8510 Belleghem
- 0472/30.60.72
- de.grenshoeve@telenet.be

Stadsboerderij Kortrijk

De vorig jaar aangekondigde oprichting van deze CVBA is een nu een feit. Het is een coöperatieve landbouwalliantie met consumentenparticipatie, waar je voor één of meerdere aande(e)l(en) van € 125 mede-eigenaar wordt en samen gaat ondernemen.

Stadsboerderij Kortrijk CVBA creëert enerzijds een faire afzetmarkt voor regionale biologische landbouwproductie, anderzijds gaat ze op termijn een echt landbouwbedrijf uitbaten. Dit zal verder gaan dan enkel het telen van groenten en fruit voor lokale afzet : ook educatie op de boerderij, recreatie, beleving en ontmoeting komen aan bod, onder meer via kinderopvang, boerderijwinkel, vergader-ruimtes en soepbar.

De omvang en breedte van dit grote project vragen uiteraard een gefaseerde aanpak.

De coöperatie is opgestart, iedereen kan zich engageren via een klein aandeel om samen te ondernemen. Ook werd meteen de afhaalwinkel geopend in de tijdelijke thuis van Bio-in-de-stad, van waaruit de pakketten vertrekken. Hier kan je eveneens je bestellingen afhalen, mensen ontmoeten tijdens proeverijen, debatavonden of lezingen die regelmatig georganiseerd worden. In een volgende fase is het de bedoeling een boerderij in de stadsrand samen aan te kopen om daar de hoger genoemde doelstelling waar te maken.

Samen ondernemen: als coöperatie staan we sterker, creëren we samen een markt voor de boer en krijgt de consument toegang tot gezonde en authentieke voeding. Stadsboerderij Kortrijk kiest voor de "korte keten" en wil producten uit regionale teelt naar de stad brengen.

Praktisch:

Je bestelt via de webshop www.bioindestad.be :

1. je kiest uit een aanbod aan seizoensgebonden **groenten- en/of fruitabonnements** uit regionale bioteelt, volgens je behoefte of de samenstelling van je gezin,
2. je bestelt er **complete maaltijdpakketten mét recepten**,
3. je maakt je **vrije keuze uit het seizoensaanbod** van groenten en fruit

4. je kiest uit een **ruime selectie basisproducten** die niet in je keuken mogen ontbreken
- Stadsboerderij levert op je afhaalpunt naar keuze, met de bakfiets bij je thuis (Kortrijk 8500), of houdt je bestelling fris in de afhaalwinkel tot je ze komt afhalen.

Meer informatie:

- Neem deel aan coöperatieve : <http://www.stadsboerderij.coop/ikdoemee>
- Doe je inkopen op de webwinkel : <http://www.bioindestad.be>
- Logistiek centrum/afhaalwinkel: Watermolenstraat 69 Kortrijk (zijstraat van de Brugsesteenweg, rechtover de zijuitrit van de Bioplanetparking)

De coöperatie "Stadsboerderij Kortrijk" verbindt boer en burger, stad en platteland en creëert een faire afzetmarkt voor regionale, biologische landbouwproductie.

Vragen ?
Op www.stadsboerderij.coop/wegwijs lees je veel gestelde vragen en bijhorende antwoorden.

www.stadsboerderij.coop
Samen • Duurzaam • Dichtbij

PETER RIGOLE

Vegetarisme

OF 'DE NAÏEVE ONWETENDHEID
VAN DE GECULTEERDE CARNIVOOR'

Mythes

Als denkende en bewuste mensen vertrouwen we op het vermogen van de mens om zelf zijn leven zin te geven. **Westerse** universele waarden zoals menselijke waardigheid, mondigheid, vrijheid, **tolerantie** en verantwoordelijkheid vormen hiervan de basis. We stellen echter vast dat dit niet automatisch leidt tot een ethische manier van omgaan met elkaar, de planeet en de zwaksten in de maatschappij. Gebrek aan kennis, verbondenheid, nieuwsgierigheid en het vluchten van verantwoordelijkheid leiden tot hardnekkige mythes en zeker rond het thema vegetarisme.

Cultuur

Vegetarisme is nog steeds een randfenomeen in westerse landen en wordt door velen beschouwd als een extreme keuze. We stellen vast dat vlees relatief dominant is in onze keukens. Eetpatronen liggen sinds jaar en dag vast en maken het leven eenvoudiger en overzichtelijker, maar het huidige vleesrijke menu is van vrij recente datum. De verschillende verhalen die we onszelf vertellen om ons eetgedrag te rechtvaardigen – van folklore tot populaire cultuur, van familietradities tot westerse mythen – laten zien hoe die verhalen onze onwetendheid in stand houden. Het onderwijs kan hier een grote ommekeer helpen maken. Het is tijd voor nieuwe inzichten, tijd voor nieuwe verhalen...

Landbouw

De landbouw kent een destructieve geschiedenis: de verwoesting van de landschappen en bossen, het massale uitsterven

van soorten, het veranderen van het klimaat en de vernietiging van de bodem. Dit leert ons dat, als we de planeet willen redden, ook het voedsel zal moeten gezocht worden binnen de lokale gemeenschappen op aarde. Het belang om de transitie te maken naar lokaal en duurzaam verbouwd voedsel waarbij we liefst zelf instaan voor ons eigen behoeftes wordt wel duidelijk. Lokale, duurzame voedselproductie is niet afhankelijk van olieverslindende techniek (meststoffen, pesticiden,

mobiliteit, wonen en toerisme. Daarin heeft, binnen voeding, de vleesconsumptie een enorme impact op klimaatwijziging, water- en luchtverontreiniging, ontbossing, overbegrazing en erosie.

Vleesconsumptie

Belgen (en zeker niet alleen Belgen) eten teveel vlees. Dat blijkt uit een studie van het OIVO (Onderzoeks- en Informatiecentrum van de Verbruikersorganisaties) en Leefmilieu Brussel.

“DE BESCHAVING VAN EEN VOLK IS TE METEN
AAN DE MATE VAN RESPECT WAARMEE ZE MET
HUN DIEREN OMGAAN”

Mahatma Gandhi

aandrijven van machines,...) en transport (verpakking, vervoer, wegen,...). Ze geeft integendeel een grote mate van betrokkenheid en kennis.

Milieu-impact

We hoeven niet ver te zoeken of we stoten op het onontkoombare feit dat onderzoek van de FAO (Food & Agriculture Organisation of the United Nations) uitwijst dat tussen de 80 tot 90% van onze milieu-impact te zoeken is in de sectoren voeding,

De vleesconsumptie in België per inwoner is tussen 1919 en 2007 gestegen van 30 kg per jaar naar >100 kg per jaar. Gemiddeld is dat 270 gram per dag. Te grote vleesconsumptie is niet alleen ongezond maar onderzoek wijst uit dat het ook schadelijk is voor het milieu.

In landen in het Zuiden wordt oerwoud gekapt om er vee op te zetten en dat staat weer gelijk aan verlies aan capaciteit om CO2 op te nemen. Meer vlees eten is meer vervuilende stoffen uitstoten in lucht, water en aarde.

De productie en consumptie van vlees is verantwoordelijk voor één vijfde van de totale uitstoot van broeikasgassen in België, hoger dan de uitstoot door auto's (II). De voortgebrachte hoeveelheden zijn rechtevenredig met de hoeveelheid geproduceerd vlees. We noteren de volgende gassen: CO₂, methaan (broeikasgevoel 23x sterker dan CO₂) en stikstofhemioxide (296x sterker dan CO₂). De vrijgekomen stikstof en fosfor veroorzaken enorme watervervuiling. In de Noordzee en de Golf van Mexico ontstaan iedere zomer gigantische dode zones waarbij die stoffen zorgen voor het verbruik van alle zuurstof. Er ontstaat een dode, zuurstofloze poel in plaats van een levende oceaan (III).

Inefficiënt

Er is heel veel water nodig om vee en veevoedergewassen te kweken. Voor de productie van 1 kg dierlijke eiwitten is 100 keer meer water nodig dan voor 1 kg plantaardige eiwitten. De productie van 1 kg vlees vraagt ongeveer 6 kg soja. 35 à 40% van de graanproductie gaat naar de veestapelsector (zie ook Jones & Jacobs). Zo gaat in totaal ongeveer 70% van de landbouwoppervlakte naar de veestapel terwijl qua landgebruik de aardappel 200 keer zo efficiënt is als rundvlees.

“ IEDEREEN HEEFT DE KEUZE, ZELFS ALS DIE KEUZE GEEN KEUZE IS ”

Jonathan Safran Foer

Ontkenning

De meeste volkeren in de hele wereldgeschiedenis hebben een grotendeels vegetarisch dieet gevolgd met vlees als uitzondering (feestmaal) of aanvulling. Relatief recentelijk zijn in Europa en Noord-Amerika maaltijden zich rond vlees gaan concentreren doordat dierlijke producten betaalbaar geworden zijn. De grootschalige industrialisering van de vleesindustrie resulteerde in het kweken van goedkoop vlees zonder rekening te houden met het dierenwelzijn: het levende wezen waarom het draait. Elke zelfvoldane carnivoor die kiest om geïnformeerd te worden kan niet ongevoelig blijven voor de impact dat het overmatig consumeren van vlees met zich meebrengt op het vlak van gezondheid, dierenrechten, klimaat, gezonde zeeën, wereldvoedselverdeling en de luchtkwaliteit.

‘Ik eet wel vlees maar ik wil niet weten hoe de dieren behandeld en geslacht worden’ zijn de vaak voorkomende woorden van elke overtuigde vleeseter die beweert niet zonder zijn dagelijks stukje vlees te kunnen overleven.

Transitie naar een duurzaam model

Om de transitie te kunnen maken naar een rechtvaardig & duurzaam samenlevingsmodel bestaan er tal van uitgewerkte voorbeelden, waaronder het Britse 4E-model:

- Enable: mogelijk maken van smakelijke, niet-dure alternatieven
- Encourage: (financieel) ondersteunen van duurzame landbouw
- Exemplify: goede voorbeeld geven door de media
- Engage: mensen betrekken in het veranderingsproces

De campagne van EVA vzw: ‘Donderdag, Veggiedag’ blijft plakken en blijkt voor velen een haalbare kaart te zijn om te zoeken en te ontdekken. De positieve, opbouwende slogan prikkelt de nieuwsgierigheid en is niet belerend, noch beschuldigend of afstotend. Vegetarisme wordt op die manier een ontdekkingsreis door smaken en culturen, ondersteund door een website, tijdschrift en een wekelijkse nieuwsbrief (I). Het ontdekken, al kokkerellen, wordt dominant op het ‘moeten’ en nodigt uit tot experiment.

Bronnen:

- ‘Terra Reversa’ – Peter Tom Jones & Vicky De Meyere
- EVA vzw
- ‘Dieren Eten’ – Jonathan Safran Foer
- (I) <http://www.donderdagveggiedag.be>
- (II) http://www.ugent.be/omgekeerde_dag/duurzame-vleesconsumptie
- (III) [http://en.wikipedia.org/wiki/Dead_zone_\(ecology\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Dead_zone_(ecology))

ACTIVITEIT IN DE KIJKER

//ZOMERSE DO IT YOURSELF EN BOERENMARKT EDITIE 2014

Na het succes van vorig jaar organiseert Transitie stad Kortrijk opnieuw een gezellige ‘DIY Markt’ op het Jozef Vandaleplein te Kortrijk op 28 juni 2014 van 10u tot 18u30.

In een leuke sfeer laten creatievelingen, ambachtslieden en organisaties je oude vaardigheden (her)ontdekken en leer je defecte spullen herstellen. Zomerse muziek, lekker eten en drinken maken van deze dag een niet te missen uitstap met vrienden en familie.

Voor deze tweede editie brengt de nieuwe coöperatie ‘Stadsboerderij Kortrijk’ een heuse Boerenmarkt naar het stadscentrum. Je ontmoet er landbouwers en proeft lokale artisanale producten. Onder de noemer ‘Bio in de stad’ vond de Boerenmarkt voor het eerst vorig jaar plaats tijdens de Bioweek.

Deze tweede editie van de DIY Markt kan rekenen op de materiële steun van de stad Kortrijk. Inschrijvingen kunnen bij diy@transitiestadkortrijk.be

Activiteitenkalender

Legende

- NK** Natuurkoepel zvw
NPA Natuurpunt Avelgem
NPDB Natuurpunt De Buisderv
NPDV Natuurpunt De Vlasbeker
NPGS Natuurpunt Gaverstreke
NPK Natuurpunt Kortrijk
NPKA Natuurpunt Krekel Anzegem
NPWZ Natuurpunt Waregem-Zulte
NPWM Natuurpunt Wevelgem-Menen
NPZ Natuurpunt Zwevegem
- VELTH** VELT Harelbeke-Kuurne-Waregem
VELTK VELT Team Eetbaar Kortrijk
VELTW VELT Wevelgem-Menen
VELTZ VELT Zwevegem-Kortrijk
- HYLA** Amfibieën- en reptielenwerkgroep
IWG Insectenwerkgroep
GEO Werkgroep Geologie en Landschap
MYC Werkgroep Mycologia
PWG Plantenwerkgroep
VWG Vogelwerkgroep
ZWG Zoogdierenwerkgroep

Zondag 13 april

- //LANDSCHAPSWANDELING HALLERBOS - NPZ
WANNEER 9:00 - 19:00
WAAR Moen-Heestert statie, Stationstraat, Moen
WAT Wandelen in het Hallerbos met lokale gids Johan Moerman.
INFO Marleen Soens (056/45 67 26 of msuens@telenet.be)

- //GELEIDE WANDELING IN HET PATRIJZENBOS TE LENDELEDE - NPDB
WANNEER 9:30 - 12:30
WAAR Ingang Patrijzenbos te Lendelede
WAT Onder leiding van onze gids verkennen we het Patrijzenbos.
Activiteit in samenwerking met de Milieuraad Lendelede. Start om 09.30 uur aan de ingang van het Patrijzenbos te Lendelede.
INFO Dirk Desmet (056/70 14 07 of deede.desmet@skynet.be)

- //GELEIDE WANDELING MANDELHOEK - NPDB
WANNEER 9:30 - 11:30
WAAR Waterstraat Ingelmunster, achter Valora
WAT Geleide wandeling met gids in het anders niet publiekelijk toegankelijk natuurreservaat Mandelhoek, gelegen tussen het kanaal Roeselare-Leie en de Mandel.
INFO Hendrik Debeuf (051/31 21 62 of voorzitter@debuizerd.be)

Woensdag 16 april

- //MICROSCOPIE VAN PADDENSTOELEN - MYC
INFO Meer info op blz. 35

Vrijdag 18 april

- //BRAMIER BEHEERWERKEN - NPWM
WANNEER 14:00 - 17:00
WAAR Bramier, Lauwe
WAT Werken in de natuur in het domein Bramier in Lauwe
INFO Jozef Bousse (056/51 43 69 of jozef-bousse@natuurpuntwevelgem-menen.be)

Zaterdag 19 april

- //BEHEERWERKEN: SNOEIEN SPOORWEG MAROY - NPZ
WANNEER 8:00 - 12:00
WAAR Loods Natuurpunt Zwevegem (St.-Pietersbrugskke, Kraaibosstraat, Moen)
WAT Snoeien spoorweg Maroy.
INFO Danny Deceukelier (056/75 61 39 of danny.deceukelier@telenet.be)

Zondag 20 april

- //VOORJAARSBLOEIERS OP HUN PAASBEST - NPK
WANNEER 9:30 - 11:00
WAAR Kasteelpark 't Hoge, Doorniksesteenweg, Kortrijk, afspraak aan de parking naast de rozentuin
WAT Op Paaszondag is de lente op z'n paasbest dat ontdekken we in dit mooie kasteelpark.
INFO Trees De Prest (056/20 05 10 of natuurpuntkortrijk@telenet.be)

Maandag 21 april

- //HYACINTENWANDELING NAAR BASSEGEM-BOS - NPKA
WANNEER 14:30 - 17:00
WAAR Afspraak aan het Vital Moreelsplein, Tiegem (parking aan het voormalig fonteinje)
WAT We wandelen naar Bassegembos om daar de talrijke "blauwe kouskes" te bewonderen. Erik Cooman is onze gids, hij zal jullie zeker weten te boeien met zijn kennis en verhalen.
INFO Patriek Vaneckhout (0498/17 68 25 of patriek.vaneckhout@telenet.be)

Vrijdag 25 april

- //PLANTENINVENTARISATIE VAN LEIEKANT MARKE DEEL I - PWG
INFO Meer info op blz. 29

Zaterdag 26 april

- //PERMACULTUUR VELT WERKDAG - VELTZ
WANNEER 10:00 - 17:00
WAAR Het Voedselbos vzw, Waregemestraat 29, Nokere
WAT Meewerken en een nieuw stuk voedselbos

- samen opzetten. Samenrijden kan.
INFO Inschrijven bij Martin Raepsaet (056/75 77 56 of martin.raepsaet@skynet.be)

//BEVERS EN ANDERE ZOOGDIEREN IN DE ARDENNEN - ZWG

- WANNEER 10:00 - 17:00
WAAR Infocentrum Marcourt; Rue des Martyrs 25, Marcourt
WAT In de voormiddag bezoeken we een mooie Beversite, in de namiddag wandelen we in de omgeving van Plateau des Tailles. Zorg voor aangepaste kledij, eten en drinken voor de hele dag.
INFO Inschrijven bij Mario Manhaeve (056/71 55 67 of mario.manhaeve@skynet.be)

Zondag 27 april

- //DEELNAME AAN DE VLAAMSE ARDENNENDAG - WANDELLEN IN DE RIETBEEMD - NPVD
WANNEER 8:00 - 20:00
WAAR Parking Vlaskouter, Vlaskouter 1, Kuurne
WAT In de voormiddag is er een geleide wandeling in de Boelaremeersen. In de namiddag is er een eigen geleide wandeling in de Everbeekse bossen. Gelieve in uw eigen lunchpakket te willen voorzien voor 's middags.
INFO Deelname bevestigen bij Dirk Desmet (056/70 14 07 of deede.desmet@skynet.be)

- //DAGEXCURSIE BRESKENS EN ZEEUWSVLAANDEREN - VWG
INFO Meer info op blz. 21

- //PLANTENRUILBEURS - VELTH & NPVD
WANNEER Vanaf 10:00

UW KLEDIJ IN GOEDE HANDEN!

Schenk uw nog bruikbare kledij aan De Kringloopwinkel en help mensen aan werk (70 in de regio!)

www.dekringloopwinkel.be

MILIEUONDERNEMING
IN DE SOCIALE ECONOMIE

de kringloop
winkel

WAAR Beneluxlaan 101 A, Stasegem
WAT Iedereen is welkom op de plantenruilbeurs die georganiseerd wordt door Velt Kuurne-Harelbeke en Natuurpunt de Vlasbek die zoals ieder jaar doorgaat te Stasegem.
INFO Robert Schouttens (056/71 86 12 of robert.schouttens@telenet.be)

//WANDELING VOOR VROEGE VOGELS - NPA
WANNEER 6:00 - 9:00

WAAR Natuurklas Avelgem, Coupure Marcel Deweer, Meersstraat 45, Avelgem
WAT Met de harde kern van vogelliefhebbers te Avelgem en omstreken doen we een vroegochtendwandeling in het meersengebied. We spitsen onze oren en proberen alle vogelzang op naam te brengen. Vanaf 9 uur kaarten we na bij een koffie in de natuurklas. Ook de zachtere kern is zeker welkom dan!
INFO Bart Scherperceel (056/64 88 66)

//WILDPLOUKEN EN KOKEN MET LIEVEN GALLE - VELTK

WANNEER 9:30 - 12:30
WAAR Leilekkerland, Kortrijk
WAT We gaan op verkenning naar eetbaar groen in de stad; als afsluiter worden enkele proevertjes geserveerd.
INFO Inschrijven via eetbaarkortrijk@velt.be

//DEELNAME AAN VLAAMSE ARDENNENDAG - NPDB

WANNEER 7:30 - 12:00
WAAR Deux Acren
WAT Wandeling in rietbeemd.
INFO Jacqui Stragier (0478/12 03 03 of jacqui.stragier@telenet.be)

stragier@telenet.be)

Donderdag 1 mei

//START FAMILIAAL NATUURPUNTWEEKEND IN DE VOERSTREEK - NPWZ

WANNEER 1 mei - 3 mei
WAAR Remersdaal (Voerstreek)
WAT Familieweekend Natuurpunt Waregem-Zulte.
INFO Peter Depodt (0472/33 31 24)

Zondag 4 mei

//GELEIDE WANDELING IN HET PRESHOEKBOS - NPDPV

WANNEER 14:00 - 18:30
WAAR Parking Vlaskouter, Vlaskouter 1, Kuurne
WAT Onder leiding van onze gids gaan we het Preshoekbos verkennen.
INFO Dirk Desmet (056/70 14 07 of deedee.desmet@skynet.be)

//VROEGMORGENFOTOGRAFIE + ONTBIJT - NPWM

WANNEER 5:30 - 8:30
WAAR Nec De Rand, Rijksweg, Gullegem
WAT Vroegmorgenfotografie + ontbijt met gids Patrick Dobbels
INFO Jozef Bousse (056/51 43 69 of jozef-bousse@natuurpuntwevelgem-menen.be)

Zondag 11 mei

//GELEIDE WANDELING MANDELHOEK - NPDB

WANNEER 9:30 - 11:30
WAAR Waterstraat Ingelmunster, achter Valora
WAT Geleide wandeling met gids in het anders niet publiekelijk toegankelijk

natuurreservaat Mandelhoek, gelegen tussen het kanaal Roelare-Leie en de Mandel.

INFO Hendrik Debeuf (051/31 21 62 of voorzitter@debuizerd.be)

//LENTETOCHT IN DE ZWALMSTREEK - NPKA

WANNEER 10:00 - 17:00
WAAR Afspraak aan de kerk in Rozebeke, deelgemeente van Zwalm
WAT De wandeling leidt naar de meest markante panorama's van Oost-Vlaanderen, doorheen glooiende hellingen, verspreide bosjes, diepgroene beekvalleien, een oude spoorweg, afgelegen buurtschappen. Picknick: in of aan café The Corner in Sint-Maria-Oudenhove, Sint Hubertusplein 25.
INFO Inschrijven bij Erik Cooman (069/66 15 60)

Vrijdag 16 mei

//BRAMIER BEHEERWERKEN - NPWM

WANNEER 14:00 - 17:00
WAAR Bramier, Lauwe
WAT Werken in de natuur in het domein Bramier in Lauwe
INFO Jozef Bousse (056/51 43 69 of jozef-bousse@natuurpuntwevelgem-menen.be)

Zaterdag 17 mei

//BEHEERWERKEN: WANDELPADEN EN POELDRIES - NPZ

WANNEER 8:00 - 12:00
WAAR Loods Natuurpunt Zwevegem (St.-Pietersbrugse, Kraaibosstraat, Moen)
WAT Maaien wandelpaden en vrijstellen aanplant Poeldries.
INFO Danny Deceukelier (056/75 61 39 of danny.deceukelier@telenet.be)

//ACTIE ROND BIODIVERSITEIT EN OPEN RUIMTE - NPKA

WAT Info volgt binnenkort.
INFO Patrick Vaneckhout (0498/17 68 25 of patrick.vaneckhout@telenet.be)

Zondag 18 mei

//WERKDAG IN MANDELHOEK - NPDB

WANNEER 8:30 - 11:30
WAAR Waterstraat Ingelmunster, achter Valora
WAT Werkdag in Mandelhoek. Broodjes en drank voorzien.
INFO Jacqui Stragier (0478/12 03 03 of jacqui.stragier@telenet.be)

//DAG VAN HET PARK IN KORTRIJK - NPK

WANNEER 11:00 - 18:00
WAAR Van Raemdonckpark, Volksv. De Jaegerelaan, Kortrijk
WAT Feestelijke heropening van het Van Raemdonckpark dat in 2013 heraangelegd werd. Hoogtijd om kennis te maken. Animatie voor jong en oud georganiseerd door Stad Kortrijk en andere partners. Natuurpunt verzorgt om 15u een wandeling doorheen het Van Raemdonckpark. Natuurpunt speelt samen met de bezoekers om 14u en om 16u 'Bipster' een natuurspel voor het hele gezin.
INFO Trees De Prest (056/20 05 10 of natuurpuntkortrijk@telenet.be)

//KRUIDENWANDELING - NPKA

INFO Meer info op blz. 23

Woensdag 21 mei

//MICROSCOPIE VAN PADDENSTOLEN - MYC

INFO Meer info op blz. 35

**KIES BEWUST
KIES FAIRTRADE**

**RUIME KEUZE
ONGEOPENDE FLESSEN TERUG
GRATIS LEVERING
GRATIS GEBRUIK VAN GLAZEN**

OXFAM WERELDWINKEL KORTRIJK
 GROENINGELAAN 12
 KORTRIJK@OWW.BE
 056/223244

OXFAM
 Wereldwinkel
 Kortrijk

Zaterdag 24 mei

//TUINREIS PERMACULTUUR - VELTZ

WANNEER Hele dag

WAAR Vertrek aan Cowboy Henk, Kortrijk

WAT Busreis naar inspirerende permacultuurtuinen in België.

INFO Inschrijven bij Martin Raepsaet (056/75 77 56 of martin.raepsaet@skynet.be)

//BEZOEK DUNE DU PERROQUET BRAY-DUNES (F) EN WESTHOEK DE PANNE - PWG

INFO Meer info op blz. 29

Zondag 25 mei

//NATUUREXCURSION + MONITORING OP DE VAARTTALUDS - NPZ

WANNEER 14:00 - 17:00

WAAR Sint-Pietersbrugske, Kraaibosstraat, Moen

WAT Natuurexcursie en monitoring van de Vaarttaluds en omgeving: fauna en flora.

INFO Eddy Loosveldt (056/64 50 07 of eddy.loosveldt@gmail.com)

//LANDSCHAPSWANDELING TE MOEN - NPDV

WANNEER 13:30 - 18:30

WAAR Parking Vlaskouter, Vlaskouter 1, Kuurne

WAT Geleide landschapswandeling te Moen. Vertrek aan Parking Vlaskouter te Kuurne. Wie wil aansluiten te Moen kan dit om 14:00 uur aan het Sint-Pietersbrugske.

INFO Dirk Desmet (056/70 14 07 of deede.desmet@skynet.be)

//OPEN POORT IN MANDELHOEK - NPDB

WANNEER 10:00 - 16:00

WAAR Waterstraat Ingelmunster, achter Valora

WAT Vrij wandelen langs een uitgestippeld parcours in het reservaat.

INFO Jacqui Stragier (0478/12 03 03 of jacqui.stragier@telenet.be)

Zondag 1 juni

//ECOTUINWEEKEND VELT - VELTK

WANNEER 10:30 - 17:30

WAAR Leilekkerland, Kortrijk

WAT Beleving in de buurttuin Leilekkerland. Iedereen welkom!

INFO eetbaarkortrijk@velt.be

//WANDELING OP DE PAUVRE LEUTE IN MARKE - PWG

INFO Meer info op blz. 29

Zaterdag 7 juni

//DAGUITSTAP NAAR DE VIROIN (TUSSEN GIVET EN COUVIN) - NPA

WANNEER 8:00 - 19:00

WAAR Kerk Avelgem (parking rechts)

WAT We trekken met kostendelend vervoer een dagje naar één der mooiste plekjes van onze Ardennen op de grens van kalksteen en zandsteen, met dito natuurwaarden. Een verrassing? Zeker! We doen een schitterende valleiwandeling met kans op waterspreeuw en ijsvogel met aansluitend een kalkgraslandwandeling bomvol vlinders en orchideeën. Picknick voor ganse dag en stevig schoeisel meebrengen.

INFO Bart Scherpereel (056/64 88 66)

Zondag 8 juni

//EXCURSIE OP DE VAARTTALUDS - NPZ

WANNEER 14:00 - 17:00

WAAR Sint-Pietersbrugske, Kraaibosstraat, Moen

WAT We genieten van honderden Orchideeën op de Vaarttaluds.

INFO Eddy Loosveldt (056/64 50 07 of eddy.loosveldt@gmail.com)

//GELEIDE WANDELING MANDELHOEK - NPDB

WANNEER 9:30 - 11:30

WAAR Waterstraat Ingelmunster, achter Valora

WAT Geleide wandeling met gids in het anders niet publiekelijk toegankelijk natuurreervaat Mandelhoek, gelegen tussen het kanaal Roeselare-Leie en de Mandel.

INFO Hendrik Debeuf (051/31 21 62 of voorzitter@debuizerd.be)

Zondag 15 juni

//NATUUREXCURSION NAAR FORÊT DE NIEPPE IN NOORD-FRANKRIJK - NPDV

WANNEER 9:00 - 20:00

WAAR Parking Vlaskouter, Vlaskouter 1, Kuurne

WAT Geleide natuurexcursie voor een ganse dag naar het Forêt de Nieppe. Gelieve in uw eigen lunchpakket te willen voorzien voor 's middags.

INFO Deelname bevestigen bij Dirk Desmet (056/70 14 07 of deede.desmet@skynet.be)

//HOOILANDEN IN BLOEI LANGS DE SCHELDE TE OUDENAARDE - NPA

WANNEER 13:30 - 18:00

WAAR Kerk Avelgem (parking rechts)

WAT We gaan carpoolend naar Oudenaarde en maken kennis met de schitterende graslanden in de Langemeersen onder de kundige leiding van plantenkenner Alexander van Braeckel en Paul Cardon (Natuurpunt Vlaamse Ardennen+)

INFO Bart Scherpereel (056/64 88 66)

//KLEURIGE KRUIDEN IN DE LIEIEVALLEI - NPK

WANNEER 9:30 - 11:30

WAAR Natuurgebied Lieievallei, afspraak Kokuitlein, Marke

WAT Juni is een topmaand voor wilde bloemen in grasvelden en bermen en op de oevers van de Leie. Sommige zijn niet alleen interessant voor dieren maar ook nuttig voor mensen. En allemaal zijn ze mooi om naar te kijken. Kom je mee genieten?

INFO Trees De Prest (056/20 05 10 of natuurpuntkortrijk@telenet.be)

Lidverenigingen & werkgroepen

//NATUURVERENIGINGEN

JNM AFDELING KORTRIJK

Matthias Strubbe, Goethalslaan 13, 8501 Heule, Tel: 056/37 24 47
matthiasstrubbe@hotmail.com
Rek: 001-0959176-19

NATUURPUNT DE BUIZERD VZW

Hendrik Debeuf, Bruggestraat 195, 8770 Ingelmunster, Tel: 051/31 21 62
hendrik.debeuf@telenet.be
Rek: 751-2037233-79

NATUURPUNT DE VLASBEK VZW

Jan Vanoverbeke, Kouterstraat 38, 8520 Kuurne, Tel: 056/71 34 07
jan.vanoverbeke@UGent.be
Rek: 979-9404896-72

NATUURPUNT GEWELVELD

Mark Kina, Sint-Maartensplein 7, 8940 Wervik, Tel: 0473/51 46 39

NATUURPUNT GAVERSTREEKE

Vantomme Jozef, Kouterstraat 50, 8530 Harelbeke, 0495 541 603
Rek: 001-3554678-92

NATUURPUNT KORTRIJK

Trees De Prest, Maandagveld 5, 8500 Kortrijk, Tel: 056/20 05 10
cats@telenet.be
Rek: 385-0522418-39

NATUURPUNT KREKEL ANZEGEM

Adelheid Seynnaeve, Olenbosstraat 170, 8540 Deerlijk, Tel: 056/77 25 70
adelheid.seynnaeve@skynet.be
Rek: 462-1105061-35

NATUURPUNT WAREGEM-ZULTE

Peter Depodt, Aststraat 35, 8790 Waregem, Tel: 056/61 04 55
depodt@scarlet.be
Rek: BE04 5230 8062 2031

NATUURPUNT AVELGEM

Dirk Libbrecht, Achterdriesstraat 25, 8580 Avelgem, Tel: 056/64 79 26
dirk.libbrecht@scarlet.be
Rek: BE31 7775 9651 8855

NATUURPUNT WEVELGEM-MENEN

Jozef Bousse, Generaal Lemanstraat 68, 8930 Mene, Tel: 056/51 43 69
jozefbousse@natuurpuntwevelgem-menen.be
Rek: BE27 7380 3844 6273

NATUURPUNT ZWEVEGEM

Eddy Loosveldt, Lindelos 2, 8551 Heestert, Tel: 056/64 50 07
eddyloosveldt@gmail.com
Rek: 468-7202071-81

VELT HARELBEKE-KUURNE-WAREGEM

Robert Schouttetens, Wijdagestraat 128, 8530 Harelbeke, Tel: 056/71 86 12
robert.schouttetens@telenet.be

VELT WEVELGEM-MENEN

Wilfried Samaey, Neuvillestraat 34, 8930 Rekkem, 056/41 23 55
wsamaey@edpnet.be

VELT ZWEVEGEM-KORTRIJK

Martin Raepsaet, Oude Belleghemstraat 89, 8550 Zwevegem, Tel: 056/75 77 56
martin.raepsaet@skynet.be

//THEMATISCHE WERKGROEPEN

AMFIBIEËNWERKGROEP 'HYLA'

Maria Manhaeve, Wijdagestraat 125, 8530 Harelbeke, Tel: 056/71 55 67
maria.manhaeve@skynet.be
Rek: 733-0563762-28

WERKGROEP GEOLOGIE EN LANDSCHAP

Erwin Decoene, G. Gezellestraat 15, 8560 Wevelgem, Tel: 056/41 68 22
erwin.d@telenet.be

INSECTENWERKGROEP

Roland Libeer, Kleine Bissegemstraat 6, 8560 Wevelgem, Tel: 056/42 69 60
roland.libeer@pandora.be
Rek: 778-5966094-67

PADDENSTOLENWERKGROEP 'MYCOLOGIA'

Christine Hanssens, Jan Breydellaan 94, 8500 Kortrijk, Tel: 056/21 23 13
christine.hanssens@gmail.com
Rek: 738-0106620-39

PLANTENWERKGROEP

Piet Missaen, Wielewaallaan 23, 8500 Kortrijk, Tel: 056/20 51 77
piet.missaen@pandora.be
Rek: 979-0793485-30

VOGELWERKGROEP

Luc Vandeghinste, Wolvenstraat 4, 8500 Kortrijk, Tel: 0498/90 92 90
Rek: 738-0031133-18

ZOOGDIERENWERKGROEP ZWVL

Maria Manhaeve, Wijdagestraat 125, 8530 Harelbeke, Tel: 056/71 55 67
maria.manhaeve@skynet.be
Rek: 738-0027269-34

WERKGROEP TRAGE WEGEN

Frans Dejonghe, Rozendreef 17, 8550 Zwevegem, Tel: 056/75 63 78
fransdj.zwevegem@gmail.com

Woensdag 18 juni

//MICROSCOPIE VAN PADDENSTOELEN - MYC
INFO Meer info op blz. 35

Vrijdag 20 juni

//BRAMIER BEHEERWERKEN - NPWM
WANNEER 14:00 - 17:00
WAAR Bramier, Lauwe
WAT Werken in de natuur in het domein Bramier in Lauwe
INFO Jozef Bousse (056/51 43 69 of jozef-bousse@natuurlandbouw-menen.be)

Zaterdag 21 juni

//BEHEERWERKEN: VRIJSTELLEN PLANTGOED MOEN-STATIE - NPZ
WANNEER 8:00 - 12:00
WAAR Loods Natuurpunt Zwevegem (St.-Pietersbrugske, Kraaibosstraat, Moen)
WAT Vrijstellen plantgoed Moen-statie.
INFO Danny Deceukelier (056/75 61 39 of danny.deceukelier@telenet.be)

//LANDSCHAPSWANDELING IN DE MEIKES-BOSSEN IN DENTERGEM MET AANDACHT VOOR DE ZOMERBLOEIERS - PWG
INFO Meer info op blz. 29

//BEHEERWERKEN IN HET KOEKSKEN - NPGS
WANNEER Vanaf 9:00
WAAR Vlietstraat en Oudstrijderslaan, Harelbeke
WAT Beheerwerken in het Koekskén
INFO Stef Boone (stef.boone@skynet.be)

Vrijdag 27 juni-zondag 29 juni

//NATUURSTUDIEWEEKEND - NK
INFO Meer info op blz. 27

Zaterdag 28 juni

//BEHEERWERKEN: MAAIEN BOOMGAARD - NPZ
WANNEER 8:00 - 12:00
WAAR Loods Natuurpunt Zwevegem (St.-Pietersbrugske, Kraaibosstraat, Moen)
WAT Maaien boomgaard aan G. Cottenier.
INFO Danny Deceukelier (056/75 61 39 of danny.deceukelier@telenet.be)

Zondag 29 juni

//NATUURWANDELING IN HET NATUURGE-BIED DE OUDE LEIE TE KUURNE - NPDV
WANNEER 14:00 - 18:00
WAAR Parking Vlaskouter, Vlaskouter 1, Kuurne
WAT Iedereen wordt aan de Parking Vlaskouter verwacht met de fiets om 14.00 uur.
In het natuurreservaat is er de officiële inhuuldiging van twee nieuwe infoborden, gevolgd door een geleide wandeling door het gebied. Wie niet fietst vanuit Kuurne en toch wil aansluiten dient zich te begeven naar de ingang van het reservaat gelegen aan het jaagpad dichtbij het standbeeld Den Hert.
INFO Dirk Desmet (056/70 14 07 of deede.desmet@skynet.be)

//BLOEMETJES EN BIJTJES - NPKA

WANNEER 14:00 - 16:00
WAAR Vlindertuin, Vichte (Beukenhof)
WAT Actie rond bijen. Vandaag kom je meer te weten over onze dierbare bijen en het ongelofelijk nuttige werk dat ze doen. Ism minaraad Anzegem.
INFO Patriek Vaneckhout (0498/17 68 25 of patriek.vaneckhout@telenet.be)

Zaterdag 5 juli

//AVONDACTIVITEIT: MOTTEN VANGEN EN DETERMINEREN IN HET PATRIJZENBOS TE LENDELEDE - NPDV
WANNEER 22:00 - 00:00
WAAR Ingang van het Patrijzenbos te Lendelede
WAT Unieke kans om motten te vangen en te determineren onder leiding van onze gids.
INFO Dirk Desmet (056/70 14 07 of deede.desmet@skynet.be)

//KLEURIGE KRUIDEN IN DE LIEVALLEI - NPK

WANNEER 14:30 - 16:00
WAAR Hof te Coux, Cannaertstraat, Kortrijk

WAT Gezinsactiviteit voor (groot)ouders en kinderen uit de basisschool. Samen gaan we op zoek in het veld en maken we iets lekkers met wilde planten.
INFO Trees De Prest (056/20 05 10 of natuurlandbouw@telenet.be)

Zondag 6 juli

//PLANTENINVENTARISATIE VAN LEIEKANT MARKE DEEL 2 - PWG
INFO Meer info op blz. 29

Zaterdag 12 juli

//BEHEERWERKEN IN HET KANAALBOS - NPGS
WANNEER Vanaf 9:00
WAAR Klinkaardstraat en Vaartstraat, 8530 Harelbeke
WAT Beheerwerken in het Kanaalbos
INFO Mario Manhaeve (056/71 55 67 of mario@natuurkoepel.be)

Zondag 13 juli

//GELEIDE WANDELING MANDELHOEK - NPDB
WANNEER 9:30 - 11:30
WAAR Waterstraat Ingelmunster, achter Valora
WAT Geleide wandeling met gids in het anders niet publiekelijk toegankelijk natuurreservaat Mandelhoek, gelegen tussen het kanaal Roeselare-Leie en de Mandel.
INFO Hendrik Debeuf (051/31 21 62 of voorzitter@debuizerd.be)

//BIG JUMP - NK

WANNEER Vanaf 14u
WAAR Visserskaai, Kortrijk
WAT We springen met z'n allen in het water om proper water te vragen. Meer info volgt binnenkort.
INFO Hans Vermeersch (056/36 28 04 of hans@natuurkoepel.be)

colofon

KLIMOP:
Kwartal tijdschrift van Natuurkoepel vzw
24ste jaargang nr 2, april-juni 2014

NATUUR.KOEPEL VZW:
is een samenwerkingsverband tussen natuurverenigingen in Zuid-West-Vlaanderen.
e-mail info@natuurkoepel.be
website www.natuurkoepel.be
rekeningnr. BE45 7755 7540 1189
BTW 0451156502

SECRETARIAAT:
Watermolenstraat 69B, 8500 Kortrijk
contact Hans Vermeersch
Beleids- en verenigingsmedewerker
e-mail hans@natuurkoepel.be
tel 056/36 28 04
gsm 0487164 45 85
open Van maandag t.e.m. donderdag van 9u-12u en van 13u-16u.
Vrijdag bereikbaar via gsm.

MAATSCHAPPELIJKE ZETEL:
Normandiëstraat 178, 8560 Wevelgem
contact Kristina Naeyaert, voorzitter
tel 056/40 19 79
e-mail kristina@natuurkoepel.be

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER:
Emmanuel Desmet, Watermolenstraat 69B, 8500 Kortrijk, gsm 0499119 89 49
emmanuel@natuurkoepel.be

LEDENADMINISTRATIE:
Freddy Deckers, Jan Breydellaan 94,
8500 Kortrijk, tel 056/21 23 13
leden@natuurkoepel.be

PUBLICITEITSVERANTWOORDELIJKE:
Hans Vermeersch

OPPLAGE:
4400 exemplaren

DRUK:
Drukta NV, Walle 109, 8500 Kortrijk,
056/234567, info@drukta.be

EINDREDACTIE EN VORMGEVING:
Emmanuel Desmet, Goethalslaan 16
8501 Heule, 0499/19 89 49
Mira Feryn, mferyn@gmail.com

FOTO'S:
Jan Vanaverbeke, Google Earth, Kristina Naeyaert, Herman Nachtergaele, Henk Derveaux, Ruben Smit, Francis Pattyn, Bernard Dekimpe, Yves Hoebke, Wikimedia Commons, Bioweb, Mario Manhaeve, Christine Hanssens, Steve Wullaert, Yann Feryn, Google Streetview, Bart De Clercq, Dirk Libbrecht, Pierre Willems, Uwe Hermann, energiezuinigebedrijventerreinen.nl, Jan Vergote, An Van Wijmelbeke, EVA vzw

REDACTIE:
Klimop@natuurkoepel.be
Claudine Decocker, Virginie De Coene, Frans De Jonghe, Els Deprez, Emmanuel Desmet, Matthias Depoorter, Yann Feryn, Dirk Libbrecht, Tom Linster, Kristina Naeyaert, Maarten Tavernier, Carlos Van De Ginste, Hans Vermeersch, Mira Fer,

DEADLINE:
Artikels voor de volgende klimop moeten uiterlijk op de redactie zijn op 1 juni 2014. Het volgende nummer verschijnt begin juli 2014.

ARTIKEL:
De auteurs dragen de volle verantwoordelijkheid voor de inhoud van hun teksten. De redactie heeft het recht de artikels in te korten. Overname van teksten en illustraties mag mits toelating van de redactie en bronvermelding. Artikels, foto's, tekeningen en ideeën zijn steeds welkom op het redactieadres. Teksten liefst aanleveren op elektronische wijze. Foto's, tekeningen en grafieken zet je niet tussen de tekst maar lever je er als apart bestand bij. Ingescande foto's hebben bij voorkeur een resolutie van 300 dpi.

LID WORDEN:
Lid worden van Natuurkoepel vzw en Klimop ontvangen, kan door zich aan te sluiten bij één onze lidverenigingen. Bij Natuurpunt krijg je automatisch Klimop, andere verenigingen voorzien een combiformule.

NATUURPUNT:
Is de vereniging voor natuur en landschap in Vlaanderen. Als lid van een afdeling van Natuurpunt die aangesloten is bij Natuurkoepel vzw, krijg je Klimop vier keer per jaar gratis in je bus.
Lid worden van Natuurpunt vzw kost 24€ per jaar, te starten op rekeningnummer BE17 2300 0442 3321. Of je kunt je de rompslomp besparen én meteen ook de administratieve kosten voor Natuurpunt beperken door een domiciliëringsoverdracht in te vullen via www.natuurpunt.be > lid worden.
Alle nieuws, activiteiten en aankondigingen van Natuurkoepel heet van de naald? Volg Natuurkoepel op Facebook en Twitter en kom alles als eerste te weten! Voor Facebook ga je naar <http://www.facebook.com/Natuurkoepel> en klik je op 'vind ik leuk'. Voor Twitter ga je naar <http://www.twitter.com/Natuurkoepel> en klik je op 'volgen'.

DRUKPROCES:
Het drukken van Klimop verloopt 100% isopropylalcoholvrij, met biologische inkt en chemievrije drukvormvervaardiging op 100% gerecycleerd papier.

Klimop
Met de steun van:

BOSS
paints
PAINT YOUR DREAM!

enjoy plant power
alpro

LAAT DE NATUUR NIET BARSTEN

Geef je opdracht aan de politiek
op www.barsten.be